

Хайрулла Қосим Элтурк

ЭЙ,
ТУРКИЙ ЭЛ

Шеърлар

Тошкент
Ғафур Ғулом номдаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси.
1991

Намангон халқ таботати шифохонасининг буюртмаси билан чоп этилди. Тўпламнинг ғоявий-бадний савиясига муаллиф жавобгар.

Ў 4702620202—171
М352(04)—91 қатъий буюртма.

ISBN № 5-635-01152-7

91. © Хайрулла Қосим
Элтурк, 1991 й.

БИСМИЛЛОҲИР РАҲМОНИР РАҲИМ

ҚАЛАМ

Қодир Аллоҳ
самою арзни яратмай туриб,
Сени ва лавҳни
ўз қудратидан бино қилди,
Қалам.

Сенга фармон бўлди:
«Нақш қил лавҳ узраким,
ёз,
Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим!»

Мунаввар бу калимани ёзмоққа,
Лавҳ узра бошинг тираб,
етти юз йил ожиз қолдинг,
Қалам!

Исми Аъзимнинг анвори
Лавҳда жилва қилгач,
Ҳақ
марҳамат қилиб,
энг муқаддам
сенга —
ким «Бисмилло» деса,

номасига етти юз ажру савоб
ёзилмоғини,
етти юз журму гуноҳидан
кечиб, раҳматини юборажағини
айтган эди,
Қалам!
Китобатим сарлавҳаси ҳам исми Аъзим —
яъни:
Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим
булғой, ё Қалам...

Кўнгилли овутмоқ қасдида гоҳо
Олис хотирадан излаймиз таскин.
Ҳолбуки, вақт деган бешафқат юҳо —
Ютиб юбормоқда бизни бус-бутун.

Ҳар нафас — ўзгариш, кўзлар илғамас,
Ҳисларнинг тўкилиб борар оҳори.
Не учун, кўрсак-да кўзлар йиғламас —
Унсиз сўлаётган маъсум баҳорни?..

1969

* * *

Овозини ютди митти қуш,
авжга чиқди шаллақди майна.
Овозини ютди митти қуш,
тошга урар тумшугини қийнаб.

Овозини ютди митти қуш,
Нотанишлар нағмаси билан.
Овозини ютди митти қуш,
мажбурият зўрлиги билан.

Овозини ютди митти қуш,
товушини чиқармоққа зор.
Овозини ютди митти қуш,
Ўз ўрмонни келиб қолди тор.

1986.

БЕДОРЛИК

Юлдузлар қотгандай худди самода,
Ойни ҳам сокинлик домига ютар.
Гулни тебратару салқин шаббода,
Сўнг гўё ўзи ҳам уйқуга кетар.
Сукунат сеҳридан қушлар осуда,
Япроқлар кафтида шабнамлар ухлар.
Мавжудот уйқуда, борлиқ уйқуда,
Ташвишлар,
 паймонлар,
 ситамлар ухлар.

Бироқ,
Бизни банди этган уйқумас, дўстим,
Эртаги курашнинг оҳанрабоси.
Дегайлар, тунингиз хайрли ўтсин,
Янги режаларнинг тун ибтидоси.
Оромни кўрсайдик дўстларга раво,
Яхши тушлар кўриб ётинг, демасдик.
Эртага элтувчи уйқуда ҳатто,
Кураш лаззатини тотинг, демасдик.
Оромни кўрсайдик бизларга раво,
Дук-дук садо бериб тепмасди юрак.
Бир умр гафлатни суймаган дарё,
Орзулар дарёдир, уйғоқсан демак.

1966.

«Титрар олам бир паришонҳол»,¹
Сокинликни соғинмиш бул дам.
Ғам-ғуссага бўлганча тимсол,
Мажнунтолнинг япроқлари нам.

Титрар олам бир паришонҳол,
Уясидан айру палапон
Қиш зуғмига етмайди мажол,
Музда қолиб, таслим қилар жон.

Титрар олам бир паришонҳол,
Илитолмас бағрини қуёш,
Йўл қарайди бир соҳибжамол,
Ҳижронлардан тилайди бардош.

Титрар олам бир паришонҳол,
Чўнтагини титкилар биров.
Излагани — исқирт дастрўмол,
Имонида минг қатлам қиров.

Титрар олам бир паришонҳол,
Асаблари толиққан балки.
Қатта йўлда очганча фол,
Қоқ бошини излар аллаким.

Титрар олам бир паришонҳол,
Қаламни синдирар шоир.
Жаҳолатга бас келмай, алҳол —
Истаб қолар Хайёмий чоғир...

! Рауф Парфия сатри.

1988.

Кўп йиллар изладим,
Топа олмадим,
Тополмасдан толдим осуда дамни.
Кўп нарса йўқотдим,
Йўқотолмадим —
Кўзларда зўриққан оловли ғамни...
Юрагим очмоққа муносиб, Ҳамроз,
Мунча кечикмасанг,
Мен ҳам кечикдим.
Сокин қўшиқларим уйғонмоқда боз,
Ҳаловатдан кечиб, ёлғиз, ичикдим.
Сассиз эзаётир армон тўла юк,
Лаҳзалар бардошни этгудек поймол.
Модомики, дилда ҳамият тирик,
Соғинчу ўкинч ҳам яшайди алҳол.
Қисматда синовлар бўлмайди адо,
Умр —
Лангар ташлашга ҳозир кемадир.
Не бўлса ҳам, жоним,
Дош бердик, аммо,
Қиргоққача етмай қолди нимадир...

1978.

ФУРСАТ БАЛЛАДАСИ

...Умргузаронлик кўҳна ақида,
Аслида вақт эмас, бизлар ўтамиз.

Асқад Мухтор.

Ҳоримас учқур от сиёқли — фурсат,
Умр тизгинини торта олгай ким?
Мустаҳкам бир пулат туёқли — фурсат,
На унда секинлаш, на бир зум тиним.

Фурсат деганлари — ҳормас учқур от,
Миллард йиллардир йўртар шу йўсин.
Қамраб вужудимни ҳадсиз ҳаслот,
Қияр нафасимни соат қайчиси.

Юраклар садоси — курашга огоҳ,
Соатлар садоси — туёқлардан сас.
Ҳикмат қидираман улардан, бироқ,
Тилла нақш милларга боқаман бирпас.

Бу миллар қамчидай гоҳ калта, узун,
Тушар, кўтарилар,
Фурсат учади.
Туёғи остида сачрайди учқун,
Туёғи остида тошлар кўчади.

Фурсат деганлари — ҳормас учқур от,
Унгу сўлларингга қаролмайсан бир,
Маҳкам ёлларидан қучганча, ҳайҳот,
Бирга учаётир чавандоз — Умр!

1981.

КИМДИР...

Қармоққа хўракни дадилроқ илиб
наҳанг таъма қилар улкан дарёдан.
Муродн — бир балқ...
ўлиб, тирилиб —
пўкакни пойлайди, кечолмай жондан.

* * *

Ҳавоқанднинг тушга кирар —
Лахта-лахта қотиб қолган қон.
Новдаларни қўмсаб, ҳокисор —
Дилгир эртак сўйлайди ҳазон.
...Евузларни оқлаб, сиз ғалат —
Қўллари қон — Рафиқ Нишонсиз.
Ҳавоқанднинг кўкси жароҳат,
Минг қор ёғсин — ёпилмагай из...

1989. июнь.

ФУЧИКНИНГ СУНГГИ СУЗИ

Тош эпидонда
қуш нафаси тирикликдан нишондир,
тирикликнинг ботинида
Ҳурлик, кураш жамулжам,
Бу ҳаётда
хошларга озодлик ҳам кишандир,
ундайлар энг даҳшатлидир
даҳшатли қуролдан ҳам.
Қўлингизга
етган замон
Ушбу қонли мактубим,
дилда тутинг
қурбонларнинг номин,
омон қолганлар.
Жисмимаро
армон ёнар, кураш эди мақсудим,
ҳушёр бўлинг,
тирикликнинг унвонини олганлар.
Ишонаман,
Фурсат келар,
Эркин нафас эсажак,
Янги ҳаёт уйғонади
бўртиб турган куртакда.
Бизнинг орзу-умидимиз
соф юракда ўсажак,
унинг порлоқ тавсифлари

сигмас достон, эртакка.
...Панкрацнинг
деворлари бир кун тилга кирганда,
тингламоққа
тайёр туринг,
тайёр туринг,
Одамлар!
Жаллодларнинг
дафтариди
рақамлар жуш урганда,
англамоққа
ҳушёр туринг,
ҳушёр туринг,
Одамлар!
Бардош билан
фожиалар сувратини чизингиз,
ҳакамликка
сайланг шўрлик,
мотамсаро Онани.
Суратларга
катта-катта битинг тинчлик сўзини,
Ҳимоятга олинг, дўстлар,
қонга ботган дунёни!
Шоҳид сурат жаҳон бўйлаб
кабутардай учолсин,
ҳар гушанинг меҳробиди
ёдгор янглиғ турсин у.
Қонхўрларнинг ғафлат босган
кўзларини очолсин,
одамзотга
эзгуликдан
янги дунё қурсин у.
Ҳадемай юрт осмонида
такрор юлдуз чарақлар,
аммо,
яқин мен айтажак лаҳза —

видо онлари...
Унутмангиз,
беҳудага яшнамагай япроқлар,
унутмангиз,
сизлар учун фидо бўлган жонларни.
Дилни дилга
ИШОНЧ билан
пайванд қилинг мардона,
мудҳиш олов тил чиқармай,
БОНГлар уринг, Одамлар.
Инсоният
бахти учун
мақсад бўлсин ягона,
Сизни жуда севар эдим,
ҳушёр туринг,
одамлар!

1983.

ГУЛЛАР

Шаҳид жангчиларнинг мармар пойига —
қўйилган бу гуллар —
гул эмас, дўстлар,
булар...
шама турса қуйган чойида,
бир илинжга йўйиб севинган кўзлар.
Булар ...
Кута-кута мижжа қоқмасдан —
қарогин тарк этиб тўкилган киприк.
Бу — вафо,
Ўзгага қиё боқмасдан —
ёр руҳини қалбда авайлар тирик.
Булар соғинч —
айтилмасдан дилда қолган гап!

1975 йил.

ОҚ КАПТАРЛАР

Мовий осмон кўкида оқ каптарлар — оқ булут,
Қанотига қуёшнинг шуълалари қўнарлар.
Оналарнинг фиғони, ҳасратидан чиқар дуд,
Шаҳидларнинг руҳлари олов бўлиб ёпарлар.
Бунда асл ўғлонлар уйқулари абаддир,
Юлдуз мисол чақнайди тош лавҳалар ўнгирин.
Пискарев мозорида сукунатли фурсатдир,
Сукунатнинг қаърида бомбаларнинг гумбури.
470 минг инсон!
470 минг орзу!
470 минг йилдан ортиб қолгулик фиғон!
Уларнинг келажакдан йўқмиди ўзга қарзи,
Гул ҳаётга фашистлар сочмаса вабо, қирон?!
Мармар тошга бош уриб,
Оқ қайишлар азадор —
Мунгли она, ёр бўлиб қабрларини қучмоқда.
Инсоният бахти, деб
Фидо бўлган ҳар бир жон —
Оқ каптарга айланиб, жаҳон бўйлаб учмоқда.
Парларимдай момий-у, қанотимдек оппоқ тош —
Юрт бошида отсин деб,
Даъват бўлиб учмоқда.

Ленинград, 1976.

Юрагимда
бир боғ яратсам,
унда жаннат бўлса мужассам.
Бўронларга собит тургучи —
ниҳолларни ўстира олсам,
юрагимда бир боғ яратсам.

Тақир узра
гурларкан дарахт,
ҳайрон қолса қодир табнат.
Хазон фаслин тан олмай асло,
япроқлари уйғотса ҳайрат,
тақир узра гурларкан Дарахт.

1970.

* * *

Не-не заҳматларга тутганча кўкрак,
бўстон яратдингиз юрак қонидан.
Ларзон шохларига бўлурмиз тиргак,
Қуёш сочқи сочар пок осмонидан.
Шу боғ, деб бир умр роҳат топмай жон,
ташвишда оқарди соқолларингиз.
Бугун боғингизни кўринг, Отажон,
дарахтга айланди ниҳолларингиз...

1979.

ФАРЗАНД ДОҒИ

(Опам Заҳро хотирасига)

Яна ҳал-ҳал пишди ҳовлидаги тут,
Гўё ҳовуч-ҳовуч дурдай тўкилди.
Опам, бўлмасин деб меваси нобуд,
Уни тера-тера қадди букилди.
Уша тут наздимда, ҳали навқирон,
Бўронга етқудай эди бардоши.
Эсиз, куз шамоли келтириб қирон —
Улкан шохи синди — онам тенгдоши.
Қаранг, шум ўхшашлик рўй берди бирдан,
Ювди киприкларни кўзлардаги нам.
Еш тўкиб, ўртаниб машъум тақдирдан,
Куяр тўғич қизин доғида онам.
Қўлида ўша тут шохидан ҳасса.
Ғуссали бошида ҳам менинг бошим,
Онам юрагида, оғир ғам-ғусса,
Уни кўтаришга мадад берар ким?
Яна ҳал-ҳал пишди ҳовлидаги тут,
Гўё кўз ёшидай дув-дув тўкилди.
Менга у туюлди мунғайган —
Ехуд —
Мотамдан унинг ҳам қадди букулди.

1972 йил, октябрь.

ЧИНОР

Устоз Миртемир хотирасига

Яшаган умрида умрлик сабоқ,
Кўк қадар яшнайди кўркам, басавлат.
Бўронлар чинқирди — синамади ҳеч шох,
Синамоқ бўлдилар Чинорни фақат.
Салафлар боғида — сафда суюмлик,
Дуркун новдалари — толиқмас қалам.
Шиддати ўзгача, худди қуюндек,
Вале тоғдек вазмин, заминдай маҳкам.
Япроқ — панжалари турфа куй тўқир —
Самимий,

назмли,

ноз, имли оҳанг.

Бир оҳанг эрурки, англамас сўқир,
Билмайди шу куйдан бошланишин тонг.
Қуёшни кўтарар қадоқ кафтида,
Бир-бир роз сўйлайди инжа юлдузлар.
Бир аломат сир бор унинг кашфида,
Мангулик газалин сўйлар илдизлар.
...Чинорнинг минг йиллик умри бор, холос,
Эҳтимол, бекор гап, эҳтимол тайин.
Лек бизнинг чинорга йиллар келмас бас,
Ешариб боради яшаган сайин.

1978.

АЛИШЕР НАВОИИ

Олим Хўжаевга

Руҳий изтиробдан ёнмоқда шоир,
Ҳалокат кутади қонли салтанат.
Фисқу фасодлардан нафас ҳам огир,
Шароб шоҳ идрокин этмишди форат!..

Қасамдек ваъдалар бўлдимиз унут,
Узилиб кетмоқда мустаҳкам занжир.
Дўстлик осмонида таҳдидли булут,
Энди ёғмасмикан сафоли ёмғир?

Иродасин йиғди сўнги дам шоир,
Вужуд-вужудидан нафратин сочди.
Нурли кўзларида келажак зоҳир —
«Халқимга кетдим!».. деб қулочини очди.

.
Саҳна ёришдию зал кетди қалқиб —
Бобо шоирини қутларди халқ!

1970 йил.

* * *

Ялпиз буйларига тўлганда борлиқ,
Уни юз-кўзига суртди чол-кампир.
Қушлар чуғурида ажиб дилдорлик —
Нозли оҳангига керакмас таҳрир.

Музлар тишлаб ётган ариқлар лаби,
Шукуҳ кўкатиға бурканди такрор.
Ҳурлик насиб этган бир тутқун каби,
Қиш заҳмидан чиқиб — севинди баҳор...

1970.

ЧИЛИ

Қай қаро кун булоқ кўзини,
Босиб қолди қулаган ҳарсанг.
Ваҳшат эзди чашма қизини,
Эркни истаб жушса-да ҳарчанд.
Кўк майсалар сочини юлар,
Иҳраб ётар ташна палапон.
Тош остида жунбушга келар,
Кутилган у — мавжли ғалаён.
Тош қолади бесамар, бешон,
Етар ерга бериб кўксини.
Нур ва эркаа ошиқ бўлган жон,
Зулумотда ётмас ўксиниб.

1974 йил.

МАРТИН ИДЕН:

Ажал қуши менга кўника бошлар
Совуқ тумшугини синар кўксимда...
Бир бошга бир ўлим, олганимча таң,
Алвидо, демадим васият битиб.
Биламан, вақт келиб ҳаддини билмай,
Қоялар туғилар уммонни қисиб.
Ушанда чинакам жангга кираман,
Уммон номусини ҳимоя қилиб!

1979.

УСТОЗ

(Бойдада Муҳиддиновга)

Аёндин —
Эришди Инсон нимага,
Қадрлаб, Сиз берган савод, имлоини.
Хатто учиб юрган космик кемага
Устоз юрагидир парвоз майдони!
«Адашманг, — дердингиз, — бўлинг эҳтиёт», —
«Уйга вазифа»лар бериб бир замон.
Бугун вазифалар беради ҳаёт,
Ва лекин жавоби топилмас осон.

Дониш чеҳрангиздан ёғилгувчи нур —
Фикрим осмонини ёритур мудом.
Сабоқ олар экан Инсон бир умр —
Ҳар юмуш бошида эурсиз ҳамдам.

1968 йил.

«УТГАН КУНЛАР»

(50-йиллар хотираси)

Қавс ...
Чирсиллайди биллур юлдузлар,
Изгирин изғийди забтига олиб.
Ичкарида эса сандал бозиллар,
Ўртада ҳўл кўсак — ёнғоқ мисолли.
Белгили барчанинг юмуш, ҳиссаси,
Шу тарзда ўтарди пахтакор туни.
Отам бошлар экан Қумуш қиссасин,
Киприкдан ҳайдарди қайсар уйқуни.
Чувиган пахталар гўё печак қанд —
Такиллаб тушади сават, этакка.
Қулоқ тинглаш билан, қўл иш билан банд,
Иштиёқ ортади байт-у эртакка.
Шу алфоз бедовни қўйиб ҳолига,
Ер истиғносини кўнглида туйиб
Шамолли жиловлаб олов ёлига,
Висол орзусида
Соғинчга тўйиб,
Дуч келган ғовларни силтаб отгудек,
Йўлига муштоқдай суюкли пари,
Елиб бораётир шўрлик Отабек
Сунқасд тузоғи — Марғилон сари...
Бир зумга чувишдан қўллар қотар тек,
Мароми йўқолар юрак уришини.
Наҳот ҳанузгача сезмас Отабек —
Ғанимлар хилватда пойлаб туришини!

Эҳ,
Қаранг, қандайдир тасодиф эмас —
Отам янглиштирар қора шарпани.
Биз энди энтикмай оламиз нафас,
Онам косаларга сузар шўрвани...
Яна давом этар саркаш саргузашт,
Ахир, омон қолди бизнинг қаҳрамон.
Кейин-чи?
Кейинми, тил сўзга келмас,
Кулга тиралганча қотади товон.
...Сувратланар Кумуш,
Пажмурда Зайнаб,
Бир лаҳза бу олам бўладир унут...
Ва... борар елкада сассиз лопиллаб —
Мангу жудоликни жо қилган тобут.
Ўтли таассурот чақнайди кўзда,
Селга айланади бемисл тоқат.
Отам бир ҳорғинлик туяркан ўзда —
Қодирий руҳига айлар тиловат.
Билчиган кўсакнинг елим — шираси
Чатнаган бармоқда қирмочдай қотар.
Қанор ҳам тўлади ярим кечаси,
Хўрсинган кўнгилда ёруғ тонг отар...

1968.

СОҒИНИШ

Яна баҳор...
Сиз йўқсиз... ўртайди беҳад ҳижрон,
Юрт тинч, шукур, омонлик — вале қалбимда армон,
Бир тўп булут самода дардим билолмай ҳайрон,
Кимлардан сўрай мадад, сарбоним билолмадим,
Битдими баҳсу суҳбат, сарбоним билолмадим.

Гуссадан холи эдим — худди барг узра шабнам,
Дудоқ очарди яшнаб наздимда, гунчалар ҳам,
Тақдир юлқиб қувончим, ташлади дилга мотам,
Бахтим дегандим мангу, сарбоним билолмадим,
Топгайман қайдан энди, сарбоним билолмадим.

Бир оқшом толиққанда, хобда аёп бўлдингиз,
Ўксик бошимни силаб «Ҳорма ўғлим» дедингиз,
«Отажон!» деб ёлбордим, нечук ташлаб кетдингиз?!

Сиз экашсиз дармоним, сарбоним билолмадим,
Вулқон қадар армоним, сарбоним билолмадим.

Гул тугиб эгилганда Сиз эккан олма шохи,
Гўё Сизни сўради маънос тортиб нигоҳи.
Йўқлаб келувчилар кўп, адо бўлмас сўроғи...
Қандай бўлар жавобим, сарбоним билолмадим,
Етармикан хитобим, сарбоним билолмадим.

От ўршини той босар, кошки Сиздай бўлсам,
Изингиздан тойилмай, тўғри йўлни солсам,
Ўзгаларнинг кўнглини кошки, Сиздай ололсам —
Вр умримнинг паноҳи, сарбоним билолмадим,
Жондан суюк дилхоҳим, сарбоним билолмадим.

Май, 1978.

Дунёда қушлар кўп,
турли-туман қуш,
диёрдан олисда кузатасан жим.
Бирдан қояларга урганича тўш,
бургут учиб қолар,
турасан, токим,
ортидан термулиб нигоҳинг толар.
Ўрнашиб қолади хотираңга у,
қушга айланади энди хаёллар.
Оппоқ булутларни этаман таъқиб,
Ўзимча ясайман тахти Сулаймон.
Бардошни соғинчга ўт қилиб ёқиб,
Сенга талпинаман,
Улуғ Туркистон!

Д У О

Елгондир толсинг ёрлиги,
Ҳижроннинг висолга зорлиги,
бу ёруғ оламнинг борлиги,
рост сўзни айтмаса Шоирлар.

Чўл бўлиб қоладир чаманлар,
донодан туғилиб нодонлар,
зиндонга айлашар ватанлар,
рост сўзни айтмаса Шоирлар.

Заволдан ёнади муҳаббат,
тўфондек қутураб жаҳолат,
кўксингни емирад разолат,
рост сўзни айтмаса Шоирлар.

Дуч келган Ҳаққа тош отади,
қўш дод солганча ботади,
ғудакнинг тили ҳам қотади,
рост сўзни айтмаса Шоирлар.

Тазйиқдан қаламни ташласа,
муроса ошини ошаса,
замонга сиғиниб яшаса —
қирилиб кетсин-ей, Шоирлар!..

1985 йил.

Бир қўшиқ эшитдим,
Шул қўшиқ,
Зўр қудрат уйғотди танимда.
Бир қўшиқ эшитдим,
шул қўшиқ
Ғазалдай кўз очди жонимда.
Бир қўшиқ эшитдим,
Шул қўшиқ
Ишқ бўлиб жўш урди қонимда.
Бир қўшиқ эшитдим,
Шул қўшиқ
Кўксимга босмишдир муҳриини.
Бир қўшиқ эшитдим, бир қўшиқ!
Ташбеҳин тополмам сехрининг.
Бир қўшиқ эшитдим,
Бир қўшиқ
Дастидан тутсайди шеъримнинг..

1980 йил.

* * *

Қари тутиниң бужур танаси
Терига ёзилган «Авесто»ни эслатар.
Унда ривсятлар, ўлмас қўшиқлар...
Орзулар,
Армонлар...
Мардлик ва қабихликлар
чаплашиб кетган...
Фақат тишинг ўтиЎ
Мағзин чақсанг бас!

1978 йил.

ҲАЙРОНЛИК

«Умр» деб аталмиш паст-баланд йўлни,
Гоҳ ундай, гоҳ бундай босиб ўтяпман.
Менга узатилган дўстона қўлни,
Меҳру ишонч билан дадил тутяпман.
Аллаким жонсарак ҳар қадамимга,
Қувончу дардимга елкасин тутар.
Демакки, шерик бор шодлик, ғамимга,
Меҳрибон нигоҳлар йўлларим кутар.
Кимдир ташна қилмоқ истар қошингга,
Бесуяк тилидан томади заҳар.
Тенг шерик бўлса ҳам ўзга нонига —
Суқ кўнгли ютоққай яна беш баттар.
Биламан.

Ҳаммасқ эмас тўғри йўл,
Афсус, тўғри йўлда йиқилганлар бор.
Диёнатдан кечиб, нафсга бўлиб қул,
Тўғри йўлларни ҳам йўқ қилганлар бор!
Улар «рақиб» номин олишган пинҳон,
Юзма-юз келмоққа дилида ҳадик.
Совуқ кўзларида ғараздан нишон,
Дадил нигоҳингга боқа олмас тик.
Аслида,
Рақибсиз ўтмас-ку умр:
Курашсиз ҳаёт ҳам бўларди унут.
Улардан ранжимоқ ноўрин,

Ахир —

Оппоқ тишларни ҳам кемиран-ку қурт!..

* * *

Икки дарё аро кезиб сарбасар,
Дарёсидан қочган уммонни кўрдим.
Тириклик қасдида ночор, дарбадар,
Маконидан айро, ҳайронни кўрдим.
Шўртанг ғубор қўнар бедов ёлига,
Закқумлар омихта кавсар болига.
Эртақлар чидамас боғлар ҳолига,
Новдасин соғинган хазонни кўрдим.

Қуруқ сувдан ўхчиб қайнар дошқозон,
Қаранг, мансабдорга ҳар қайда осон.
Хирмон тепасида йиғлайди деҳқон,
Қадру қиммати арзонни кўрдим.
Ҳар каснинг дилига йўл топган элим,
Туркий тароватли тил топган элим.
Етти пқлим аро эл топган элим,
Қадим кўприклари вайронни кўрдим.

1978 йил.

ХАДИЧА БЕГИМ

Таназзул бўрони этади огоҳ:
салтанат бошида мудҳиш таҳлика.
Излайди
Еруғлик бир парча паноҳ,
не бадкорлик бўлса —
доя Малика.
Нафасни бўгади машъум ишора,
ниҳоний фармонлар,
мастона муҳр.
Тилсиз тўлғонади
Журъат бечора,
зоҳир Садоқатни жаҳолат ғажир.
Мунофиқ амирлар гўски каниз,
Оятга
тенглашар у айтган сўзни...
Ғайри ёрликларга букишаркан тиз,
таъма оловига урарлар ўзни.
Ҳиснат занжири қисар беомон,
Йўлга солиб бўлмас
кўр идрокини.
Набира бўғзидан
сачраб кетган қон —
ёндириб юборар Ҳирот ҳокини.

1985 йил март.

* * *

Чавоқ қоринини кўкка қилиб
суза бошлади,
гарчанд, ноқулай, оғир...
Балиқ қабми таҳайюрда:
бу не ҳол?
Уликми, тирик?!
Уша алфозда сўзлади чавоқ:
— Жонга тегди ахир,
минг йиллар оша
Бир усулда сузиб яшамоқ!!!

1980.

САДИР АҚАМ...

У табиатан шундай туғилганди:
сал чарсиллаб сўзларди бетга.
Қимдир ундан аразлаб қолса —
отамдан айрилиб ўлмаган,
онамдан айрилиб ўлмаган,
Сендан айрилиб, ўлармидим —
дерди.

Ғирромликдан ростмана ғижинарди,
отиб ташлагудек важоҳат билан.
«Мунча қўрс!» деб оғринарди
тушунмаганлар.

Шу феъл-атворига қарши ўлароқ,
яшнатиб қўярди боғини.

1988.

ДЕҲҚОН СУВРАТИ

Сенга
бегонадир «Ҳордиқ» деган сўз,
демайсан:
«Бир кунин кўрар болалар»...
Тилайсан:
«Ёғиңсиз келса эди куз —
мактабига
барвақт қайтар болалар...»
Тафтингни босолмас бир пилла чой,
Вазминлаб боради кирза этигинг.
Манглайингдан
оққан теринг ҳойнаҳой —
эгатларда унган яшил битинг.
Тупроққа
қоришар — қалбингнинг қўри,
ҳайратдан муаллақ қотар саратон.
Сояга чорлайди
соғинган сўри —
яктакка сигмайди чўян қора тан.
Биламан,
гоҳида бир яйраб кулш —
ёдингдан чиқади ташвишлар босиб.
Ҳаёт бу,
бир умр музаффар бўлиш —
осонликча кимга бўлибди насиб?
Биламан,

гоҳида тилгинанг қичиб,
турли «кўрсатма»дан
«Дод» дегинг келар.
Аммо
кетолмайсан
далангдан кечиб,
ичингга
аччиқ бир хўрсиниқ тўлар...
Кетмон тутмаганлар тутади осон,
қанийди,
бир бора кафтлари ёнса.
Шу қадоқ қўлларинг яратган дoston —
олтин чансқларинг —
мисоли «Хамса».
...Тунда
пахтанг каби юлдузлар туси,
уйга боргинг келар қалбинг ёришиб.
Этигинг ечмасдан
пайтава нси —
райҳон буйларига
кетар қоришиб...

1977 йил.

(Йоле Станишичдан)

Оқ заранг ўтқазинг,
Улсам қабримга.
Гуркираб ўссин у
ҳали қалбимда —
Тугамаган қўшиқ давомн янглиғ.
Асло менга ёқмас
тақир ялапглик,
Соямда ўлтирсин ҳоргин йўловчи...
Ғазабнок чақмоққа гар нишондирман,
палапон қушчага
бўлурман паноҳ.
Кўксимга
илдизин қўйсин ул дарахт,
шохиға синггисин офтобнинг нури.
Қўшигим бўй чўзиб
лаҳад қаъридан
Қуш-ла чирмашсин ям-яшил наво.

1980 йил.

ЭЪТИРОЗ

Машқларингиз соз, укам,
фикр ҳам бор бир талай.
Шоир бўлиб қолибсиз,
мақтагудек, ҳарқалай.
Фақат...
Катта шоирдек
тўкибсиз қалб қўриши.
Эшитайлик, энди бир,
Еш қалбининг ҳам ШЕЪРини...

1968.

* * *

Гирдобаро битта чўп
Чириллаб айланарди,
«Мендай нажот излар», деб
Бир шўрлик ўйланарди.
Гирдобаро битта чўп
Чириллаб айланарди,
«Мендай бахтли экан», деб
Соҳиббахт ўйланарди.

1976.

УЛДИРИЛГАН ИМКОНИЯТ
ЁКИ МАНГУЛИК АРМОН
ҲАҚИДА БАЛЛАДА

Абдуллажонга

Олис юрт.
Нохуш телеграмма.
Топилмайди бир дона билет,
топилмайди ёпанч, тасалло.
Самолётлар учар бетин, бсписанд,
портлаб кетгудай қулоқ ҳуққаси.
Минг ботмон юк каби — маҳзун тасодиф —
қабогингни ўяр қонсиз, бешафқат.
Топилмайди бир дона билет,
топилмайди юпанч, тасалло.
Гуриллаб ёнар вақт вужудинг билан,
илинжинг — бадбахт касса ёнида.
Қаршингда рангланар ёлғиз бир сурат:
сепи кутаётган илҳақ маҳалла,
отасидан жудо мотамсаро уй...
Улимдан бошқасин черати қани,
негун айланмайди қўллар қанотга?
Тон шаклига кириб аянч ўкирик,
Халқуминг ёр удек тақдиринг келар.
«Мен бергунча кутиб туришарман, қай!»
манг бор такрорлайсан дилгир нидови.
Наздингда, шошилар жансеза сари —
учишга шайланган саф-саф одамлар.
Энди кеч...
Топилмас бир дона билет!

1984.

* * *

Елма-ён дарахтлар
ҳаволанар тик,
елкадош дўстлардек виқорга тўлиқ.
Сонсиз зугумларга
кўксин тутар тек,
Ҳур миждозига бегона қуллик.
Адл дарахтларга
боқарканман жим,
Япроқлар сўйлашди ғаройиб бир сир:
«Қўлни қўлга бериб яшар экан ким —
қуёшга айланар
бир парча Меҳр».

1980 йил.

ШОИР ҚИСМАТИ

ривоят

Қиз дардини тутади шиҳон,
Сезиб юрар отаси бироқ.
Фарзандини ўртаган армон —
Дунё эмас, бир жуфт ойбалдоқ.
Ота кезар кечаю кундуз,
Қашшоқликдан қуриб мадори.
Унга ҳатто кўкдаги юлдуз
Туюладн олтин мозори.
Осмон йироқ, ер қаттиқ, нетар,
Умидини ўрайди туман.
Қиз истаса — жонини тутар,
Лекин замон зўрники экан.
Воқеадан бўлибди огоҳ,
Муҳаббатга ташна бир ўғлон.
Тоғиб келса тилла ойболдоқ,
Бахти балқир кулар ногаҳон.
«Ҳайт» дедию йигит отланди,
Зора гўзал боқса севишиб.
Бу имкондан беҳад шодланди,
Қилолсами агар эвини?!
Кезиб чиқди юртни дарбадар,
Тополмади тиллодан шишон.
Бир кўнгиликни олмоқ шу қадар —
Мушкуллигини тушунди аён.
Балдоқ каби барг узра шабнам,
Имлаб қолар ошиқ бургутни.

Балдоқ каби кўришиб ой ҳам
Сўнг юзига тортар булутни.
Уйлаб-уйлаб топди бир чора,
Заргарларга малай тушди у.
Ҳолдан тойиб дил бўлса пора,
Мадад бўлди хаёлан сулув.
Ҳою ҳавас ишқ учун қурбон
Битса бўлди дилдан яралар.
Йиллар ўтди гала қушсимон,
Дастгоҳлардан йиғди зарралар.
...Кафти узра бир жуфт ойболдоқ,
Ял-ял ёнар мисли қўш юрак.
Азобларни унутди мутлоқ,
Йўлларига муштоқдай малак.
Васлин қумсаб сирли кулбага.
Мисли Бунёд — у келди учиб
Э воҳ, ота ўхшаб телбага —
Жонсиз қизин ётарди қучиб..
Қулаб тушди гўёки осмон,
Сомон йўли тутаган юлдуз.
Юрагида қолди-ку пинҳон,
Айтолмаган қўшиғи сўнгсиз.

.

Қиз бошига қўйди балдоқни,
Ишқ исмини «Дод» қўйди йиғит.
Тарк этдию қутлуғ даргоҳни,
Олисларга от қўйди йиғит...

1980 йил.

ДОРБОЗ

Гўё турар муаллақ дорнинг қалтис белида,
Қулоғига чалинмас халойиқнинг олқиши.
Манзили ҳам яримдир, хатар ухлар йўлида,
Қарсақларга чалғиса, мумкин ахир қалқиши...

Бу ҳаётда ўзимни дорбоз каби ҳис этиб,
Таранг арқон устидан бир-бир босиб ўтяпман.
Умрнинг қоқ белида мудом сассиз энтикиб,
Ҳисобига етолмаган армонимни ютяпман.

Дорбоз-ку маррасига етиб бормоғи тайин,
Олқишлардан ўнчал пайт йиглаб юборар балким,
Мен-чи, дорбоз эмасман, лек қайтмоғим ҳам қийин,
Жоним ҳоқуқо бўлсин, сенга етолсам, халқим!

1980 йил.

* * *

Азизим, яшайман сафда ҳамнафас,
Мени излаганни изларман доим.
Фидойи жонига жонимдир пайваст,
Эгилган бошига бўлурман қойим.
Беаёв ўлдиран шан, гуруримни,
Эшигимдан узиб кетсалар қадам.
Даҳшат ёриб ташлар тасаввуримни,
Иуқламай қўйса гар одамни одам.

1979 йил.

* * *

Ёримиз томири безовта урар,
Хатарнок ҳодисдан хотиржам эмас.
Келажакдан сўрар, Тарихдан сўрар:
Нечун қабоҳатлар бўлмайди абас?

Оловни хуш кўрган, гофил лўттибоз —
Узига омонлик тилар, чамаси...
Агар тўфон бўлса, қутқаролмас боз —
Нух пайгамбарнинг ҳам нажот кемаси!

1979 йил.

БИТИК ТОШДАН САДОЛАР

...Минг йиллик туман кунлик ёзувими
да белгимчи бу ерга ёзиб, тошга ўйдир-
дим, қални тошга ёздирдим.
...Элтмиш Билга ҳоқон ёдномасидан.

АЛП ТЕГИН:

Чўзилиб кетди-ку алланг, Энажон,
Токай гўдагингни кўтарар бешик?
Эскирган йўрғакда боланг, Энажон,
Ҳануз бир сўз айтмас,
Ё тили кесик,
Арзандангни уйғот, уйғот, Энажон!
Тўкилиб бормоқда муртлари ахир,
Қартайган болангдан нени тилайсан?
Ёв келиб босмасдан кўкракдан айир,
Намунча аллангга алла улайсан,
Арзандангни уйғот, уйғот, Энажон!
Кичрайиб бормоқда ўрин — тўшаги,
Алла айтмоқликдан шумиди мурод?
Бадавий суғуриб олмай юрагин,
Сўнг бошинг чангаллаб,
Солмай туриб дод —
Арзандангни уйғот, уйғот, Энажон!
Ўзлигин англамай ўтса дунёдан,
Сени кечирмаклар ўтганларим.
Қочиб қутулмайсан буздай гуноҳдан,
Қабригга от солур ёғушганларим.
Арзандангни уйғот, уйғот, Энажон!
Покиза руҳларга сизгилиб, фақат —
«Ватан» деган сўзни айтсин тиллари.
Қалбига сизгидирган буюк бир — Мақсад,
қасос шамширини тутсин қўллари,

арзандангни уйғот, уйғот, Энажон.
Ғофиллик тўшаги туюлса иссиқ,
вужуди жунбушга келмаса зинҳор,
агар уйғотмаса —
Туркона қўшиқ,
қўлимга топширгил, уни сўнгги бор —
арзандангни уйғот, уйғот, Энажон.

ЭЛБИЛГА ҚУНЧУЙ:

Жамики жонзотга раҳнамо Қуёш,
Нуридан яхшию ёмон эрур фош.
Боболаринг — Бумши, Истоми йўлдош,
Йўлсиз эдик, йўллик бўлдик, ўғлоним.

Оғоларинг — Билга ҳоқон, Тўнюқуқ,
Қатордаги номдор ўзинг ҳам улуғ...
Не куқларни кўрдик, қўллагувчи йўқ,
Қўлсиз эдик, қўлаик бўлдик, ўғлоним.

Тарқаб кетган пода мисол кўп юрдик,
Ҳар бало келганда чидадик, турдик,
Оқибат, Умайдан ёруглик кўрдик —
Элсиз эдик, эллик бўлдик, ўғлоним.

Кимсани синамай дарддош тутинма,
Беҳудага бағринг эзиб ўкинма.
Жангга кирмай, менга мундоғ юкунма,
Тилсиз эдик, тилли бўлдик, ўғлоним.

АЛП ТЕГИН:

Энам-ей, ёғийни ўйлама, ожиз,
Кучлилар қўлида билсанг, замона.
Зўрдан зўр чиқмасанг, буктирмасанг тиз,
Юртингга омонлик бўлмас тамоман.

Энам-ей, қўлидан келсайди рақиб —
Беаёв совуар гулхан, кулимни.
Қобондай қутириб, ғажиб, қўпориб,
Тенг қилиб ташлаюр гулшан, чўлимни.

Энам-ей, жанг азал шўру балолиқ,
Хотиржам кўрмадим ўнгу сўлимни.
Қонлар оқар экан — элинг нолалик —
Минг кўриб, беажал келган ўлимни!

ЭЛБИЛГА ҚУНЧИЙ:

Қўп туғилар сендай Алплар элингда,
Сўйлашурлар абад турку тилингда.
Чечак яшнар, болам, юрган йўлингда,
Демам, бахтинг ёрти бўлсин, ўғлоним.

Ғаним келса, элда ботирлар камми,
Юртга жон тикмаган одам одамми,
Қўрқоқ ўлса шу ҳам юртга мотамми?!
Минар отнинг сирти бўлсин, ўғлоним.

Битик тошга боқсанг, аслинг топасан,
Ўйиқлардан ўлмас наслинг топасан.
Алплар сафидан исминг топасан,
Мангуликнинг шарти бўлсин, ўғлоним.

Не бўлсанг ҳам элинг билан эл бўлгил!
Йиғласа, дардини ол, ўйнаса — кулгил,
Улсанг, илқингда шамшир-ла ўлгил,
Улиқнинг ҳам юрти бўлсин, ўғлоним!

АЛП ТЕГИН:

Энам-ей, ёв пинҳон, гоҳ ошкор кулар,
Муте кўролмаймап ёвқур элимни.

Ғанимга қолсами суғириб олар,
Сени Эна деган бийрон тилимни.

Ким исён кўтаргай жондан ўтмаса,
Ноҳақлик қиймалар дилгир дилимни.
Юрт деганда, маҳкам қилич тутмаса —
Бутаб ташлаюрман сотқин қўлимни!

ЭЛБИЛГА ҚУНЧУЙ:

Тоғларингда қоринг бўлса,
ёнингда дўст — ёринг бўлса,
куйламоққа торинг бўлса,
шулдир Ватан, ўғлоним.
Тупроғингни босганда ёв,
дилда ёнса қаҳр — олов,
сен жонингни тиколсанг дов,
шулдир Ватан, ўғлоним.

Қириб келсанг, уйинг бўлса,
ҳимояга элинг бўлса,
сўйлашурга тилинг бўлса, —
ўлсанг, гўринг тайин бўлса,
Шулдир Ватан, ўғлоним.

АЛП ТЕГИН:

(Ҳаммага)

Еғий отин туёғида,
топталмоқда майсалар.
Кўзимизнинг қароғига,
наҳот найза сайсалар?!
Алданмангиз, ёв маккордир,
тотли оши оғулн.

Инъомлари тузоқ, дордир,
бари зогдай доғули.
Мол-дунё, деб ўртаманг жон,
молнараст ҳам хоиндир.
Евдан қочган ёвдан ёмон,
Адашганга қийпидир...
Юрт кетганда, эл кетар. ҳей,
Уғишганим, ҳушёр бўл.
Эл кетганда, тил кетар, ҳей,
Уғишганим, ҳушёр бўли

Тилинг кетса, эл нимадир,
элсиз ёмон баридан.
Элинг кетса, тил нимадир,
Тилсиз ёмон баридан.
Жанг кўрмаган ўғлонларим,
маҳкам тутинг яроғни!
Қуёш ёрдир, полвоиларим,
Иўлбарс қилинг юракни.
Жонга жонни тикайлик, ҳей,
Ватан омон қолса, бас.
Ев қаддини букайлик, ҳей,
Турон омон қолса, бас!

1981—1983.

ЎЗБЕКИСТОНИМ.

Ўзбекистон давлатга боқиманда бўлиб
қоляпти...

(Марказий газеталардан).

Кукси қуруқ она янглиф
Инграяпсан, Ўзбекистон.
Топганингни кимга бериб,
Синграяпсан, Ўзбекистон?

Ювиндингни ичган итнинг
Садоқати мудом зоҳир.
Қавшаб туриб маърафверса,
Сенга оғир, менга оғир.

Нон юртининг дастурхонин
Унутгани поплар урсин.
Ўзбекистон боқиманда —
Деганларнинг зоти қурсин.

Еб кетарга қириб бердинг,
Овқат тугул қирмочингни.
Бугун дардинг англатормай,
Излаяпсан тилмочингни.

Болаларнинг ранги заҳил,
Тутолмайди илигини.
Оналарнинг ранги заҳил,
Яширолмас силлигини.

Атом тушган тупроқда ҳам
Бугун майса ўсмоқдадир.

Аmmo сенинг кўксинг қуриб,
Усгани ҳам ўлмоқдадир.

Сайхунингдан, Жайхунингдан
Энди сувмас, ғусса оқар.
Шарбат берган боғларингни
Пайҳон қилди пахтахўрлар.

Қуруқ нонни сувга босиб,
Есак басдир, Ўзбекистон.
Бошимизда ўзинг турсанг,
Бизга бахтдир Ўзбекистон.

Боқиманда дегаиларни
Қандай севай, Ўзбекистон?
Сенга туҳмат қилганларни
Қандай савай, Ўзбекистон?!

Пахта талаб қилганларнинг
Бизга инсоф, ҳиммати йўқ.
Жарақ-жарақ олтинингнинг
Бир чақалик қиммати йўқ.

Боз тузлуққа тупурсалар
Бизга алам, бизга армон.
Ишламасдан еган бўлсак,
Берган нонниг бўлсин ҳаром.

Кўкси қуруқ она янглиг,
Инграяпсан Ўзбекистон.
Топганингни кимга бериб,
Синграяпсан, Ўзбекистон?

1988.

Андиша
иззатга айланиб қолди,
асл маъносидан йироқлаб кетдик.
Чидаб юравердик,
тиззалар толди,
Хатолардан кўзни шарт юмиб ўтдик.
«Кел!» — дедик,
Ўзига тиладик инсоф,
«Менга нима», — дедик, дардимиз ютиб,
Қулоқни кар қилдик осойиш тусаб,
Дедик: «Турибди-ку, кунимиз ўтиб»...
Кейин...
андишамиз — муроса бўлди,
Эгила бошлади адл бошимиз.
Бу аро йўлларда
Диёнат
Ўлди —
Тўқолмадик
Қабри узра ўшимиз...

1985.

* * *

Ойнага урилар ёввойи шамол,
Ичкарида сассиз қадамлар.
Аёвсиз оғриқдан ғирчиллайди тол,
Тун қўйнида титрар баданлар.
Юракни ёргудек висол, ҳаяжон,
Ҳижрон йўли эмасдай узун.
Шамол ҳам тин олар,
Оқаради тонг,
Ортиқчадир «СОҒИНДИМ» сўзи...

1969.

ФУРҚАТ НИДОСИ

Нетай, юртим, қучоғингга сиғмадим,
Фироқингда юрак-бағрим тигладим.
Шому Ироқ йўлларида йиғладим.
Сени олиб чиқолмадим зулматдан.

Гардингни ҳам раво кўрмай бахиллар,
Айро солди ранги рўйи заҳиллар.
Улуғ дардим англамади жоҳиллар,
Сени олиб чиқолмадим зулматдан.

Оқилларга офат экан бу даврон,
Нурни суймас, кўршаналак ҳеч қачон.
Ўз элимдан қайга борай, Туркистон,
Сени олиб чиқолмадим зулматдан?!

Замонадин адолат ахтарибман,
Топганларим сароб бўлиб, қарибман.
Ёт зупроқда гўри қолган ғарибман,
Сени олиб чиқолмадим зулматдан.

Кенг бағрингда яшаётир, пашша ҳам,
Бор-будунгни совурмоқда муттаҳам.
Мен сиғмадим — дунё азал бири кам,
Сени олиб чиқолмадим зулматдан.

Боёнларинг қорин солиб хотиржам,
Уғлонларинг банги янглиғ боши хам.
Токай, жимсан, кўэларингда қуриб нам,
Наҳот, олиб чиқолмадим зулматдан?!

1981.

НАВРУЗ

Қирғоғидан
тошиб борар сой,
саломлашар
маъсум майсалар.
Таскин излар
қизлардан чирой,
қанот боғлаб
учар ўсмалар.
Завқ беради
кўнглинига оқшом,
чарақлаган
юлдуз — бейчечак.
Борлиқ олар
қишдан интиқом,
Дошқозонни
Қучоқлар ўчоқ...

1978.

ДЕКАБРИСТЛАР

Паллага кичик тош қўйсақ,
торози —
жунбушга келади тенглик йўқолиб.
Эрки поймол халқдир ўлимга рози,
исён ловуллайди сўнмас чўғ олиб.

Бир бошга бир ўлим —
самандар қонун,
юракни туғ қилиб кўтардилар бош.
Шивирлаб қўймаса сафдаги хоян,
аччиқ қисмат учун тўкилмасди ёш.

Доим ёруғликка интилар ниҳол,
элнинг гурурига тегиб бўлмайди.
Ғолибдай турса-да, ёвузлик алҳол,
дорга осган билан ҳақгўй ўлмайди.

Қанча қутурмасин исчиблел куян.
Фурсат келган дамда зардоб, қон қусар.
Дарахт кесилса-да,
чайир ладизи —
қасос байроғига айланиб ўсар.

1986. 20 декабрь.

ҲАЗРАТНИ УҚИБ...

«Меҳр кўп кўргуздим, аммо...
Дилгир сатр...
Беш асрки мудом сўнмовчи сатр.
Наҳот тирикликда топмаймиз қазир,
Ҳануз яхшиликка ёмонлик жазо?!

Минг бошин чопсанг ҳам жоҳил устивор,
Қаллакланган тутдай шожлаши осон:
Нечун яхшиликнинг йўли мудом тор,
Меҳрни ўлдирмай яшаймиз қачон?!

1986.

Ким таскин топмиш тонга дил очиб,
Куруқ огочдан барг чиқмиш қачон?
Ким шараф тонгай майдондан қочиб,
Куруқ огочдан барг чиқмиш қачон?

Дерлар, омонат ўзганинг бахти,
Билакининг бўлсин гайрати, аҳди.
Қўрқоқ юрагида ўликдир жаҳди,
Куруқ огочдан барг чиқмиш қачон?

Ҳар ишнинг оғир сўқмоқлари бор,
Ошиққа висол титроқлари бор.
Нодоннинг минг бор сўроқлари бор,
Куруқ огочдан барг чиқмиш қачон?

Ҳақиқат азал нури имондир,
Сафоли гулнинг бўйи ниҳондир.
Асл жаҳаннамий ноҳақ забондир,
Куруқ огочдан барг чиқмиш қачон?

Ботир элига шан берар, дўстлар,
Номард дўстига панд берар, дўстлар.
Оқил ҳаққа тап берар, дўстлар,
Куруқ огочдан барг чиқмиш қачон?

1976.

ҚОЗОН

Шукр қилар художўйи момо,
Қозон қайнар қуруқ бўлса ҳам.
Ётмиш йилки тутайди сомон,
Киприкларини қулатади нам.

Гўшт таъминини унутган қозон,
Тушларида бўрдоқи қўчқор.
Шаққоқликдан қочар, деб имон —
Моможоним нолимас зинҳор.

Бу ҳаётнинг баҳил сенида
Таптеликнинг гирромлиги кўп.
Тирикликнинг юнқа ипиди —
Судрар энди набираси чўп.

Нафсини енггиб, бошини кўтар,
Қозонингга қут тушмас, Халқим.
Ижобат қил, ё парвардигер,
Қозонингга ўт тушсин, Халқим!

1986.

ТОШ ҚОТГАН ТУГЕН

1. Умримнинг
ўтган йўлларини
кўраётиб,
ўликка айланган
Фурсатимнинг
ҳисобидан адашиб кетдим.
Ҳаққини сўраган марҳум
онларимнинг арвоҳи
Қулоғим ҳуққасини
портлатиб юборар
чиқиллайвериб.
Ундан қочиб, паноҳ изларман,
гарчанд,
надоматли меҳнатим зое...

2. Биламан,
сен юҳога Фиръавн шухрати,
Қоруннинг ер ютган мулки керак.
Улар орасида сен изламаётган
ёлғиз Имонгина йўқ.

3. Фазилатли ҳамроз
излайвериб,
кажбахт бўлиб қолдим.
Қаердасиз,
Мени беаёв ҳақорат қилиб,

алдаган,
қатлимга тайёр —
Қадрдонларим?!

4. Сўнги кунларини яшаётган каби
ва
бунга мен айбдордай, мунча
хўмраяди
гердайган Тоғлар?!

5. Замин ғуссасини олиб,
Ярасига малҳам бўламан, деб
Эвоҳ,
баттар огирлаштириб қўйдим
дардини.

6. Қимдан иноят бўлди,
Йўл топдинг қандай?
Ҳаром қилган эдим-ку сенга
Узи ёруғ, вужуди яра бу қари **Дунёни**
Нега уйғондинг?!
Энди ўзингдан кўр, юрагим
мозорида
тош қотган туғён!

7. Титратиб турган вужудимда
Севинч уйғонди зиёрат чоғи.
Хайрият, деб юбордим Гўри **Амирда**
тиловат охир бўлган пайт:
«Мир Ҳазратларининг бузрук
марқадлари Самарқандда эмас,
Ҳирийда... ҳайрият!..»

8. Ҳар лаҳза танбеҳ бериб,
вояга етказдим
боламини.

Қартайдим.
Менга болам тапбеҳ беради
Энди.

9. Индамай,
билсам-да йиғавердим Хиёнатнинг
темир кукунларини.
Ундан яралган шамшир
қонимни соғиниб яшаётир
ҳар нафас.

10. Бзовта қилар
орзули бир гаш:
уруғ қилиб сепсам инсоннинг
армонларини.
дастлаб,
майсалардай кўтарсада бош,
сўнггида ЭЗГУликнинг улуғ яшил
туғларига айланиб кетса.

11. Суйканганига эмас,
суймаганига йиғладим.

12. Минг йил яшагудек бир шукуҳ билан
сукунат ҳукмидан «қилт»
этолмаган журъатсиз богларнинг
юрагини
ёриб юборгудек устма-уст сайраб
юборди Булбул.
Бу қора Қаргага андишасизлик каби
туюлдию қаҳри келди.
Жониворининг капалакдай жонига зугум-
нинг энг тетигини излаб,
ўйлайвериб, қарга қанотларининг
қоқ ярми оқариб кетди.

13. Қўлида замзам кўтарганинг
бари Ҳожи эмас,
зиёрати қабул бўлган мўмин
Ҳожидир, афандим.

14. Шундай бир
Ибодат
қилсамки, ижобат бўлса —
Илтижоларим,
Омин!..

* * *

Сўз боис қиёфага кирар
одамзот дарди.
Тарихнинг қонуний
валнаҳди — Сўз.
Сўз — «Битик тош»,
«Девону-лугат-ут-турк»,
«Хамса», «Ўтган кунлар»...

* * *

Жоҳилу нодоннинг
эл бўлмаганидан
фарёд қилар Яссавий.
Жоҳилу нодонни
эл қиламан, деб
умри етмадия
Яссавийнинг!

* * *

Бани Башарнинг қон ва жон
томири олим-у алломалар.
Уларнинг сустиги, қўрқоқлиги
жиноятдир бани Башарга.

Жоҳилларнинг минг йилда эришган
бедодлигига тенг —
олим-у алломанинг битта хатоси!

* * *

Виждон калимасининг
оғоси Имон.
Адолатдан, Ҳақиқатдан,
Эътиқод ва Курашдан
қувват олади Имон.
Булардан қай бири ожизлик қилар —
Ҳолдан тойиб борар Имон ҳам.

* * *

Тинглашни унутиб,
сузлайдиганлардан қоч!
Оғзини ёпсанг ҳам
уларнинг —
енгидан чиқиб кетаверади, ГАПИ

* * *

Каттароқ очилади кўзимиз,
ҳаммасини бой бериб бўлгач.
Аввал чидаб турамыз,
қиморбозга ўхшаб.
Кейинми, қиёмат!!!

* * *

Иўқотишларимиз сон-саноқсиз,
қучоғи етмайди лак-лак кишининг.
Энди кўриняпти шаклу шамойили
каттайиб.

* * *

Оғир гуноҳларга ботган бир зот
тазарруга келмиш обид қошига.
«Арава шотисини саҳрога ўтқаз,
Япроқлаган онда топарсан нажот»....
Ноумид шайтон. Арава шотисини
Кўчат янглиғ саҳрога ўтқазиб,
Кунда «парварниш» қилади
ул зот...

* * *

Ўз юртида
Ўз гапини айтолмаган,
Иўлини билмаган,
Ҳаққини танимаган,
журъати сўнгган
Халқнинг ўзгалардан
умидланиб, нажот
кутиши —
денгизда қояга урилиб
ларчаланмиш қисматига
яқинлашган Кемага
ўхшайди...

* * *

Улгаиниб қолмаймиз
пурмаъно шиорларни ўқиб.
Шифо тополмайди ундан
жигари шишиб кетганлар
Орол тўлмайди, қозон ўша-ўша.

* * *

Ўжарлигимиз кечирмоққа
қодирмисан, она — Туироқ?
Топган савобимиздан
гуноҳимизнинг бўйи баланд.
«Еримиз битта, холос!» — деб
қайси тилда жар солай,
Одамларга, айт?!

* * *

Қадим битикларни
мутолаа қилаётиб, «Зулмнинг
зоҳирий белгилари — мамлакатда
қаҳатчилик, ўғирлик, хуирезлик
кучаяди.
Адолатнинг ўрнини
фармонбозлик,
мажлисбозлик,
байрамбозлик тадбирлари
билан тўлдириб, Халқни ошкера
алдашади», дейилган сатрларга
кўзим тушдию
доглаб юбордим...

* * *

Кўчада кетаётиб,
тўкилиб ётган
марварид тутни териб,
шу кунларга етказган
Оллоҳнинг марҳаматига
шукрона айтиб,
энди ейман, деганларинда
«Ий-е, бу сағирларнинг ҳаққи-ку» —

дея отам бир чеккага ташлаган
эканлар, деган эдингиз,
Отажон!
Сағирининг ҳақи нима?
Нега бобом раҳматли тутни
эмаган?!
Тушунмайман, ахир бугун
менинг юртим ҳам сағирку?!
Унинг ҳақидан ҳеч ким
қўрқмай, дуч келган жойидан
узиб, талаб кетяпти-ку!
Нега бобом раҳматлик
тутни эмаган, Отажон?!

* * *

Умнатларингизга нечун офат тиладингиз,
ё Нуҳ алайҳис-салом?!
Одамни жазо билан тарбият қилиб
бўлурму, ё Нуҳ алайҳис-салом.
Хум ясашни амр қилди Раббил иззат Сизга,
тўфон қолдиқларидан. Сурат — тарҳидан
идрокланиб, минг-минглаб хумлар бино
қилдингиз. Авайлаб қуритдингиз. Жаранглаб кетди
қўлингиздан шакл тонгап беадад хумлар. Кулоллар
пири, нисбаси сизга шараф бўлди.
«Хумларингизни сийдиринг!» шундай
бўлди Ҳақнинг галдаги фармони.
Бир муддат лолу ҳайрон қотиб
қолдингиз, ё Нуҳ алайҳис-салом!
Надомат чекдингиз, нега?!
Фармони плоҳни муҳокама этиб
бўлурму, ё Нуҳ алайҳис-салом?!
Ахир, лойдан бино бўлган сафолларни
парчалаб ташламайсизми? Улар тупроқ-ку?!
Боз шундай буюмлар бунёд этмоқ иложи бўлар.

Ахир, улар дуоибад этганингизда куррани тўфов
босганда қирилиб кетган Одамзот эмас-ку,
шунчаки сафол, сиидиринг!!!
Ҳайҳот, бугун балолар тухумини одамзот
Ўзи парвариш қилипти, ё Нуҳ
алайҳис-салом!

* * *

Дейдиларки, бир беадаб, мулоқотда
каззоб, эларо, пургазаб бир кас бор
эди — оламдан ўтди. Бандалик. Жаноза
эса фарз — лаҳадга қўйдилар.

Мозорот асрорларидан хабардор
бир гўрковга тушида аён бўлдики,
ул фосиқ биҳиштда сайр қилар.
Сир очилди: марҳум тириклигида
катта йўлдан билибми, билмайми,
қовун пўчоғини олиб ташланган
экан.

* * *

Одамни ўт, сув, ҳаво, тупроқдан бино
қилгач, фаришталарини унга сажда
қилмоқни амр этди Худованд.

Аллоҳ фармонига ҳозир малоиклар
вужуди таъзим бажо келтирдилар,
магар Азозил сужуд содир қилмади.

— Бу маҳлуқ тўрт хор унсурдан
зоҳир бўлди. Мен нурдан яралганман, — деб
муборақ жисмга тупуриб юборди Азозил.

Яратганинг қаҳри келди. Азозил то
қиёмат тавқилаънатга дохил бўлди.

Тазарруси охираат учун ижобат
бўлмогига ишонмади. Муқарраб фаришталар

қаторидаги Азозил мардуд бўлди.
Шайтон, яъни ноумид помини олди.
Алқисса, бегубор ўн саккиз мишг оламда
такаббурлик таваллуд тонди ва у
шайтоний амалга айланди.

* * *

Елкасида қопи, қўйини ҳам
тула, юрарга мажоли етмаса
ҳам ўзини зўрлайди...
Қўзлари яна қидиради қопию
қўйидаги тошиб турган
нарсалардан. Билмайман,
қайга жойлайди?

Судралиб, ҳарсиллаб боради
Инсоф деган манзилни
янчиб...

* * *

Қилич қинида занглайди,
дейсиз,
Ҳайронман: Қайси қилич?
Ўзи йўқ нарса бўлса,
Нега занглайди?!

* * *

У одамни ҳамма танийди,
катталар, у колхоз тузган дейишади.
Яна биров уруш вақтида
каттаю- кичикни далада
ит қилиб ишлатган дейди.
Қанча одам калтакланди,
қанчаси қамалиб кетди,

қанча-қанча рўзгорлар у сабаб
бузилчб кетди...

Халқни суз текнига ишлатган,
давлат иш ҳақиға берган заёмларини
сандигинга босиб олган...

Унинг кўзи оя, яхшиям,
бир боласи бор, холос. Яна
унинг айтгани айтган!

...Миям ачиб кетади: нима бу?
Ғийбатми, ҳасадми? Кўксин тўла
орден бўлса?! Бутун катталар
уни, деб югур-югурдан тинмаса?!

Иўқ! Бу ғийбат ҳам, ҳасад ҳам
эмас!

Ҳамқишлоқларининг етмиш
ёшлик ҳасрат ва армонлари,
дилда қотган сўзмас
қасослар!..

* * *

Илк фарзандини
сулюб, ийиб эмизайтган
навжувон она,
сийнаингга топиниб,
бегубор нафас олаётган
толенинг чироғи — чақалогининг
муборак бўлсин.
Покиза луқмадан имонли
гизо етади гўдакка, демишлар
ҳакимлар.

Сен олий тилакларининг
ҳар гал беқиёс меҳринингга қўшиб бер,
жигарбадинг учун.

Болачоғинининг нафси ором
олмоғи учун кўкрак тутма, ҳеч қачон.
Бу дунён олам бошинга тушайтган

барча ёвузлик ва кулфатлар,
нодонлик ва аблаҳлик,
нопоклик ва мунофиқликларнинг
ибтидоси нафс ғолиблигидан
вояга етган ўз ҳосилимиздир.

* * *

«Ўқиган яхши-да», —
дейсиз, Эргаш тога, кетмон
уравериб тараша бўлиб кетган
кафтларингиз билан елкамга
уриб..

Ўқиб, ўқиб — Сизга нима наф.
келтира олдим, Эргаш тога?

Ўқиганлар, ўзини зиёли
ҳисоблаётганлар ҳам Сиздан
баттар ўз тирикчилигини
ўйлапти, холос. Эргаш тога!..

Олам ёнса ёнсин, менинг
кавобим пишса бас, дейдиган.
даражадан ўтиб кетди, холос —
ўқиганлар, Эргаш тога!..

Буларни сизга — мен ўқиган
қандоқ тушунтирай, Эргаш тога?!

* * *

Сиздан бир жўяли гап чиқмаса,
шу азамат қўлларингиз бирор
ишни ҳал қилмаса,
илтимос, Сиздан:
ишлаётганларга халақит
берманг.

Шу ҳам ишга сиз
келтирган манфаат
бўлиб қолади, жўражон,
тек туринг.

Унинг боласи
боғчадаёқ ўн болага саркор эди.
Мактабда синфбоши, яна
бир балоларнинг боши бўлиб юрди.
Институтда ҳам
отанинг қудрати яққол
сезилиб турди.
Қаерга борса, қандайдир ком-комларга
сайланаверди!

У бошлиқмиди, бўшлиқмиди,
ҳарқалай, ҳўкиздай калласи
билан ўзидан юқоридагилардан
бошқасига ҳеч қачон
«хўп» демаган антиқа
«принципи» бор эди...

Дарвоқе, ҳозир унинг боласи
боғчада ўн эмас, йнгирма
болага саркор.
Эҳ-ҳей, ҳали...

От,
ҳўкиз
ва бошқа улоқлар
ярамади колхознинг ишига.
Эшшаклар қирилиб кетди,
аммо,
ҳўкиз,
эшшакнинг эмас,
филнинг кучини
далага қолдириб,
бугун ҳар лаҳза инқиллаб,
сиқтаб белини кўтаролмаётган
менинг онажоним,
сен чидадинг!..
Шунча заҳматларда
фурсатни қайриб,
ўн болани, мени туғиб —
қандай боқа олгансан,
бардошлигим, Онажоним,
ғаниматим — Ўзбекистоним!..

Яссавий:

Маърифатнинг
дарёси азим,
Яқин келмас
унга гумроҳлар.
Жоҳилларга
ем бўлди сўзим,
Топилмади
мангу ҳамроҳлар.
Дариг, нодон
тиллари чўғдир,
Дош беролмас
ҳатто, жаҳаннам.
Мунофиқнинг
имони йўқдир —
Гуноҳидан
ўтмас худо ҳам...

Дейдилар,
тирикчиликка ярамай қолган
Илон
Найрангга ўтди.
Қурбақалар шоҳи олдида ер бўлиб,
«Мени бир художўй қарғади,
томоғингдан бақа ўтмай,
подшоҳи миниб юрсин деб,
Қарғиш ижобатидан
хизматингга бош эгиб келдим», — деди.

Қурбақалар шоҳи аввал ишонмади,
сўнг синаб кўрди: чиндан ҳам
тажовуз содир бўлмади.

Шоҳ ҳар куни Илонни гердайтиб
миниб юрди. Шодликлари чексиз.
Бир куни, «Шоҳим, то ўлгунча
хизматингдаман, фақат қариб,
очликдан силлам қуриб бормоқда.
Хизматингга ярамай қоламанми, деб
қўрқаман. Ҳэ, йўқ, бир кунга битта
бақа бериб турсанг», — дея мақсаддан келди Илон.

Шоҳ рози бўлиб, фармон берди.
Шоҳнинг истирожати утун битта
қурбақа нима деган гап?
...Бугун қарғиш теккан Илонларча
миниб, гердайтиб юрган бақалар беҳисоб,
эҳ-ҳей!..

* * *

Маъсум майсалардан улуг дарахтларгача
қовжиратиб, погаҳон олов пуркади
боди самум.

Такаббур иттиканаклар ёлғиз биз
ҳақлимиз яшашга бу тупроқда дегандай
суппайиб олди.

Майсалар яшил тугларини кўтарсин,
бобо дархтларнинг қақшаган танлари
зумрад ҳарирларга ўрансин, дея
раҳматингни тилаб,
келдим дунёга...

* * *

Жанубий минтақаларда ўсувчи бир дарахт-
нинг ёлғиз муроди: бир марта
гуллаш экан.

Сўнг умрига яқин ясалармиш.

Улуг танбеҳдек туюлади менга бу ҳол:

Ҳар лаҳза улғаяётганини сезиб туради
кимдир. Кимдир гуллаб бўлганидан
ғофил.

* * *

Ҳақиқат, сени деган ҳақиқарастлар
бошидаги таънаю маломатлар,

суиқасд ва каззобликлар қай бир замонда
кам ёки ортиқ бўлганлигини топа
олмадим. Бир нарсани англадим:
Сени деганлар сен билан доим!

* * *

Мунофиқлар ҳақидаги
Ояти Карималарни дилга жо қилган
ҳолда, боз уларга ишонган
мўминларни кўриб,
надомат тўфонига ғарқ бўлиб кетганиг
келади...

Қўрққан лашкарга
бир ҳўйт кифоя, дейсиз, Бобур бобо,
Юрагини олдириб қўйган
довдир Халққа не эваз, бўлур,
Бобур бобо?!

Чўчиган, сесканиб кетган
болакайнинг юзига сув
сепсалар, ўзига келади, гоҳо
катталарга ҳам кор келармиш
бу тадбир.

Юракларимиз ўрнига
тушсин, титроқларимиз босилсин,
кўр кўзларимиз равшанлик
тортсин, бир дуои хайр қилинг,
жон Бобур бобо!..

СУРОВ

Парвардигорим,
виждон билан яшаш мунча ҳам оғир,
имонли кишига
Олам бунча тор?
Дунёга туйнукдан чўчиб боққанлар —
кўриб бўлдим барини, дея
нега бақирешар голиб оҳангда?
Елкамизда шохлаб
Мағлуб таҳқирлар
нафасни
бўгса ҳам хотиржам,
Қанча чидаш мумкин,
Халлоқи Олам?
Мунофиқ — аллома, саркор,
ўғри жаннатий, ёлгонлар — савоб,
порахўрлик — эҳсон,
ҳокими шайтон,
адолат куфр, ўз жонига суиқасд —
мустаҳаб,
ҳақ сўз исён,
тик қараш — макруҳ,
таблиғлар хатар бўлган бир
мамлакатда —
изн бер,
жиҳод

жоизми,
Парвардигорим?!

* * *

**Мутаассиблар амалга
оширган ишлар —
шиша
синиқлари аралаштирилган
қаймоқнинг ўзидир.**

* * *

Шундоқ ҳам маълумдир зот-шамойили,
Қўйнида
бўшаган бадмаст шишаси.
Сарадан қайтса ҳам сув кўрмас қўли,
Ирkit тўшакларга даллол онаси.
Тамакидан
тиши кетгандир занглаб,
Бирам итпашшалар суяр бурнини.
Дуч келган жойларда
ётадир силаб —
қобон хўрағига шерик қорнини.

1989.

ХИТОБ

Илоҳий гулдурак бошланмай туриб,
Қиёмат ваҳмида титраб қолдингиз.
Тарозуга тушган аъмолини кўринг:
Бунча ёмонлиқни қайдан олдингиз?
Бўлмасни бўлар, деб
бўлдирганлар, ҳей,
Нега жимсиз?

Сохта шонлар учун чечаклар қурбон,
Ташна дарёларнинг ёрилди лаби.
Бугун қаёқдадир нажот-у имкон —
Нуҳ алайҳиссалом кемаси каби?
Боғу баҳоримни сўлдирганлар, ҳей,
Нега жимсиз?

Ўзимиз очмиз-у кутамиз меҳмон,
Қанча ташриф бўлса тор келмас қучоқ.
Насибамиз бўлар сарқит дастурхон,
Ёт қозон қаيناتар биз қурган ўчоқ.
Юртни келгиндига тўлдирганлар, ҳей,
Нега жимсиз?

Юҳо тилагингиз рӯёб топса бас,
Минг битта арз-доддан ўтасиз омон.
Заҳматкаш елкага сесканмай бесас,
Ҳаром оёгингиз тирайсиз осон.
Кулиб туриб Ҳақни ўлдирганлар, ҳей,
Нега жимсиз?!

1985.

* * *

Ҳокимият
ва халқни ҳолдан тойдирувчи
куч —
мансабпарастлик орқасидан
авж олувчи
порахўрлик бонс
пайдо бўлади.

МАҲКАМА МЕВАСИ

...Анвар Рустамов ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам пахтани тера оладиган машина лойиҳасини яратди. Бу ихтироси учун давлат томонидан авторлик гувоҳномаси берилди. Афсуски салкам йигирма йилдан бери бу зарур машинани ишлаб чиқарилмапти.

(Матбуот хабарларидан).

Бу олам ишлари таажжуб,
Еқангни ушлайсан гоҳида.
Ишончли ниҳолни ўтқазиб,
мевасни кўрмайсан шоҳида,
Ҳосили қаёқда гулига —
рушнолик бермаса таёқлар?!
Сен англаб бўлгунча тилига,
букилмай қолади оёқлар.
Тескари оқизар дарёни,
жаҳолат эркаси — Такаббур.
Оёққа турғазсанг дунёни,
баъзилар тушунмас барибир.
Фидойи умрингдан кулишиб,
аъмолинг тутарлар қўлингга.
Тўғрига кўзни чирт юмушиб,
боз тўғон босишар йўлингга.
Қашфиёт — мўъжиза фарзанди,
ақлнинг жумбоқдан зўрлиги.
Аттанг, гоҳ алдайди посангни,
гоҳида виждоннинг кўрлиги.

1985.

Мен

оча олмаган эшик ортида,
фароғатга ўғай огир юмуш бор.
Ҳаёт-мамотимнинг саркаш шартида —
Энг осон сўқмоғим — чағир, чанғалзор.

Баҳоли-қудратни

мулзам қилмоқчун,
ҳарчанд сим-сим дея ёлбормоқ бекор.
Юксак маволарга тўш урган лочин,
нурли юлдузгача учолмас зинҳор.

Иўл

интиҳосига етмоқ қасдида —
на ғайри хилъатман ва на лочинман.
Хоинлик қилмаса Сабот аҳдидан —
залворли эшикни бир кун очурман.

1986.

ЮРТ СОҒИНЧИ

«...Қовун ва узумдек машру ҳазни киши
нетавр хотирдин чиқаргай. Бу фурсатда
бир қовун келтириб эдилар, кесиб егач,
ғарийб таъсир қилди. Тамом йиғлаб
эрдим...»

«Бобурнома» дан.

Гурбат қўшиқлари ҳамиша учун,
Ҳаргиз ўртамасин дилларни фироқ.
Мирзо Бобур!
Бу дам сўрайман нэн,
Гарчи маломатдан йироқман, йироқ.
Жанггу жадалларда кечмишдир умр,
Турфа битикларда ҳайрат, афсона.
Ажаб,
Олис юртда ғариб жаҳонгир —
Қон ютиб соғингай мулки Фарғона!
Бир сиқим тупроқни кўксига босиб
Тураркан,
Жисмида беҳудуд фарёд:
«Дағи бўлғаймикан дийдоринг насиб,
Сафолиғ боғларни кўргайманми бот?!
Шундай даврон экан,
Минг бир иштибоҳ —
Салтанат комига гирдибод этди.
Наҳот шамшир билан очилгайдир роҳ,
Наҳот, кетмакликнинг фурсати етди?!
Тахт дардин зиёда ачглади,
Гарчи,
Тарки ватанликнинг дардидир оғир.
Қай қаро гумбаедам очмоқ — чун дарча,
Қаёққа талпычиб йўл солдинг, Бобур?!
Сонсиз қатли ордан мақсуднинг восил,

Сенга шон, довруғни туғди Ҳиндистон,
Воҳ, вечун аримас андуҳ муттасил,
Боз торлик қилгайму шундайин жаҳон?
Бир тилим қовунда диёринг зоҳир,
Кўзинг ўтрисида олис сарҳади.
Сихларда кабобмас —
Муҳаммад Бобур,
Бағринг куйиндиси — айрилиқ дарди!
Ҳар қандай тасалли ёлғондир бешак,
Бир умр ўртанди ул Темурий қон.
Қовун баҳонаю шивирлар юрак:
Тақдир,
Ўзга юртда қилма саргардон!

1985.

ОТАЖОНИМ

(Баллада)

1. Сиз кузатган турналар қайтди,
Шифтга қўнди эрка қалдиргоч.
Ўз тилида нимадир айтди,
Нега энди чиқмайсиз пешвоз?

Қиш қаҳрига — берганича чап,
Матонатли майсалар омон.
Қурт-қумурсқа сезганича тафт,
Хўрагига излаб юрар дон.

Юрагимнинг чандиқлари кўп,
Ғуссалари улғаяр ниҳон.
Дардим менинг айлар талотўн,
Соғинчларим кўтарар исён.

Тушларимда топаман Сизни,
Руҳингиз-ла сўзлашурман бот.
Хаёлларга топшириб ўзни,
Муъжизадан излайман нажот.

.

Эй, оламнинг сеҳрғарлари,
Юрагимдан аритинг ғамни.
Сизга бўлсин дунёнинг зари —
Тирилтириб беринг, отамни!..

2. Ун йилдирки, голибдир армон,
Пинҳон дардим улгайиб кетди.
Дўст мотами бўларкан ёмон,
Дўстларингиз қон йиғлаб ўтди.

Оталарга тўлган кўчалар,
Зор, ҳувиллаб қолди, Отажон.
Суҳбатларга тўлган кечалар,
Бугун дилгир, соқов, зимистон.

Дунё деган шундайин торми,
Майдондадир афсонабозлар.
Ҳақ излаган оқибат — хорми,
Кўкрак керса замонасозлар?!

3. Энди кутиб яшай олмайман,
Курашмоққа асосларим бор.
Бу майдондан бўшай олмайман,
Мунофиқда қасосларим бор.

Эл дардига бўлмасам малҳам,
Яшаганим бекор, Отажон.
Тилга кирди бугун соқов ҳам,
Эл бўлмоқда ўжар оломон.

4. Хотиралар аянчли, бўйдор,
Сувратланар қаршимда аён:
Юрт тинч бўлса, бас, деган ўйда,
Сув текинга урдингиз кетмон.

Ун сўмгина пенсия учун
Уч йилгина юрдингиз хуррам.
Қувонгансиз шушгаям нечун,
Ун сўм-ла
Кенгайиб кетдим олам?

Ярим қанор пахташи қўйга —
Алишганда қай замон эди?
Отажоним ростини айтинг,
Қим, нимага ёлчиди, тўйди?!

Ожиз тортди қароқларнингиз,
«Шонли меҳнат» айлади талош.
Бод боғлаган оёқларингиз —
Киёлмади янгироқ калош...

5. Уқиқир-чўқиқир сиз билган кўча,
Ичганимиз ариқ сув ҳамон.
Етмиш йилки ваъдалар ўша,
Етмиш йилки ўлмайди ёлгон.

Малай кўпдир мушукдан олғир,
Мансаб нархи эмасдир арзон.
Амалдорлар мустаҳкам занжир,
Лаганбардор урчдан чунон.

Ушаларга қуруқ шопрдан,
Қўлтиқ тутган «хўл таёқ» яхши.
Мингта бенаф «иши оғир»дан,
Биттангалик қилтаноқ яхши!

6. Қандоқ айтай, Сизга Отажон,
Ориқ тортган дарёларимми?
Қандоқ айтай Сизга Отажон,
Қирон келган бөг-роғларимми?!

Қандоқ айтай, ҳар йил минг-минглаб,
Гўдакларни қабр ютганини.
Қандоқ айтай, Аёл ловуллаб,
Исёнидан ёшиб битганини?!

Болаларнинг ранги заҳиддир,
Тутолмайди илгини ҳеч.

Опаларнинг ранги заҳилдир,
Яшролмас силлигини ҳеч.

Қуруқ нонни сувга бўктириб,
Есак басдир, бизга Отажон.
Эркимизни дилга чўктириб,
Яшаш бахтни, бизга Отажон?!

Чўзма сўргич — тамшаниб ётган —
Норастага — лаҳзали таскин.
Элга намлаб сўргичин тутган
Манфур қўлини ойболта кессин!

Эл ишини этолмай адо,
Юртбошилар кўникиб кетар.
Юртбоши ҳам эмас-да Худо,
Ифлаганга сўргичин тутар!

7. Сўйлайверсанг, дард бўлмас адо,
Сиз билмаган қирғинлари бор.
Ҳар қадамда бир мудҳиш хато,
Юртимиздир ялпи азадор.

Шум мушукка қўнғироқ осмоқ —
Бўлган шўрлик сичқонлар каби,
Қўлларимда улкан қўнғироқ,
Йўлим солдим мушуклар сари.

Улиб кетган гуруримизни,
бот-бот эслаб «ух»лар тортамиз.
От тортмаган юклармизни —
Наҳот энди итга ортамиз?!

.

Сиз кузатган турналар қайтди,
Шифтга қўнди эрка қалдирғоч.
Уз тилида нимадир айтди,
Нега энди чиқмайсиз пешвоз?

1985—1988.

ИЗТИРОБ

Намонгон беклиги Еттисув ҳарбий губернатори Қалпоковскийга мактуб нуллаб, унда Намангон ўзбекларини ўрус фуқаролигига қабул қилишни (1865 йил) сўрайдилар.

АристовН: «Наманганский округ Кокандского ханства». Ежегодник Туркестанского края. Выпуск 2. ЭПБ., 1873, с. 139.

Намонгон беклари,
аслзодалар!
Елғизгина нафрат сизга жуда кам.
Даврон саҳнасида
шум машоталар,
Тарих
далилидан руҳим тортди ғам.
Сиз, па дин биласиз,
ва на тақвони,
на юрт мустабиддан бўлмагай халос.
Ҳар фитнага ясаб машъум
фатвоини,
Малъун жонингизни
ўйлабсиз, холос.
Юрт
номуси учун жиҳод чоғида,
Шамшир тутолмаган қўллари синсин
Юз йигирма беш йилки
шаҳар боғида
қаққайиб турибди ҳокимнинг қасри.
Насл сурадимиз,
ё раб, алҳазар,
Нажас тегиб ётар султ имонига.
Мўминни ниқобида
аслзодалар
мудом сув қуяр ёв тегирмонига...

1990.

1989 ЙИЛ МАНЗАРАСИ

Қаро булутларнинг авзои хушук,
довул бўлмоғидан бермакда дарак.
Тоқай тек тураркин осмон бўғзида —
Журъати етмасдан могоғулдирак?!

* * *

Одамлар ПАРҲЕЗни
унутган мамлакатда
риё урчиб, алломалар
туғулмайди,
дуолари мустажоб
бўлмайди.

* * *

Илонни янчдик, деб сўқир ботирлар,
Найрашг қонқонида дод солар энди.
Алданган элимдан жоним потирлар,
Юртни бўлиб-бўлиб, от солар энди.
Довдир идрокнинг таянчи фалаж,
Эркини бит талаб яшар хотиржам.
Бирлашмоқдан не наф?!
Бир-биринг талаш,
Юртнингни ит талаб, яшар хотиржам!

Қандайин карвон бу, фисқ-фасод,
Юрган йўлларида мудҳиш қон ҳиди.
Оғонинг инига ишончи касод,
Ўртада иргишлар шимолнинг ити.

Макр болтасидан сонсиз қатли ом,
Кун сайин семирар мўъжаз гўристон.
Шунчаки сўз бўлиб қолди интиқом,
Мусибати байрам — лоқайд Туркистон...

1990.

ЭЙ, ТУРКИИ ЭЛ

Элим, бағринг бұлмагай бут,
бұлмагай, бут, бирлашмасанг.
Талон бұлди бечора юрт,
бечора юрт, бирлашмасанг.

Минг йиллик саф бұлди яксон,
Қаро бұлди тиниқ осмон.
Ҳар юракда ёнар армон,
ёнар армон, бирлашмасанг.

Ажаб, содда, мунча ғўрсан,
Пешонаси мунча шўрсан,
Ажаб, мунча очиқ кўрсан,
Очиқ кўрсан, бирлашмасанг.

Ботин қайси, зоҳир қайси,
Мўмин қайси, кофир қайси?
Билолмайсан, ботир қайси,
Ботир қайси, бирлашмасанг.

Келгиндидан не кутарсан,
Ёвни тани, қўл кутарсанг.
Ғофил қолсанг қон ютарсан,
Қон ютарсан, бирлашмасанг.

Кўксингда зўр юҳо ётар,
Ҳар лаҳзада қурбон кутар.
Бизни қарғаб Турон кетар,
Турон кетар, бирлашмасанг!

1989.

* * *

Кўп сўйлаган
билимдон,
тек турганлар
нодон эмас,
биродарим...

НАДОМАТ ЕКИ МАНСАБ ҚУЛБАЧЧАЛАРИГА БАДИҲА

Ожизлардан чиқмайди ботир,
Пушаймонлар ётар йўлида.
Ҳар лаҳзаси хавфу хавотир,
Ихтиёри эмас қўлида.

Манфаат бор,
Исён нечун, хўш,
Саждабозлик замири — мансаб.
Фармондорга тутишаркан тўш —
Ҳар балога чндайди асаб.

Бўйруқ бўлса, сал тортар сергак,
Одамсимон «ўйлай» бошлайди,
Қўллаб турса ишончли тиргак,
Ўз қавмини отиб ташлайди.

Ажаб даврон, мутелик бонс,
Тулки бўлди, бугун Бўрилар.
Тўлиб кетди юртимда эсиз —
«Хўп» дейдиган эркак — чўрилар!..

1990.

ПУЛАТХОН ИЗТИРОБИ

1876 й. февраль Марғилон бозори.

Тан бермай,
Илож йўқ, ёвлар зўр келди,
мағлуб
қўлларимни кўтармоқ шартмас.
Куз келмай
бўстоним хазонга тўлди,
Туронимни
янчди тўнғизхўр, кажбахт.
Минг хил мақомларга
мойил оломон,
гафлат ҳосилини талар ютоқиб.
Токай нодонликдан излагайсан шон,
Токай
қувонасан, пуч ёнғоқ чақиб?!
Бошингни силаса ювош тортасан,
алдовга ўчлигинг
элим, билинди.
Нега, ҳақ йўлингдан қўрқиб, қайтасан,
отанг қотилига энанг қўш энди!
Бошингга
келажак қиллчдан эмас,
гайр ила тиллашган
султонлардан қўрқ.
Эркини англаган
жондан гам эмас,
мутелик кўтарган
калонлардан қўрқ!

«Ҳайрихоҳ кўзлар»нинг тубида қотган
маккор учқунларни
сезган эдим мен.
Маснад илинжида
ватанни сотган —
қаллоблар шартини бузган эдим мен!
Жиҳодда
не келса тенг баҳам кўриб,
Мен билан от сурган, мужоҳидлар, хайр!
Қутлуғ саждагоҳда
бир сафда туриб,
Имонидан кечган, мушофиқлар, хайр!
Бугун
қатлгоҳда ёлғиз мен эмас,
Туроп
истиқболни боши кетадир.
Булар қатли омининг шитиҳосимас —
йилларни қаритиб
давом этадир...
Ўз юртимда
олмоғ шамширим сипди,
қайдасан,
йўлимни
узун қилган, Халқ?
Ҳақиқат
кифтига ёлғонлар минди,
қайдасан,
қўлимни узун қилган, Халқ?!

1990.

«БИРЛИК»КА

Тог-у тошлардан
 ўр-у қирлардан
тик довоилардан
 матонат билан
гоҳ осойишта
 гоҳ тўлқинланиб
Дарёга етиб келган
 Жилғалар
энди пўлингиз оқ
 бехатар бўлсин.

1989.

* * *

Юлдуз учса...
Улармиш инсон.
Шу рост бўлса,
Юлдузсиз қолар-ку осмон?

1970.

* * *

Сени эсламоқнинг ўзи кам,
эркам...
Висолнинг ситамдан кўзи нам,
эркам...
Оламни гул бўйи тутди ҳам
эркам,
Юрагимни тешиб ўтди ғам,
эркам...

1972.

* * *

Товус ғамзасига маҳлиё бўлиб,
Тўғри юришидан кечворди қарға.
Жониворлар ҳайрон,

110

дедилар кулиб:
«Энди тошбақадан чиқаркан йўрга».

1970.

* * *

Юз йил
яшагудек важоҳат билан
ўзингни урасан ўтга-ю сувга,
Нафс есинг қонингга тўймаган илон —
уни семиртириб борурсан қайна?!

1980.

* * *

Тарих далили шулки,
ҳамма замонларда ҳам
ҳукмрон гуруҳларнинг
икки қўли қон —
сиёсатлари қатогон
бўлган...

* * *

Иесиң жон...
Не кунларин кўрмас
омон бўлгур бош?
Касалликнинг рўйхати узун,
Аммо,
Энг хавфли хасталик —
бедардлик-ку, Дўст?!

ОМАДГА

Мухлислар кута-кута,
ниҳоят,
ҳисобни очган
ЖАРИМА тўлига
ўхшаб кетасан.

1978.

* * *

Ҳаёт экан, баъзи бир олғир,
Елкамиздан чиқаради бош.
Феъл-атвори барчага зоҳир —
Орқасида яширилган теш.
Қизармайди, ҳатто, юзи ҳам
Озиқ олар қайдан, нимадан?
Нажосатни босиб хотиржам,
Поклик талаб қилар ҳаммадан...

ҲАЗИЛ

Олтин балиқ,
зўр қудратинг биср,
Истагимни
айларсан бажо.
Бир тилагим:
бўлмай десанг, хор —
Одамзотга
дуч келма зинҳор.

1976.

ОТА МАКОН САИИД МАҲМУД ТАРОЗИЙ ВИДОСИ

Жаҳон озод бўлди, бўлмади озод Туркистон,
Асорат панжасида қолди нообод Туркистон.

С. М. ТАРОЗИЙ.

Езугимда нелар бордир, сенга аён, Раббано,
Ўз юртимда гайр устун, бу қандай қолу бало?
Кетмакдаман дилда сўнмас ўрлагувчи ўт, нидо,
Ота Макон, Туркистоним, хайр энди, алвидо.

Маърифатнинг боғларида зоглар учар бўлдиё,
Нодонликнинг уруғини жоҳил сочар бўлдиё.
Гал келганда ҳижрат майини мўмин ичар бўлдиё,
Ота Макон, Туркистоним, хайр энди, алвидо,

Оллоҳ уйни ғорат қилиб, Мусҳабимни ёқдилар,
Миллат суянган тоғларим лолу ҳайрон боқдилар.
Журму исён ҳаддин ошди, чаён янглиғ чақдилар,
Ота Макон, Туркистоним, хайр энди, алвидо.

Ҳай, аттанг-а, ожиз тортмиш бу дам ўткир забонлар,
Бирлашмасдан, такаббурлик отин минди ҳоқонлар.
Асоратда гулзоримни пайҳон этди қобонлар,
Ота Макон, Туркистоним, хайр энди, алвидо.

Жиҳод чорлаб, бу майдонда эранларни топмадим,
Дин деганда қўзғолур зўр бўронларни топмадим.
Аждодимдек диловарлар — Туронларни топмадим,
Ота Макон, Туркистоним, хайр энди, алвидо.

Бу кўргулик ҳақ ўздан қисмат эрур, эй дўстлар,
Тарки ватан имонликка исмат эрур, эй дўстлар,
Муҳожирлик Мустафодан суннат эрур, эй дўстлар,
Ота Макон, Туркистоним, хайр энди, алвидо.
Кеча-кундуз дуодаман, ғариб кўнглимни шод қил,
Вайрон бўлган дил мулкни қодир Оллоҳ, обод қил.
Етмайин то рўзи маҳшар, Туркистоним озод қил,
Ота Макон, Туркистоним, хайр энди, алвидо.

1989.

1 С. М. Тарозий намонгонлик аллома бўлиб, Туркистон (Қўқон) мухторияти тор-мор этилгач, (1918) муҳожирликка юз тутди. Унинг туркий тилда ёзилган юксак асарлари, таржималари мавжуд. Қуръони Қаримнинг илк туркий тафсири ҳам Маҳмуд Тарозий томонидан амалга оширилган. Ҳозир Мадинаи Мунавварада истиқомат қиладилар.

ТАЗАРРУ

Чорак аср кимга пбодат қилдим,
Қирқ ёшда қоқинди ўжар тулпорим.
Елгон сўқмоқларда алданиб толдим,
Бу қандай йўл эди, парвардигорим?

Бу йўлнинг боши бор, нитиҳоси йўқ,
Савобимдан улуғ гуноҳ кўп, эсим.
Вужудим ёндирар имон деган чўғ,
Шунча алдандимми, сенга КПСС?!

Босган изларимда тўкилмиш кўмир,
Чирик-изм-ларни ҳақиқат, дедим.
Елга созурилиб ўтгунча умр —
Тўнгиз боқсам, балки ачинмас эдим...

1990.

* * *

Инсон фариштамас, мантиқан ҳақ гап,
Зеро, хатолардан ким бўлмиш холи?
Афсус, юраверсак хатони судраб,
Семириб кетмасми, Ростнинг заволи?!

Сен кетсанг — ёлгонни ростлаб, яшириб,
Мен кетсам — ёлгонни ростдан ошириб,
Оқибат, дод, — деб Рост қолса бош уриб,
Замон, номимизни ташла ўчириб!

1985.

* * *

Ой чиқмаса оқшом сезилар ғариб,
Хунук эшитилар қоронгида сас.
Юлдузлар титрайди ранги гезариб,
Қўршапалак учун зулмат бўлса, бас...

Мен эса кутгандай ёруғ кунларни,
Бетоқат кутаман ёруғ тунни ҳам.
Ой, юлдуз енгмаса қаро тунларни —
Хатарда қолгандай туюлар олам.

1983.

Огланолмай,
 бир кунлик йўлга,
 олисларда қолади Ҳирет.
 Знёрат ҳам расмият бўлса,
 қайси гўрдан топаман илож?
 Алам билан
 ўзимга ўзим,
 ёғдираман мниг хил саволлар:
 дейлик,
 бизга муқаддас марқад —
 нега энди Самарқанддамас?
 Бухоро ҳам бир қадам менга,
 Шоҳтомири жонимга пайваст.
 Воҳ,
 қандайини индо бўлади бу —
 тилиб ўтди дилгир бағримни?
 «Яхшиямки, Самарқанддамас...
 Шунини раво кўрганда тарих,
 Шаккокликенинг ҳаммага маълум —
 Тажовузи
 қаҳ-қаҳ урарди.
 Фан баҳона,
 биз меросхўрлар —
 бош чаноғини столга қўйиб —
 ўрганишни бошлардик ҳозир»..

1986.

ҚАБОҲАТ ПАЗАНДАСИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Оч ўлтирган одам одаммас,
Дастурхонда ҳамма нарса бор:
Ликопларда писта-бодоммас —
Қовурилган Номус билан Ор.

Қадаҳларда Меҳр, Оқибат,
Ҳалолликни қиласиз газак.
Ҳали хомроқ, чала Эътикод,
Дам емоқда Юрак — каватак.

Бадҳазмроқ Виждон қиймаси,
Имонинки уйдан ҳам баттар.
Олсангиз-чи, қараш нимаси,
Емон меҳмон манзират кутар.

Ҳайрон бўлмаг, сирли жойи йўқ,
Ҳаммасини тайёрлаш осон.
Ҳарожатдан кўнгли бўлсин тўқ,
Қозонингиз қайнайди арзон:

Садоқатни қўшиб нопокка,
Шошилмасдан қилнинг тегирмон.
Зўр келмайди асло томоққа,
Бир ажойиб бўлади лагмон.

Ишонликнинг шўрваси хушхўр,
Нафосатга жазлапса ҳарваҳт.

Гарчи ҳасад одамга оғир —
Меъда учун бағишлар қувват.

Адолатни бўлар парраклаб,
Қазн қадар жонингга ҳузур.
Ҳақиқат ҳам жуда босмабоп,
Қўп еганин айлар пес, қўтир.

Бидъат гўшти асли ҳаромдир,
Жаҳолат-ла хуштаъм бўлар, бас.
Елгон эса парҳез таомдир,
Шифо топар ундан ҳар бир кас.

Қулоқ солнинг, бир бўёғига,
Еганингиз бўлсин Сизга ош.
Бари пишар аблаҳ ёғига,
Зиравори — разиллигу фаҳш.

1985.

* * *

Жунбушга колган Халққа
бор Ҳақиқат айтилсагина
ҳовуридан тушмоғи
мумкин.

Ҳеч иш уддасидан
чиқа олмайсан,
аммо чечанлигинг «барқ» уриб турар,
Маслаҳат бермоқдан сира тоямайсан,
сенга ишонганлар овуниб юрар...

Оятдай
қирсат қилсанг, сўзингни —
балки ҳикматингдан доно қолур лол.
Роса қўйиб берса, чоглаб ўзингни —
юз йил сўйламоғинг мумкин, бемалол.

Жилла ўзимизга
дардимиз аён,
фақат қўл чўнтакдан бўлмайдн халос.
Сен яхши одамсан,
сўзимга, ишон,
қилган ишларингдан гапинг кўп, холос...

1988.

МАРАДОНА

Бу дунёда ҳакамлар нопок,
Ҳақгўйлардан оларлар учин.
Майдонро ёлғиз қолган чоғ,
Марадона,
Йиғлайсан нечун?

Тор кўксингга сиғмаса юрак,
Қайда қолар бардошнинг кучи?!
Ожизликни енггимоқ керак,
Марадона,
Йиғлайсан нечун?

Киприклар қилт этмайди, магар
Қаро бўлса виждонинг ичи.
Менинг ҳолим сендан-да баттар,
Марадона,
Йиғлайсан нечун?

Ўзгачадир «голиб» виқори,
Мағлублардан кулади очун,
Номардларнинг қўли юқори,
Марадона,
Йиғлайсан нечун?

Шоҳсупа ҳам ҳаром бўладир,
Ғирромликнинг дастлари узун.
Олчоқларга дунё тўладир,
Марадона,
Йиғлайсан нечун?!

1990.

* * *

Мансабдорга
сенинг ақлу
фаросатинг эмас,
садоқатинг зарур...

* * *

(Расул Ҳамзатовдан)

Одамлар, намунча суст, имиллайсиз,
Тошбақа мисоли ташлайсиз қадам.
Унинг имиллаши эмасдир бежиз:
Тошбақа юз йилдан яшамагай кам!

Одамлар, намунча ҳовлиқмасангиз,
Яп-яланг далада чопгандай қуён.
Унинг ҳовлиқиши эмасдир бежиз:
Беш йилча яшаши ҳаммага аён!

Наврўз чечакларидан хуш бахтиёрдирман,
Баҳорни севганимки — қалби баҳордирман.
Урикни шохлари оқ гулларга тўлди буткул,
Ишонгай эрди кўнгида дейолса «қордирман».
Соз субҳидам сабоси, қушлар навоси хўп соз,
Соз ол қўлингга дўстим, куйга хумордирман.
Даврани кенг олайлик, фасли баҳор дегаймиш;
Ҳар дилга бир лаҳзалик васл-у дийдордирман,
Ой нурлари уланди кинрикларимга аста,
Уйғонди шеър юракда, бу кеч бедордирман.
Хайрулло, гар шу дамлар сайрни бирга-бирга —
Ёр ихтиёр этмас — беихтиёрдирман.

1971.

Бу богдаги гуллар,
дарахтлар ўша,
жаннатни эслатиб, тургувчи маъво.
Шундай боғи бўлган элнинг ҳамиша,
кўнгли
андуҳлардан йироқ, мусаффо.
Фақат,
бир ўрташиш қийнайди ҳозир,
Булбулни соғинган боғнинг ҳавоси.
Гунчалар розини
тушунмас, ахир —
беғона қушларнинг нохуш овози ..

1974.

Оппоқ сутга чайиб юзини,
Жамолига қўндирмай губор,
малак каби тутиб ўзини
юлдузлардан нур эмиб саҳар —
Очилибди сирень гуллари.

Эгнида кўк, зумрад либоси,
Юзларида оқ ҳарир шўқоб.
Хижолатдан эгилиб боши,
Келинлардай кулиб моҳитоб —
Очилибди сирень гуллари.

1968.

ДИЛРОЗИМ

Говларни дил санаб хас, ўзни висолга чоғлар,
Иўлимга айлағай қасд «умид» билан «фироқлар»,
Ер зулфини тўзитган сабо-ла бэйладим баҳс,
Ер сочига етолмам, ел сочинни тароқлар?!
Баҳор найига оқшом лаб қўяди бўлиб маст,
Куй ноласидан аста уйғонгуси япроқлар.
Гунча лаби очилди, ёр гунча лабни очмас,
Хуш сўзларига муштоқ кўзимдаги сўроқлар.
Қачонгача бу қўллар ёр қўлини тутолмас,
Яқин бўлар йироқлар, ёр-чи, ҳамон йироқлар.
Дилимдаги оловни этса дилига пайваст,
Ўз-ўзидан сўнарни ҳижрон ёққан чироқлар.

1971.

БАҲОР БИЛАН МУЛОҚОТ

Қанча қушни ўхшатиб, булбул десам,
«Асло» — дединг.
Қанча қушни кўрсатиб, «Бул? Бул?» —
десам-ки, «Бо» дединг.
«Бо, қуриб кетсин улар, булбулга етмасалар
сира,
Ул навода беқиёс, савтида хуш маъно», —
дединг.
«Ё узоқ боғларни у маскан этибдурми?» —
десам,
«Ул яқин, исми ахир, шеър-у қўшиқда жо» —
дединг.
«Кўрмаган нарсамни мен бор, деб
айтолмасман», — дедим,
«Борку кўклам, қайдадир ул ҳам демак
пайдо», — дединг.
«Гули раъно атрига хуморлиги ростми», —
дедим,
«Бу нафисликин яратмасдир бежиз
Оллоҳ», — дединг.
Мен дедим: «Куйлай сенинг ишқингда бир
булбул бўлиб», —
«Ўзга гулни кўзлама, сен унда Хайрулло», —
дединг.

1974.

Бир осмон остида ёнма-ён,
Интиқиб яшаймиз севгилим,
Соғинчдан рангимдир заъфарон,
Бир умр ёлбордим:
Сев, Гулим...
Қанийди:
Ҳижрондан қутилсам,
Йўқ,
Дилим андуҳдан порали.
Гўёки етарман интилсам.
Ва лекин йўл бермас оралиқ!
Сўнгги бор сўзимни тингласанг,
Бор бўлса дилингда ул учқун...
Қимнингдир севишини англасанг —
Шу ҳам Бахт —
Севилган қалб учун...

1976.

Энтикиб кетасан илк учрашувда,
Қушга айланади тўфонли журъат.
Тасодиф кашф этар лаҳзали нигоҳ,
Силтаб уйғотади карахт вужудни.
Кўзлар сўйлашади ажиб бир тилда —
«Салом» ҳам,
«Хайр» ҳам — фақат кўзларда.

1969.

* * *

Беҳад туйғуларни тўзгитар хаёл
Тутолмайман унинг учқур баридан.
Мангулик ҳижронга айланиб висол —
Ногоҳ айрилдимми сендек паридан?

Севиклим, келмасанг ситамдан кечиб,
Рангларим сўлғиндир, қалбим хазиндир.
Дийдор меҳробига бош қўяй қучиб,
Сенга зор термулган кўзларим тиндир.

1968.

Азизам,
толиқиб қийналсам,
жимгина тушимга кирарсан,
Наҳотки, мени ҳам ўйласанг,
олида бағрингни ўртарсан?!

Нимадир
демоқчи бўласан,
йўқотиб қўяман ўзимни.
Бир лаҳза дардкашлик қиласан,
сўнг... ёстиқ тинглайди сўзимни...

Осмонни
тўлдириб кулади —
бизни хуш кўрмаган
олчоқлар.
Кенгайса кенгайди,
қулади —
туташиб кетмади қиргоқлар...

1972.

ҚУШИҚ

Хузуримга келдинг маънос эғиб бош,
Заъфарон япроқлар дардинг этди фош,
Иглама, тасалли беролмас кўз ёш.
Уз дардим ўзимга етмасмиди, айт,
Кўйингда кунларим ўтмасмиди, айт?

Ҳаёт алдамаса — ҳаётмас, гўё,
Армон деган юртда орзулар рўё.
Вафосиз аёлга ўхшаса дунё —
Юрагимда вулқон уйғонмасми, айт,
Умрим титроқларда тўлғонмасми, айт?

Ғафлат гирдобига қисмат ташланди,
Васлингга етмаган кўнглим гашланди,
Биз кезган боғларда хазон бошланди.
Куз ортидан қачон баҳор келар, айт,
Шом ортидан қачон саҳар келар, айт?..

1976.

АЛДАМА

Мунча, синовларинг бўлмас адолар,
Мени адо қилар сўнгсиз хатолар...
Бошимга солсангда минг бир жафолар —
алдама.

Осмонлар юлдузсиз қолса, чидарман,
Қуиларим кундузсиз қолса, чидарман,
Бу олам менингсиз қолса, чидарман,
алдама.

Азал нотанти бу биз суйган Ҳаёт —
Ҳижронини туҳфа этса умрбод,
Фарёдлар қилгин-у аммо, паризод,
алдама.

Борим айлаюрман ошкор, ифода,
Қолмаса ҳам рост сўз ёруғ дунёда —
Умр тилаюрман сенга зиёда.
алдама...

1980.

РАСУЛ ҲАМЗАТОВДАН

Агар ўзга юртни этсам ихтиёр,
Сўйла-чи, меҳрибон малагим, нечун,
Ҳавоннинг авзойи бўлур беқарор,
Сен келсанг, ҳовурдан тушади тинчиб?

Қадрдон днёрга қайтганимда ҳам
Ўша тунд манзара бўлганди такрор.
Енимда сан пайдо бўлдинг-у эркам,
Қушлар сайраб, қуёш кўрсатди рухсор.

Денгиз сари бордим — қаҳрланиб сув,
Тўлқинлар ҳайқирди дилга солиб хавф.
Вожаб, денгиз ҳам — пайдо бўлдинг-у,
Пойингга бош уриб, сўраб қолди авф.

Шунда ҳақиқатни англадим ногоҳ:
Айру қолсак, исён кўтарар дунё!

1976.

ЯНА

Зорқиб самога боқаман,
қандайдир сир бордай ҳиллолда.
Аммо ой туюлар ногаҳон,
силкитиб қолганинг — рўмолдай.
Қўксимга қўярдинг бошингни,
эндичи, ёстиққа тирайсан.
Қўзингдан оқизиб ёшингни,
Ўксинган севгини сўрайсан.
Ҳаммаси жойида, гўё тинч.
Кетасан, оҳиста-оҳиста.
Ва лекин қалбингдан бир ўкинч —
кетмайди истама, хоҳ иста...
Ўзгаман...

Ўзгасан,

Ўзгалар —

Бизларга лол бўлиб боқишар.
Ҳаётда неки бор,

Ўзгарар,

хаёлда ўзгармас боқишлар.

Чорлайман,

Келсанг-чи

келақол,

Богимда эркалан, кел кулиб.

Келмайсан,

Яна мен бемажол,

Келар хотиралар қуюлиб...

* * *

Бир нафас мен олайн ҳордиқ,
Меъёр билмай толиқдим, холос.
Юмушлар кўп бир-бирдан ортиқ,
Бўлолмайман улардан халос.

Кўз юмсамда, чекинар уйқу,
Хаёлимда кимдир ишшаяр.
Тин бермайди бир нохуш ғулув,
Мингиллайди сурбет пашшалар...

1983.

ШОЛИ ВА КУРМАК

(Масал)

Кенг далада ўсдилар улар,
Не бор бирга баҳам кўрдилар.
Шоли ўксир. Курмак талтаяр —
Деҳқонга чап бериб ҳар сафар.
Бирга қўшиб ўрилди пишгач,
Ўғирда ҳам бирга туйилди.
Аммо улар галвирга тушгач,
Курмак четга суриб қўйилди.
Бу ҳолатга чидолмай Курмак,
Шолига дўқ урди қпчқириб.
«Наҳот мени деҳқон кўрнамак,
Ташлаворса, елга учириб?!»
Шоли мамнун жилмайиб деди:
«Ҳийлаларинг ўтмас ҳеч бири.
Ажраламиз сен билан энди,
Омон бўлса, Ҳаёт Ғалвири!»

1970.

МАСАЛ

Урмон тиичи бузилди ногоҳ,
олишарди икки зўр бўри.
Қуён титрар этганча оҳ-воҳ:
«Энди меннинг қурийди шўрим!»
Тулки сезиб қуённинг тобин,
Деди: тентак, менга яқин ке:
Бўғишаркан, зўравон ёвинг,
Сен хотиржам овқатингни е!

.

Аримасин лабингдан кулгу,
Дўстим, умринг қайғу билмасин.
Бошга кулфат тушса, тулкийю
Қуёнларга кунинг қолмасин.

1978.

ЗОҒНИНГ БОЛАСИ

Насиҳат қилди зоғ налопошига,
Кимсани кўрганда қўлларига боқ.
Қўлидаги қурол — қасддир жонингга,
Анқаймай қочиб қол, бўлгил ҳушёрроқ.

Бу сўзларни тинглаб зоғвачча кулди,
Онажон, қўлига қараб нетаман?
Унинг қорасини кўрсам, бас, бўлди —
Қорамни кўрсатмай учиб кетаман...

1970.

ҲАЙВОНОТ БОҒИДАГИ БУРГУТ

Қафасларда минг турли ҳайвонларнинг вакили:
Шер, бўрсик, айиқполвон, жоду кўзли оҳулар...
Турли рангда товланар турна, товус кокили,
Элга томошаликдан безор бўлган оҳ, улар...
Ана бургут қафаси, тоғнинг чағир тошидан —
Унга атаб қўймишлар «юксак» қўлбола «Чўққи»,
Шу тахлит овутирмиш уни тақдир бошидан,
Балки бундай «Имтиёз» унинг бургутлик ҳаққи...
Аммо унинг кўзида мағрурлик бор, виқор бор,
Юрагида тугёни: осмонда ёзса қулоч.
Уша орзу, иштиёқ қўзгатар уни такрор,
Ва лекин тош «Чўққига» қайтиб қўпар ноилож.
Қапотларин ёзар-у парвозга йўқ имкони,
Юксакка учай деса, торлик қилар осмони.

1968.

КРИЛОВГА

Минг бор завқланамиз ўқисак, Сизни
Какку билан Хўроз «ғўзал» сайрайди:
Текислаб кетади Тулкивой изни,
Бури Қўзичоққа тишин қайрайди.
Энди-чи,
Циркда бошқа манзара:
Лайча рақсга тушиб, Фил сурнай чалар.
Аммо ҳаётда-чи?
Бас қилмай сира —
акнллашин қўймас лайчалар...

1979.

ТУЛҚИНИНГ ҲАҚЛИГИ

(Шайх Саъдийни ўқиб)

— Эшитдингми, —
деди Тулки Бўрига, —
Салтанатда янги фармон битилмиш.
Энди маймун йиғлар Туя шўрига,
Ҳаммаси ўлимга маҳкум этилмиш...
— Қуриса, Туянинг қурийди шўри,
Сенга не хатар бор, доғули, қўрқоқ? —
Шундай танбеҳ бериб керишгач Бўри,
Тулки тилга кирди дадил ўша чоғ:
— Аммо, гофил қолма, бирор галамис —
«Туя», деворса бас, дарҳол тутинишар.
Ўзинг оқлагушча чиқармасдан ис —
Шу пахмоқ терингдан нўстин тикишар.
Бўрининг юраги кетди потирлаб,
Ел бўлиб учмоққа одим ташлади.
Унинг таънасини Тулки хотирлаб —
Битта сўкиндию... қоча бошлади.
Бу масални ўқиб, ўйда толдим мен,
Кечаги кушимни ёдга олдим мен.
Умримда бир бора айёр тулкининг —
Тўла ҳақлигига қойил қолдим мен...

1986.

ЧУЯН ҚОРАЧИҚ

Достон

Усмон Носирга

1. Бошимда

Чарх урган оташнафас қуш,
Юлдузларни сочиб борар қанотинг.
Қай манзил, маконга урмоқчисан тўш,
Кимдадир илинжинг, ҳаёт-мамотинг?!
Менинг қанотланган митти Қушим, ҳей,
Чақмоқ йўлларида ёна-ёна уч.
Зангор кенгликларда парларингни ёй,
Учолмасанг жоним,
Учмоқликдан кеч!..

2. Виқорли чуққиларда оппоқ қор,
Қуёш нурини ялар ютоқиб.
Унсиз юксакликда не маъно бор,
Яшаб бўлмайдими-ку бир умр қотиб!
Елғиз халоскорин кутиб йиғлар қор,
Тушларида ҳайқирган сой, дарё.
Қаршида
Остин-устин йўл бисёр,
Қаршида
Бағри очиқ, кенг дунё.
Оҳ, қор!
Улоқтир олтин жиғангни,
Асло йўқотма топган жилғангни...

3. Жилғажон,

Денгиз бўл, денгиз...

Денгизлар туташдир бари.
Куррани қамраган тенгсиз —
Ҳаммага етгудай бағри.
Ҳар нега қодирдир денгиз,
Тўлқинга тўладир қаъри.

Яшашни истамас уисиз,
Уйғоқлик — ҳамниша ёри.
Агарчи, бўлмасса денгиз —
Бекордир бу дунё кори.
Денгиз-ку қуримас сенсиз,
Эй дил,
Шу бўлсин қароринг:
Денгизлар туташдир, туташ,
Денгиз бўл, денгиз бўл, денгиз.

4. Бу дунёни поклагудек
булут найсон тўкарди,
Адолатнинг қовжираган
поясига эм бўлиб.
Умидимнинг боғларида,
Ҳайҳот, армон кўкарди,
Утарманми, армонларнинг
меvasига термулиб?
Янги тонглар отмай туриб,
нечун келди қаро шом,
Юраккинам, сўйласанг-чи,
не ҳодиса юз берди?
Ҳақ сўзини айт, муносибми —
менга душман деган ном,
Тухмат ўти вужудимни
дўзах бўлиб куйдирди.
Киприкларим, ожизликдан
намга тўлиб, қалқима,
Имонимда хиёнатнинг
соя солган изи йўқ.

Менки, хонн аталсам гар —
 ўзбек деган халқимга —
Бу ватаннинг тирик қолган
 ҳалол ўгли, қизи йўқт..

5. Бу қандай сиртмоқдир,
 ийгит ёшимда,
Далли саргашталик
 этмоқда беҳуд?
Бўйшимда ридан запжир,
 дўл ёғдирди бошимга
Ватан номидан булут.
Курашда енгсам ҳам
 хоин ҳакамлар —
тутди рақибимнинг
 қўлини баланд.
Виждон ўзлигидан
 кетган маҳаллар —
Ҳақдан эшшак ясаб
 минаркан Ёлгон!
Ажаб, қисматингга
 дуч келдим, Ҳамлет,
қабоҳат қиличи,
 қўғалди қиндан.
Бу дам қисматинг-ла
 бўлдим бетма-бет,
боз ҳаёқир, тақдирдош:
 «Дониё — зиндон!»
Дониё не бўпти,
 юҳо комига —
тортилиб кетмоқда
 бутун мамлакат!
Ҳар кун хутба ўқиб
 жаллод номига —
Беғуноҳ қонлардан
 нчишар шарбат!..

6. Билолмадим, қандай надомат,
Хат ёзмоққа бармоқлар оғрир.
Усмон ота¹, бўлинг саломат,
Усмон ота, аҳволим оғир.

Чиндан агар бўлса гуноҳим,
Отсалар ҳам тайёрман ҳозир.
Урламоқда согинчим, оҳим,
Усмон ота, аҳволим оғир.

Ишқим менинг билониҳоя,
Майсадаги шабнамдай тоҳир.
Имонимда ҳақ деган ғоя —
Усмон ота, аҳволим оғир.

Қарағайнинг шохларида ой,
Силлингимни айлайди зоҳир.
Юрт тупроғини ит бўлиб ялай,
Усмон ота, аҳволим оғир.

Юрагимда сўзлар тугёни,
Гал талашар бир-бирдан соҳир.
Адо қилар шимол чаёни,
Усмон ота, аҳволим оғир.

Юртда не гап, қолдимни одам,
Тирикмикан бирорта ботир?
Наҳот, қолур тақдирим мубҳам,
Усмон ота, аҳволим оғир.

Агар элим алдаган бўлсам,
Элим майли, айласин таҳқир.
Ҳаром бўлсин отам қўйган ном,
Усмон ота, аҳволим оғир.

¹ Усмон Юсупов назарда тутилади.

Мени сотган қай бир имонсиз —
Балки кўкрак кериб юргандир?
Яшолмайман Ўзбекистонсиз —
Усмон ота, аҳволим оғир...

7. Бир ривоят ўчмас сира хаслдан,
Жаҳолатга бундан ўтар исбот йўқ.
Нажот қолмас экан мудҳиш қамалдан,
Ноҳақ оққан қондан ўтар бир дод йўқ!

Овнинг завқ-шавқидан бир ўжар подшоҳ,
Олнслаб кетибди ҳамшикорлардан.
Бир вақт томоқ қақраб, ёнибди ташна,
Ҳеч дарак йўқ эмиш ҳалоскорлардан.
Қараса, қаршида муъжиза каби,
Меваси жозиб бир аломат дарахт...
Таскин топган бўлиб қовжироқ лаби —
Еган ҳамон оғзи бўлибди карахт.
Ғазаб ўртаб кетмиш жисму жонини,
Қилич-ла дарахтни чопа бошлабди.
Бўри ичган янглиғ ўлжа қошини,
Мевасини буткул топтаб ташлабди.
Сўнг лашкарларига берибди фармон:
«Қасрда учраса мевалик дарахт,
Ўтни қилиб ташланг, топмасин омон,
Мевасиз дарахтга тегмангиз фақат!»

Шоҳнинг буёругини айлаб жо-бажо,
Болта кўтарганлар келар шодумон.
...Ана, манфур шарна, қадамлар бежо —
Болтасини чархлаб келар бегумон...
Мевасиз дарахтлар жоҳилдан ёдгор,
Кўк кўксин, тешгудек темир шоҳлари.
Мевали дарахтга азал тош отар —

Бу дунёнинг очкўз, разил шоҳлари!..
Шоҳ суйган дарахтга айланолсанг бас,
Болтакаш зарбидан йироқсан доим.
...Қуруқ ёғоч бўлиб топгунча эъзоз,
Менга не жабринг бор, кўрсат, худоим!

8. Вужудимда муҳаббатнинг
кул босолмас гулхани,
Насимамнинг кўзларида
қолиб кетди насибам.
Нам барги қайрилган гуллар,
намозгар салқини қани,
Кўзларим нигорон бўлди,
соғиндим-ку, Насимам?

9. Жафоларга тутай
Майли, кўксимни.
эх, қоним сўрар
ёт ўлка битлари.
Розийдим, ғажиса —
суяк-гўштимни
Ўз юртимнинг дайди,
қўтир итлари!..

10. Хаёллар — қўшиқдай бокира,
Не тилак ўйингда намосн.
Хаёллар — ҳаётдай соҳира,
Хаёллар қийнайди кўп ёмон.
Юрагим чандиги қатма-қат,
Дўстгинам,
Унга ҳеч боқдингми?
Мозори топилмай,
Тоабад —
Етганлар чироғин ёқдингми?
Байроққа сингиган қонимиз,
Чиримай ҳилпирар улуғвор,
Қўшиққа айланур жонимиз.

Музларни парчалар навбаҳор.
Фақат дўст,
Афсона тўқима,
Чалғитиб кетмагил тарихни.
Шеъримни сен лоқайд ўқима,
Лойлатма, соф оққан ариқни.
Мен сенга дардимни битмадим,
Ҳаётдай муаззам кечмиш бу.
Шунчаки дунёдан ўтмадим,
Фақат,
Сен қалбимни уқдингми?..

11. Миноралар сайқали ёнар,
Ҳайратангиз мозий меъморн.
Асрлараро ғам-андуҳ унар —
Қад кўтариб калла мишори.
Минг йилларки саргардон қуёш,
Паноҳ излар машриқ, мағрибдан.
Мижжаларда тўниб ётар ёш,
Омонлик йўқ машъум өгриқдан.
Балки бу ҳам ёвуз бир ўйин,
Фотиҳларнинг сўнгсиз армони.
Қуёш чиқиб ботгани сайин,
Қонли фарёд тутар дунёни.
Беасв тиг кўксинг тилганда,
Эътиқоддан чекинмоқ печун?
Биз бош тутдик навбат келганда,
Имонимиз яшаши учун.

12. Юракдаги меҳримни
Оқ қоғозга кўчирдим,
Не-не туннинг рангини
Кўз нурим-ла ўчирдим.
Имоним, виждонимни —
Оққуш қилиб учирдим.
Ҳар саҳфада рангго-ранг
Гул яшнарди очилиб.

Ловуллаган гунчалар —
Эди қалбим очуни
Қайманзилга қўнганкини
Парвоздаги лочиним?¹..

13. Муборак номингга юқтирмайин гард.
Гул бўйин соғиндим жоним ўртаниб.
Даҳо ўғилларни айлаб дуобаъд,
Ажаб, номаларга қолдинг ўрганиб.
Кўз ўнгимдан ўтди дарбадар, заъфар —
Юраги ғуссадан куйиб кетганлар.
Буюкларга бешик бўлолган, Шаҳар,
Тупроғингда борми шодмон ётганлар?!
Диёрим,
Не тақдир, эмасман огоҳ,
Қачон унар жозиб бағрингда олқиш?
Бобур гадо эмас, шоҳ эди-ку шоҳ,
Буюк истиқболни урмаса қарғиш...
Осмонингда ёрқин юлдузлар учар,
Улар — фарзандларинг саргардон жони.
Оламини куйдириб сиртмоқдан сачрар,
Ўтнафас Машрабнинг хунталаб қони.
Топгги йўқ шомингда машъала ёққан —
Сўфизода, Ибрат — қайдадир улар?
Уфқни ёргандай қаҳрли чақин,
Наҳот,
Қоялар ҳам кесакдай қулар...
Тумордай,
Бенишон биқиқ лаҳадда —
Ёлғиз Нодим ётар шукрона айтиб,
Қанотим бўлсайди ушбу соатда,
Енига учардим тўсиқдан ўтнб.

¹ Айтишларинча, шоир Узоқ Шарқда ҳам қизғин ижод билан шуғулланган, ўша асарлар тақдирин ҳозиргача номатълум.

Пўлат киприкларда қотиб қолар ёш,
Ҳар лаҳза сувратинг бўлур намоён.
Сўнгсиз армонларга бергайманми дош,
Армоним — ўзингсан,
Жоним, Намонгон.

14. Қабогимга сиғмас

 чуян қорачиқ,
Киприклар қайрилиб
 кетди ортига.
Умрим чоғири, ҳей,
 мунча ҳам аччиқ,
Рози бўлгум фақат —
 ажал шартига.

Нега нўноқ бўлиб қолдинг, қўлларим,
Наҳот сўнгги дамда
 қилсанг хиёнат?

Чангал мазор бўлди
 босган йўлларим,

Ҳеч кимдан кутмасман
 энди диёнат.

Рақамга айланди
 зиндонда отим,

Айру келди тақдир
 дўстдан, ватаидан.

Елгиз илинжимдир
 байту баётим,

Ҳаққини сўрайди
 барча замондан.

15. «Улим йўқдир элчига» —
Эл нақли рост. Бу демак:
Навбахорнинг элчиси —
Улгани йўқ — Бойчечак.

1980—1986.

МУЛЛА ЙЎЛДОШ ХИЛВАТИЙ

МУҲАММАД АЛАЙҲИС-САЛОМ
ТУҒИЛИШЛАРИ

(Мавлуди Наби)

Шеърний қисса

Араб алифбосидан тахсис

БИСМИЛЛОҲИР РАҲМОНИР РАҲИМ

Ҳамд ул зотиғақим рабби жаҳон,
Холиқу арзу самоу инсу жон.
Подшоҳи бесипоҳу бевазир,
Тождору беқулоҳу бесарир.
Аввалиға ибтидо йўқдур они,
Охириға интиҳо йўқдур они.
Ғафуру Саттору Раҳмонир раҳим,
Қаҳҳору Жаббор, Субҳонал-Аъзим.
Лоямуту Лояному Лоязал,
Зул Жалолу Зул Қамолу Зул Жамол.
Ҳарнақим арзу само устидадур,
Зотиға ҳамду сано устидадур.
Зотиға маълум эрур ҳар йўқу бор.
Ошқор анга ниҳсону ошқор.
Ҳарнақим ердин чиқар, кўкдин тушар,
Қарму сарду, зарду сарху хуш кутар.
Комилу қудратлиги оётидур,
Шоҳиду васфи гувоҳи зотидур.
Барча неку бадни халлоқидур ул,
Мўмину кофирни раззоқидур ул.

НАЪТИ НАБИ САЛЛАЛЛОҲУ АЛАЙҲИ ВАССАЛАМ

Ул Муҳаммадқим Расулulloҳдур,
Сарвари жумла гадоу шоҳдур.
Андалиби гулшану лавлоки ул,

Қурб дарёсида дурри пок ул.
Мазҳари барча халойиқ нуридур,
Мабдан жумла халойиқ нуридур.
Маҳраму хилват саройу тоҳу воҳ,
Бор ё боргоҳи кибриё.
Анбиёлар сарвари маҳбуб ҳақ,
Авлиёлар раҳбари марғуб ҳақ.
Шоҳбоз Қуддус қурбат ошиён,
Булбули гулзор боғи ломакон.
Икки оламини чароғи зотидур,
Зоти авсофи худо оётидур.
Улки ҳақ ўзи сифотин айласа,
Оётида мадҳ зотин айласа.
Қимга ҳаддур ангаки маддоҳдур,
Фазл мадҳига тили муфтоҳдур.
Динидин мансух ўлди барча дин,
Ўзи келди раҳматал лил — оламин.
Бу жаҳонда меҳрибон муслимин,
Рўз маҳшарда шафтул музнибин.
Рутбаким ҳақ насиб этмиш анга,
Қўрмамишдур ҳеч қайси анбиё,
Умматидур барчадин хайрул амом,
Хоҳ ул аҳли араб, хоҳи ажам.
Раҳмати ҳақ ўзиға ҳам олиға,
Бод нозил жумлан асҳобиға.

**Мавлуд шарифни ўқимоқдаги хосиятларини
баён қилинур.**

Гарчи фосиқ эрдиму рўйи сиёҳ,
Мубталои фисқ исёну гуноҳ.
Қобилиятдин асар ҳам йўқ эди,
Фаҳму донишдин хабар ҳам йўқ эди.
Бир кун пир ҳидоят дастгоҳ,
Толиби дийдор шайдои илоҳ,
Шафқат айлаб дедиларким, эй фалон,
Санга бергумдур саодатдин нишон.

Иликинга олғил довоту хомани,
Қил китобат бу саодатномани.
Яъни, мавлуд Набини назм қил,
Кўйи умматликка эмди азм қил,
Кимки уммат бўлса они ўқусун,
Токи бордир танда жони, ўқусун.
Амру муршидимга айлаб эҳтимом,
Иликима олдим қалам, эй некном.
Эйки, умматсиз Расулуллоҳга,
Бошлайин сизларни яхши роҳга.
Бошларинг бирла юринглар ушбу йўл,
Ким будур, эй дўстлар, роҳи васл.
Йўл будурким кимки ул хайрул башар,
Уммати булса эшитсун бу хабар.
Кимки умматлиқда бўлса ростгў,
Айласун ишқида йиглаб жусту жў.
Жусту жў қилмоқ бу ким, мавлудни,
Они мавлуду сарифо судни,
Вирд қилса, туну кун, шому саҳар,
Дийдасин қилса онинг ишқида тар.
Ушбу йўлда сарф қилса хонумон,
Тонгла Ҳақ бергай беҳишт жовидон.
Кимки мавлуди Муҳаммад Мустафо,
Ўқиса ихлос ила шому сабо,
Рўз маҳшарда шафоатдин насиб,
Айлагай кўргай жамоли ул Ҳабиб.
Кимки, мавлуди шариф нури ҳақ,
Қўлига олиб ўқиб очса варақ,
Гар ўқурни билмаса, бўлса сабаб,
Ўқимоқга қилса муллони талаб,
Чун алиф иқбол уза тобқай мақом,
Давлат ичра жой олур монапд лом.
Кимки мавлуд паямбардин сухан,
Қилса, ё эшитса то вақти кафан,
Қабр шамъи нурга фонус ўлур,
Ҳурлар қабри аро фобус ўлур.

Кимки мавлуд қилмоқ ишқида ул,
 Дафтари мавлуд истаб юрса йўл.
 Мағфират Ҳизри анга бўлғай рафиқ,
 Манзилат айвонига топғай тариқ.
 Кимки мавлуд Ҳабиби биру бор,
 Иштиёқ кўнглига бўлса дучор,
 Раҳмат изми анга муштоқ ўлур,
 Бандан шонистаи халлоқ ўлур.
 Бир неча берсам ҳавосидни нишон,
 Топмағай мингдан бири оми баён.
 Кимки бўлса ишқ Аҳмаддан хабар,
 Бу сўзим бешак анга қилғай асар.
 Кимда ким бу дарддини йўқдир насиб,
 Айласа минг йил агар зикри Ҳабиб.
 Панбия гафлатни олмас гўшидин,
 Ташламас бор азални душидин.
 Эйки, завқ шавқла бу номага,
 Номаи иззат шариф ҳангомага,
 Солсангиз дил бирла жон бирла қулоқ,
 кўрсатай бу қиссада бир яхши боғ.
 Истасангиз бўласиз ўтдин нажот,
 Ишқ ила, дард ила айтинг салават:

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
 АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
 АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАИР-ХАЛҚИЛЛОҲ.

ҲИКОЯТ

Бор эди Бағдод аро мардона,
 Ишқ ғанжиға дили вайрона.
 Ҳақ таоло тоати кори ани,
 Хайру эҳсон кор ила бори ани.
 Мустафо ишқида эрди беқарор,
 Йиғлар эрди ҳам чу абр навбахор.
 Е Муҳаммад, дер эди ётса агар,
 Е Муҳаммад, дер эди турса саҳар,
 Е Муҳаммад, деб ювар эрди юзин,

Е Муҳаммад, деб очар эрди кўзин.
Е Муҳаммад, дер эди йиғлар эди,
Ишқ ўтига бағрини доғлар эди.
Ал халос ҳар нафас ул шоҳни,
Ед этар эрди Ҳабибуллоҳни.
Ҳар Раббиул аввал оғи келса ул,
Хайр-эҳсон бирла очгай эрди қўл.
Яъни, мавлуд Набига хонумон,
Сарф этиб бергай эди кўп ошу нон.
Шаҳарни яхшиларини жам этиб,
Ўзини парвона, ул шам этиб,
Кўп берур эрди таом ила шароб,
Бениҳоят, беадад ҳам беҳисоб.
Бор эди ҳамсоя анга бир жуҳуд,
Куфр ўтидин чехраи бенури дуд.
Душмани дин, паямбар эрди ул,
Рўсиё аҳлига сарвар эрди ул.
Хотини бир кун дедиким, эй, ҳалол,
Тут қулоғингни, қилай сандин савол.
Ҳар Раббиул аввал ичра қўшнимиз,
Ҳовлисиға жам этар барча азиз.
Кўп зиёфатлар қилиб, эҳсон этар,
Жумлани мамнун ошу нон этар.
На сабабдин бу ила кор айлар, деди,
Хайр-эҳсон ошкор айлар, деди.
Эри айди, эй, нигор нозанин,
Гулузорим, навбаҳорим, моҳийин.
Бир паямбар борки, ҳақ маҳбубидур,
Ҳазрат Маъбудни марғубидур.
Раҳматал-лил оламин дебдур они,
Ҳам шафиул музнибин дебдур они.
Барча маҳлуқотни аълоси ул,
Баҳру раҳматни дурри яктоси ул.
Отини дебдур Муҳаммад кирдикор,
Ўз каломи ичра эй, ширин нигор.
Ҳам яна Таврот аро мазкурдур,

Ҳам Забур ичра оти мастурдур,
Васфига Инжил ҳам нотик эрур,
Барча қавлда ўзи содиқ эрур.
Ҳақ таоло отига оти яқин,
Чоғиридур Ҳазрат Рухил Амин.
Ул паямбар ишқида бу қўшиммиз,
Сўядур кўп теваю қўю семиз.
Эшитиб ул кофира сўз эридин,
Турди йиғлаб оҳ тортиб еридин,
Эшитиб тавсиф пайгамбар хотун,
Шавқ ўтига жисмини қилди ўтин.
Тоқати қолмай кетиб сабру қарор,
Тушти кўнглига анинг кўп изтирор.
Бора-бора шавқ ўти афзун бўлиб,
Кўздин оққан ёшлари Жайҳун бўлиб,
Ул кун кеч бўлди, ботди офтоб,
Кирди хилватхонага зор, хароб.
Оҳу зор бирла қилди инеби шаб,
Ҳазрат пайгамбарим айлаб талаб.
Охири бу ҳол ила ховф айлади,
Бошини ашқиға фарқоб айлади.
Уйқуға боргач кўр, бечорани,
Тиғи гамдин сийнаси садпорани.
Ховфига кирди Расули инсу жин,
Раҳномаи гулшафиул музипбин.
Барча асҳоб билла ул кони нур,
Ул заифа олдидин қилди убур.
Ўзи бир ой, ўзгалар ҳам чун нужум,
Қилдилар ул кеча ул ерда ҳужум.
Ул хотин бир қиссадин қилди савол,
Ким бўлурлар, бу қизил юзли ниҳол?
Деди ул пайгамбари охир замон,
Бонси ижоди замину осмон.
Ҳазрат хайрул башардур бу киши,
Рўснәҳларни йўлга солмоқдур иши.
Эшитиб бу сўз, Расулуллоҳга ул,

Ҷиштиёқ завқ бирла солди йўл.
Борди-ю қилди суюнганидан салом,
Бердилар анга жавобин ул икром.
Ё Расулаллоҳ, деб қилди нидо,
Деди, лаббай, анга ул кони сафо.
Иглаб айтдиким, канизакман санга,
Хонумону жиёму жон бўлсин фидо.
Дедиким, манга таваққуфсиз жавоб,
Бердингиз менга оё, олижаноб.
Деди, анга ул имоми анбиё,
Мустафон, муқтадон, мужтабо.
Менга таъзим айлагинингдур сабаб,
Эй саодат гулшанида гунча лаб.
Ул кун мавлудима хуш айладинг,
Мендан ўзгани фаромуш айладинг,
Бўлди Аллоҳга қабул ушбу ишинг,
Шуълан шавқимда куюб ёнишинг.
Берди Аллоҳ сенга имон хилъатин,
Бог Фирдавс ичра турли неъматин.
Бул башоратлар бирла ул ҳам Наби,
Лаъли, ёқут, шафоат маъдани.
Қўп навозишлар билан шафқат қилиб,
Ўзларига лаҳзан улфат қилиб,
Анга талқини шаҳодат қилдилар,
Роҳи имонга ҳидоят қилдилар.
Дедилар, жаннат аро ҳамроҳсан,
Ҳақ таоло лутф қилса, шоҳсан.
Аҳд қилди, дейдиким, ё Ҳабиб,
Ҳарнаким Аллоҳ қилмишдур насиб,
Сарф этай мавлудингизга субҳу шом,
Элга инъом айлаин турли таом.
Бу сўз айлаб уйқусидин очди кўз,
Шодлигидан шамъ янглиғ икки юз.
Кўб суюниб бўлди ул дам шодмон,
Топди барча дарди қайғудин омон.
Номин Аҳмад оғзида мазкур эди,

Нақш кўнгил лавҳина мастур эди.
Эри уйгонганида вақти субҳи дам,
Фурсату Файз футуҳ лутфи ҳам.
Ушбу ҳолат эри қилди салом,
Шодлигидин чеҳраси моҳи тамом.
Сўрди на бўлди, бу дам хурсандсан,
Шодликка сарбастаю пайвандсан.
Деди, кўрдим бу кеча сан кўрдигунг,
Ҳок пойига юзингиз сурдугунг.
Сидқ ила олдида дедим, Ло Илоҳ,
Боз Иллаллоҳ, дедим, тангрим гувоҳ.
Эру хотун иккиси шод ўлдилар,
Нур имон бирла обод ўлдилар.
Тангрига тинмай ибодат қилдилар.
Холисаллаллоҳ итоат қилдилар.
Келса мавлуд оғи ҳар йил ул икков,
Мавлуд учун қилдилар ўзни гаров.
Душди кетти икков имон билла,
Гул кабиким, чеҳраи хандон билла.
Бу саодат тондилар мавлуддин,
Кўб иноят кўрдилар Маъбуддин.
Истасангиз лутфи Ҳақ, эй хосуом,
Ҳар нафас денг, Ассалоту Вассалом.

**АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАЙР-ХАЛҚИЛЛОҲ.**

ҲИКОЯТ

Яна бир яхши ҳикоят айлайин,
Қиссайи ширин ривоят айлайин.
Бир азизи бор эдиким покбоз,
Кечалар айтур эди Аллоҳга роз.
Дедиким, бор эрди бир ҳамсоя заф,
Чарх золидек эди золи қаҳан.
Солиҳа эрди, валийя, обида,

Бериё тагрига эрди сожида.
Ҳаққа тоатлар қилиб шому саҳар,
Оқибат, уқбо сари қилди сафар.
Қолди бир ниғина андин пурбаҳо,
Бор эди бир ўгли эрди дилсафо.
Ул йиғитга қолди мерос ул ниғин,
На қилорин билмас эрди дил ҳазин.
Рўзгорким, ўтуб сақлар эди,
Сарфида фикру хаёл айлар эди.
Бир куни бозор аро қилди гузар,
Жамъ бўлмиш эрдиким, кўб хайрул башар.
Кўп ҳужум ўлмиш вилоят одами,
Ушбу ерга жамъ бўлмиш олами.
Ул ҳам анда бир илож айлаб ўзин,
Урдию бўлди аларга ҳаминишин.
Кўрдиким, мавлуд ўқурлар барча эл,
Баҳри маҳбуб худованд Жалил.
Ул халотиқлар фиғон айлар эди,
Йиғлашиб ёшин равон айлар эди.
Барча ул дам маст мустагроқ бўлиб,
Ошиқи пайғамбари барҳақ бўлиб,
Жон дил бирла ўқур эрди саловот,
Токи бўлғайлар жаҳаннамдин нажот.
Бу аларни кўрди ушбу ҳол ила,
Ухлади уйига ул кеча кела.
Уйқусида кўрди маҳшаргоҳни,
Ҳашргоҳ ичра гадою шоҳни.
Ул замон бўлмиш қиёмат ошкор,
Ошкор ўлмиш ниҳони кору бор.
Барча ўз ҳоли била оворадур,
Баъзи жаннат, баъзи дўзах борадур.
Бир тараф фирдавс ўлубдур жилвасоз,
Бир тараф дўзах аро сўзу гудоз,
Ҳар киши бўлса азалда некбахт,
Жаннат ичра тегди анга тожу тахт.
Қимдаким бўлса, шақоватдин асар,

Бўлди маъвоси жаҳаннам, ё сақар.
Ушбу ҳолат кўрди, бир қасри баланд,
Бўлмас анга фикр занжири каманд.
Юзини равшанлиғин олдида моҳ,
Чун шаб ичур эрди чеҳра сиёҳ,
Анга неча халқ дохил бўдилар,
Хур гулмонларга восил бўдилар.
Бул йиғит ҳам ул тараф қилди **хиром**,
Токи ул қаср ичра тобсам, деб мақом.
Бир фаришта келдию тўсти йўлин,
Қайда боргайсан, дею тутти қўлин.
Қўймади киргали қаср ичра ани,
Деди мавлуд элиға берган муни.
Кимки мавлуди шафиул музнимбин,
Вирд этар кўргай бу қаср ичра **сирив**.
Уйқусидин бўлди бедор ул замон,
Уйғониб қилди басий оҳу фиғон.
Ул нигини соттию олди таом,
Чорладн уёлға неча хосу ом.
Уқутуб мавлуд Ҳазратни тамом,
Деди ҳар дам: Ассалоту Вассалом.
Ҳар йили бу ишни одат айлади,
Мавлуд ойида саховат айлади.
То адо бўлгунча умри ул икром,
Ушбу ишда айлади кўб эҳтимом.
Бир кунн бемор бўлди ул жувон,
Токи бўлгай гулшан умри хазон.
Ул нафаским, эрди ҳангом ажал,
Суюниб бисёр кулди ул касал.
Ханда бевақтга ул хоҳиш тобар,
Тубсиз ҳайратга бўдилар сувар.
Бир ҳаким олдиға бордиларки то,
Айлагай бу рамз ишколини во.
Ул Фалотун пешау Луқмон эмиш,
Ким айди авж зид иқтидо қуниш.
Келдию тутти рақ беморни,

Бог жаннатлиқда гулрухсорни.
Дедиким, ушбу йигит ўлгусидур,
Ҳақ назар қилғон учун кулгусидур.
Ҳақ назар қилмиш карамдин юзига,
Жилва қилмиш жаннат аҳли кўзига.
Шу сабабдин ўлса ҳам хандон эрур,
Кулки бирла хотири вайрон эрур.
Ушбу соатким бу янглиғ гуфти гў,
Айлар эрди ул ҳаким ростгўй.
Ушбу сир кашфи учун раббн жаҳон,
Роз анинг жисмига дохил қилди жоғ.
Турдию жойндан табассум айлади,
Ул халойиққа такаллум айлади.
Дедиким, эй дўстлар, хуррам бўлунг,
Махфи сирримга дами маҳрам бўлунг.
Ул нафаским, жисмимдин айрилди руҳ,
Рўй берди менга кўб файз футуҳ.
Жилвагар бўлди кўзимга ҳурлар,
Сочтилар бошимга ҳардам нурлар.
Ҳазрат пайгамбаримни кўрмишам,
Сўхбатнда шод ўлуб ўлтурмушам.
Ҳавз кавсар бошига еткуздилар,
Ғам-губорим сийнадин кеткуздилар.
Подшоҳона ривожим бердилар,
Жаннат ичра тахт-тожим бердилар.
Ҳам насибам бўлди дийдори Худо,
Тобтим ўлгон сўнг жамъи муддао.
Бу сабабдан тинмайини кулгум келур,
Гул каби кулмоқдин очилгум келур.
Ушбу давлат боиси мавлуд эрур,
Айламоқ мавлуд оини суд эрур.
Дўстлар, мавлуд барча хонимон,
Сарф этинг, тонгла бўлурсиз шодмоғ.
Рўзу шаб мавлудни пайгамбар ўқунг,
Ганжи мақсудга мешингдек йўлуқунг.
Ушбу сўзларни деюб боз ўлди ул,

Қаср мазкур аҳлига қўшулди ул,
Барча эл они сўзларини эшитиб,
Номаи мавлудни олдилар битиб,
Ҳар йили бу ишни одат эттилар,
Барча охир муддабга еттилар.
Эйки, бу сўзни эштинглар тамом,
Айлангизлар мавлуд ойин эҳтиром.
Истасангиз лутфу Ҳақ, эй хосу ом,
Ҳар нафас денг, Ассалоту Вассалом.

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАЙР-ҲАЛҚИЛЛОҲ.

**Ҳамма махлуқоту мавжудотдин илгари он Ҳазрат
саллаллоҳу алайҳи васалламни нурларин яратиб эрди,
ул нур босурур сабабидин тамоми ашёким адамдин
вужуд кошонасиға келгонининг баёни**

Эйки, ақл ила вужудинг зийнати,
Айла бу маонийга бирдам рағбати.
Нур сочқумдур сарипо қуш бўл,
Хотирингни жамъ тут, хомуш бўл.
Ул замонийким, худон ломакон,
Халқ қилмаб эрди еру осмон.
Жумла мавжудот эди фарқ адам,
На замону, на макону, на кайфу кам.
Аршу курси била ул лавҳу қалам,
Барчаси йўқлукда эрдилар баҳам.
Ҳам беҳишт эрди адам гулзор анда,
Яна дўзах эрди йўқлук ноорида.
Чор унсурдин нишоини йўқ эди,
Шаш жиҳатдин достони йўқ эди.
Одаму Ҳаввони ҳоки йўқ эди,
Қўксинда гандамини чоки йўқ эди.
На Азозил риндан мардуд эди,
На малойикларга ул масжуд эди.

На Исрофил бор эди, на Жаброил,
На эди рўзига Мекоил вакил.
Қобузул арвоҳ худ бир руҳ эди,
Юзига боб адам мафтуҳ эди.
Анбиёлардин хабар ҳам йўқ эди,
Авлиёлардин асар ҳам йўқ эди.
Ҳақ таоло зоти бор эрдию бас,
Узгалар йўқликда тийра филқафас.
Ул Муҳаммад нуриини ўз нуридин,
Халқ этгон эрди раббул оламин.
Ул муборак нури сарварни худо,
Ҳис мошоу сақлади, эй ошно.
Охири қилди ирода кирдикор,
Зотини қилгай жаҳонга ошкор.
Қудрат ила холиқ ҳар жон жисм,
Қилди ул нур муборак чор қисм.
Халқ этти қисм аввалдин қалам,
Қисм сонийдин яратти лавҳ ҳам.
Қисм солисдин худованд карим,
Айлади пайдо ўшал арши азим.
Бўйла келмишдур хабарда, эй азиз,
Айтадур бу сўзини бир аҳл тамиз.
Ҳақ таоло чунки халқ этди қалам,
Юз бўғум ул хомада қилди баҳам.
Ҳар бўғумни ораси панжоҳ минг,
Гилчалиқ йўл эрди, хўб яхши билинг.
Етти фармон Худоким, эй қалам,
Айлағил бу лавҳ устига рақам.
Деди, ё раб, нимани мунда битай,
На тариқа бирла фармоннинг тутай?
Ҳақ буюрдиким Расулulloҳни,
Ул Муҳаммаддек Ҳабибуллоҳни.
Лавҳни устига таҳрир айлағил,
Қудратини анга тазҳир айлағил.
Деди, ул соат қалам, эй, Зулжалол,
Қим эрур ул Ҳазрат соҳиб камол?

Ким, сенинг отингга отидур яқин,
Ҳам сенинг зотингга зотидур яқин?
Бу нечук соҳиб шарифни отидур,
Кўб они эъвоз қилдинг, ё Ғофур?
Бу тариқа еттиким фармон Раб,
Эй қалам, кўб қилмағил тарк адаб.
Ул Муҳаммаддек Ҳабибим отидур,
Ломакон ичра қурбим отидур.
Аршу курсу заминну осмон,
Они нуридин қилибдурман аён,
Ҳам сени халқ айламишман нуридин,
Барчани қилдим музайян нуридин.
Бўлмаса ул, барча ашёлар адам,
Манзилидин урмагай эрди қадам.
Бўлмаса ул, бўлмагай эрди сипеҳр,
Бўлмаса ул, бўлмас эрди моҳ меҳр.
Бўлмаса ул, ман ўзимни ошкор,
Қилмагай эрдим жаҳонга зинҳор.
Чун қаламга етти бул дам бу хитоб,
Ваҳм бирла тушти анга изтироб.
Ҳайбатуллоҳ азим ул шондин,
Бўлди шақ ул дам қалам, эй аҳли дин.
Ул сабабдин то қалам ёрилмагай,
Ҳеч ҳарфи саҳфага ёзилмагай.
Ёзди ул дамда Расулуллоҳни,
Лавҳ устига Ҳабибуллоҳни.
Боз фармон айлади парвардигор,
Эй қалам, амримга бўлгул устивор.
Ез, деди лавҳ устига қудрат Илоҳ,
Ҳукм қилди анга кўб ҳайбат била.
Нимани ёзай, деди ул дам қалам,
Манга таъйин айлагил, эй Зулқарам.
Деди, ҳарнаким азалдин то абад,
Халқ қилмишман тамоми неку бад.
Барисини лавҳ уза мастур қил,
Манга бул дам хизматинг манзур қил.

Деди, ё раб, қайсисидин ибтидо,
Айлайин ҳам қайсисига интиҳо.
Деди, Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим,
Нақш қилғил ким будур исм аъзим.
Чун қалам ул исмни таъзим ила,
Кўп басий таъзим ила, тақрим ила
Етти юз йилда битиб қилди тамом,
Сарф айлаб анга беҳад эҳтиром.
Боз етти анга амр кирдикор,
Лавҳ узра қилғил бу исмимни қарор.
Бириси исм Жалолимдур манинг,
Исм зоти зул Камолимдур манинг.
Бири раҳмониятимдин ном эрур,
Ҳам раҳимият биридин ном эрур.
Ман бу уч исм, муборакни Ҳабиб
Умматиға айладим ризқу насиб.
Хуш ила огоҳ бўлғил, эй қалам,
Ичдим ўз зот Жалолимга қасам,
Ким Ҳабибим умматидин мардузан,
Турк, тожик ҳам араб ёш қаҳан.
Деса Бисмиллоҳир Раҳмонир Раҳим,
Жисмиға тегмас ани нор жаҳим.
Номасиға етти юз ажру савоб,
Езилур юзи бўлур чун офтоб,
Етти юз журму гуноҳи сиёт,
Номасидин маҳв ўлуб тобқай нажот.
Афу этиб журмини раҳмат айларам,
Жойи маъвосни жаннат айларам.
Истасангиз ҳарқаю ғамдин нажот,
Айттингиз пайгамбаримга салавот.

**АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё РАСУЛАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё ҲАЙР-ХАЛҚИЛЛОҲ,**

Боз нур олдиға айларман ружуъ,
Айласа лутф худо субҳ тулуъ-тулуъ,
Нурни тўртинчи қисмидин шукур,
Нўш этинглар, эй, ҳамма аҳли басар,
Ҳам яна қилди Худойи жон-жисм,
Нурни тўртинчисини тўрт қисм.
Қисм аввалдин худованд карим,
Халқ қилди ҳомил арш аъзим.
Курсини қилди иккинчи қисмидин,
Ҳам малоинкини учинчи қисмидин.
Боз тўртинчисини қилди қисм чор,
Қудрат бирла раҳим кирдиқор,
Қисм аввалдин жаъми осмон,
Қилди иккинчисидин ерни аён.
Қисм саввумдин беҳишт ила жаҳим,
Айлади мавжуд Субҳонал аъзим.
Қисм тўртинчини қилди чорбоз,
Қудрат бирла раҳим чорасоз.
Аввалидин муъмин аҳли кўзларин,
Нурини халқ этди раббил оламин.
Дилларини нурини иккинчидин,
Айлади мавжуд ул жон, офарин.
Ҳам ўшал мажмуаға нур забон,
Ким эрур тавҳиди шаъмидин нишон.
Қисм саввумидин пойидор айлади,
Қўб кароматларини изҳор айлади.
Қисм чорумдин Муҳаммад Мустафо,
Рух айшин нурини қилди бино.
Барча махлуқотдин ул раҳнамуи,
Уч юз олтмиш минг йил эрди буруи.
Олам арвоҳда махлуқ эди,
Ҳақ таоло зотиға маъшуқ эди.
Неми покниин Ҳабибуллоҳ деди,
Ҳам Халил ҳам Расулуллоҳ деди.
Чун Муҳаммад отиға етса калом,
Айтингизлар Ассалоту Вассалом.

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАИР-ХАЛҚИЛЛОҲ.

ҮН ИККИ ҲИЖОБ БАЕНИ

Эшитингиз хуш ила ушбу суҳан,
Ҳар ҳарфи минг саодатдин чамаи.
Ҳақ таоло қудратидин, эй жаноб,
Айламиш мавжуд ўн икки ҳижоб.
Бил, ҳижоб қудрат эрди аввал,
Анда ул сар дафтари кулли Набий.
Ўн икки минг йил дейди тасбиҳ ҳақ,
Айлади тасбиҳ ила тушиҳъ ҳақ.
Азмият пардаси иккинчи бил,
Анда руҳ нур маҳбуби Жалил.
Деди ўн бир минг йил ул Ҳақ зикрия,
Қодирӯ маъбуди мутлоқ зикрини.
Пардаи миннат учунчидин нишон.
Анда руҳи тайиб шоҳу жаҳон.
Дедилар тасбеҳи ўн минг йил тамом, —
Руҳи покиға онн беҳад салом.
Пардаи тўртинчи раҳматдин эрур,
Анда ул дурри ятим баҳри нур.
Қилдилар тўққиз минг йил ёди Ҳақ,
Шуғул эрди доимо авроди Ҳақ.
Анда саккиз минг йил ул дарёи нур,
Дедилар тасбеҳу тақсиди гафур.
Ҳам саодатдин бешинчи пардани,
Айламиш мавжуд ул Раббни гани.
Эрди олтинчи кароматдин ҳижоб,
Анда руҳи таййиб олижаноб.
Етти минг йил Ҳақга тасбеҳ айлади,
Барчадин бу ишни таржеҳ айлади.
Минзилатдин эрди еттинчи ҳижоб,
Анда ул чархи карамга офтоб.
Олти минг йил айлади ҳамду сано,

Сарвари олам Муҳаммад Мустафо.
 Саккизиинчи пардани ул ломакои,
 Айламиш нури ҳидоятдин аби.
 Анда беш йил имомул-муттақин,
 Қилдилар тасбеҳи раббил оламин.
 Тўққизинчи пардани Жалли-аъло,
 Айлади нури нубувватдин бино.
 Анда тўрт минг йил шафоатхоҳимиз,
 Раҳматал-лил-оламин ул шоҳимиз,
 Зикри Ҳақга тинмайини машғул эди,
 Барча зикри тангриға мақбул эди.
 Нури раъфоатдин ўзинчи пардани,
 Халқ этмиш Ҳазрати Рабби гани.
 Анда уч минг йил имоми анбиё,
 Ҳақ таолоға деди ҳамду сано.
 Ўн биринчиси ҳижоб нур эмиш,
 Қўб китоб ичра бу сўз мазкур эмиш.
 Икки минг йил анда ул нур азиз,
 Бўлдилар зикри худога нуктарез.
 Ҳақ ўн иккинчи ҳижобин, эй киром,
 Айламиш нур шафоатдин тамом.
 Анда бир минг йил туруб руҳ Расул,
 Зоти Аллоҳга дейди зикри қабул.
 Эйки, этасиз ҳама гамдин нажот,
 Айттингиз пайғамбаримға салавот.

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАҒКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
 АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
 АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАЙР-ХАЛҚИЛЛОҲ.

**Нахл олтин дарахтидурким, он Ҳазрат саллаллоҳу
 Алайҳи Вассалам қандилда тасбеҳ айтгонларин баёнм-
 дур**

Баъдазон ул подшоҳи бемисол,
 Қудрати бирла яратти бир ниҳол,
 Отини қўйди они нахлил яқин,
 Ҳазрат Ғаффор раббил оламин.

Ул дарахт узра яратди тўрт шох,
Эрди ҳар барги бу оламдин фарах.
Ул дарахт устига ҳайю ломакон,
Қўйди ул нури саодат ошиён.
Қирқ минг йил анда тасбеҳ айлади,
Барчадин бу ишни тасҳиҳ айлади.
Сўнгра халқ этти Худо бир ойна,
Ул рисолат осмонни ойна.
Амр қилдиким анга қилгил назар,
Боқти анга Ҳазрат Хайрул башар.
Аксини кўрдик, сартосар жамол,
Халқ қилмишдур, карим Зулжалол.
Шукур айлаб беш йўли қилди сўжуд,
Сажда ичра айлади зикри вудуд,
Ҳарқаю саждада юз йил ул Ҳабиб,
Этти ётгонча Ҳақ ёдин қилиб.
Баъдазон ёқут, аҳмардин худо,
Қилди бир қандил халқ анга бино.
Нурдин занжир ила ости он,
Нахли мазкур устига Рабби ғани,
Соқлади нури Ҳабибини анга.
Қудрат бирла худованди аъло.
Айлади фармонки номимни тамом,
Зикр қилгил мунда, эй маҳбуб ном.
Ҳақ ризосин истаб ул нур шариф,
Манзил айлаб ботини қандил латиф.
Зикри зоти кибриёни бошлади,
Ўзга машгулотларни ташлади.
Ҳарқаю номини минг йил ул азпз.
Қилдилар такрор, эй соҳиб тамиз.
Барча отини адо айлаб Расул,
Тошти раҳмон отини зикрига йўл.
Ҳақ назар қилди анга раҳмат билан,
Бениҳоят раҳмату шафқат билан,
Ҳақдин айлаб шарм ул кони ҳаё,
Терлади гавҳар каби сартобпо.

Ҳар теридин анбиёи ал-мурсалин,
Рухини халқ этди раббил оламин.
Солди қандилга ҳамма арвоҳни,
Айлади пинҳон ўзи муфтоҳни,
Чунки, вақтики Расул инсу жон,
Ҳақни Қаҳҳор исмига очти забон,
Ҳайбати Ҳақ юзидин бўлди шафоқ,
Ушбу ҳолатда чиқарди кўб арақ.
Бошларини теридин жалли аъло,
Қилди арвоҳи малонкини бино.
Юзларини теридин шамсу қамар,
Ҳам ситораларни қилди жилвагар.
Этти кўксини теридин ҳақ паид,
Рух аҳли илму салоҳу ҳам шаҳид.
Орқалари теридин қилди баҳам,
Байт маъмуру муқаддас ҳам ҳарам,
Бошларини теридин топти сабот,
Рух барча мўмину муъминот.
Қуйруғини теридин топти вужуд,
Бу маъжусу насорою яҳуд.
Ул муборак пойинди ҳам териким,
Зоҳир ўлғон эрди чун дурри ятим.
Шарқдин то ғарб ҳар ашёки бор,
Айлади андин бино парвардигор.
Ҳар қадар териким вужудидин они,
Чиқти халқ этти худо бир руҳни.
Бул сабабдин ул шафнийи коинот,
Тобтилар ҳақдин абул-арвоҳ от.
Чунки барча руҳлар тобти вужуд,
Баъзиси монанд оташ, баъзиси дуд.
Жумласи тасбеҳу таҳлил айлашиб,
Ҳақни фармонини таъжил айлашиб.
Рух ақдусни тамом бехилоф,
Минг йил этдилар ўшал ерда тавоб.

Чун худодин келди фармонким, оё,
Руҳлар, мунда қиллинглар саф бино.
Барча фармони худога имтисол,
Айлашиб саф рост қилди ушбу ҳол.
Чор саф бўлди ҳамма руҳ ушбу ҳийн,
Аввал саф анбиёни алмурсални.
Дуввумни саф ичра руҳи авлиё,
Жобажо бўлди тамоми атқилё.
Қўш қилғил саввумни сафдин сабот,
Бўлди анга мўминини муъминот.
Чорминг сафда ҳамма кафорлар,
Жой олдилар мушрики бадкорлар.
Барчасини қудрати бирла Худо,
Соқлади ул ерди қадр мояшоҳ.
Чунки вақтики худо одамни халқ
Айлади ҳам жумла оламни халқ.
Барчаси навбат навбат келдилар,
Ҳарнаким ҳукм этти холиқ қилдилар.
Эшитинг жону дил ила бу сухан,
Эй, йиғилган барча аҳли анжуман,
Нур Аҳмадни яратгандин кейин,
То туғулгунча имомул мурсалин,
Неча йилларким ўтубдур, эй киром,
Ҳақдин ўзга билмагайдур вассалом.
Истасангиз бўласиз ғамдин нажот,
Айтингиз пайғамбаримга салавот.

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАЙР-ХАЛҚИЛЛОҲ.

**Расул Салоллоҳу Алайҳи Вассалам Ҳазрат Жабро-
вдин саволи бу бобдаким, Сизнинг ёшингиз қанчага
боргондур, деб ва жавоб эшитгонлари**

Бир ривоятдурки бир кун ул **Набий**,
Жаброилга дейдиларким эй, Ахий.
 Бўлгонинга халқ бўлди неча йил?
 Бу тариқа сўзладилар **Жаброил**:
Е РАСУЛУЛЛОҲ ки, ман билмам неча,
 Ўтти бошимдин замон солу моҳ.
 Лек шунча илм наёдо қилмишам,
 Андақи бу рамазлардин билмишам.
 Ким яратибдур худованд карим,
 Арш орқасида бир нур аъзим.
 Ҳар қачонки ўтса етмиш мишг йил ул,
 Нур зоҳир бўлгай эй, шоҳи **Расул**.
 Бўлгонимдин халқ то ман ушбу дам,
 Ун икки мишг чиққонини кўрдим баҳам.
 Боз сўрди анда маҳбуби **Жалил**,
 Ул печук нур ўлгуси, Эй, **Жаброил**?
 Борму моҳиятига илминг сани?
 Дедилар, **Руҳил Амн**, билмам они.
 Ул кўрнигон нур руҳим нуридур,
 Ҳақ таоло зотини манзуридур.
 Эйки, истасангиз ҳама ғамдин нажот,
 Ишқ ила, дард ила айтинг салавот.

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ.
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАЙР-ХАЛҚИЛЛОҲ.

Он Ҳазрат Саллоллоҳу Алайҳи Васаллам-
нинг зоти ақдуслари баёни

Ул замонким хоҳиш этти кирдикор,
 Айлагай нур **Муҳаммад** ошкор.
Жаброилга амр қилди **Ҳақ таоло**,
 Ҳарпаким амр айласам, зеҳнингни **сол**.
 Ерни бир покиза жойидин тобиб,
 Манга келтур, қабза туфроқ олиб.

Жаброил фармони Ҳақ етган замон,
Кӯб малоиклар илан бўлди равон.
Ер юзини қилдилар оромгоҳ,
Токи тобақайлар ризои подшоҳ.
Пок ерни ҳар тараф ахтардилар,
Охири равза сорига бордилар.
Чунки ул ер барча ердин пок эди,
Дафнгоҳ хўжаи лавлок эди.
Қабза туфроқ олиб барча малак.
Боз ёндилар ҳама суғи фалак.
Жашиата бордилар ул дам Жаброил,
Хокни еткурди суғи салсабил,
Салсабилу кавсар тасним ила,
Шасту шу қилди они таъзим ила.
Пок айлаб кездилар ҳафт осмон,
Етти қат ерлар аро бўлди равон.
Барчога ул ҳокни таъриф этиб,
Шон-шавкатлар била тавсиф этиб.
Эътиборин билдуруб ҳақ наздида,
Ҳазрат ҳаллоқ мутлоқ наздида.
Ҳақ таоло наздига еткурдилар,
Ушбу хизмати ҳама биткурдилар.
Чун ўшал хоки назокат жушни,
Раҳматга мушарраф оғушни.
Даст қудрат бирла таъмир айлади,
Бир ажойиб яхши тасвир айлади.
Сурат айлаб отини Одам, деди,
Жилвагоҳи сарвари олам, деди.
Ул муборак нурини парвардигор,
Қилди одам жабҳасига барқарор.
Рўзгори турди одам бирла нур,
Охири ҳаводин ул қилди зуҳур.
Сўнгра ўт шишга нури шариф,
Турди анда рўзгори ул латиф.
Қиссаин кўтоҳ кӯб оно ва кўн ото,
Тобти ул нур муборакдин сафо.

Андин Иброҳим паямбарга етиб,
Жилва қилди нур пок ул Ҳабиб.
Баъдазон ул нур кон фаҳму ақл,
Ул Забиҳуллоҳ сарийға қилди нақл,
Боз неча анбиёларға ўтуб,
Анбиёю асфиёларға ўтиб,
Ушбу тарз ила маслул бу гуҳар,
Қўб салафларга бериб ул зебфар.
Кимдаким бу нур бўлса жилва гар,
Бўлгай эрди барча элга мўлтабар.
Бормас эрди элга ҳар беҳудага,
Тушмас эрди кўзи ҳар олудага.
Охири ул дурру дарёин шараф,
Қилди Абдул Муталлиб зотин садаф.
Хоҳиши Ҳаққи, тутиб анда мақом.
Чеҳрасин қилди мунаввар ул кром.
Эй, шафоат истаган ҳар хосу ом,
Тинмай айтинг Ассалоту Вассалом:

**АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАҒИРХАЛҚИЛЛОҲ.**

**Абдул Муталлиб фарзанд умидида хонам
Қаъбада муножот қилгонлари**

Бир чирок гўшау идроку хомуш,
Нақл базмида бўлубдур шуълан жўш.
Яъни, бу ранг айламиш қисса баён,
Ҳаққи тақдири билан, эй дўстон.
Бир кеча Абдул Муталлиб ул киром,
Айламишдур кўзига уйқу ҳаром.
Қаъба сари юзлавидур инсфи шаб,
Қўб тавозёлар билла ҳам кўб адаб.
Тангриға беҳад муножот айлади,
Анда кўбдин кўб рибзат айлади.
Аҳд қилди Ҳақға ким, эй подшоҳ,
Ё Каримв. ё Раҳимв. ё илоҳ.

Эмди манга бир ўғил қилсанг ато,
Сенга қурбон айлайин, ё раббано.
Ушбу сўзларни деюр қилди фиғон,
Жад бузруквор Султони жаҳон,
Ҳақ анга беҳад иноят айлади,
Бир жигар банди каромат айлади.
Отини қўйдилар Абдуллоҳ оқи,
Ул эрур ганж рисолат маъдони.
Ул эрур фонус шамъи нур зот,
Ул эрур вайрон ганжи муъжизот.
Ул эрур субҳ саодат матлаби,
Ул эрур нур ҳидоят мажмаъи.
Чунки Абдул Муталлиб, яъни падар,
Жабҳан фарзандига қилди назар.
Кўрдиким, шаме самовот суту,
Айламишдур субҳи Ҳабибидин тулуъ.
Кўргач анда юзида бу офтоб,
Заррадек тушти дилига изтироб.
Меҳрида чун чарх бўлди беқарор,
Тўкти ёшини чу абр назбаҳор.
Анга андоз меҳрибон бўлдики ул,
Бир қадам ҳам оянда юрмасди ул.
Барча ўғлидин ани кўрди энёд,
Айлар эрди анга яхши эътиқод.
Қилғон аҳдиға нушаймон бўлди ул,
Дийда герён, дил паришон бўлди ул.
Кўб қилиб фикру ҳаслот узун,
Тўкти ҳарат дийдасидин аилк хун.
Кўн надоматлар билла сийма набоб,
Бир кеча қилли фирош устида хўб.
Қонли деди тушида, эй фалон,
Бўлма кўб андуҳнок бозиён.
Бу ўгул жонига бир жон дигар,
Айла ҳақ нулида қурбон дигар.
Ҳақ ани қилгай такаллуфсиз қабул,
Ҳам яна жойида қолгай су ўғил,

Турди Абдул Муталлиб бир тўлғониб,
Ўрнидин вақти саҳарда уйғониб.
Бу тушидин шодмон ўлди дили,
Бўлди ҳал охир бу қаттиғ мушқули.
Лек билмас кимни қурбон айлагай,
Кимни қонни фидя жон айлагай.
Боз бир кун уйқуға боргач, кўзи,
Қонл анга деди ушбу сўзи:
Ўғлунг учун бир канизакни бу ҳол,
Айлагил озод, эй фурҳунда фол,
Ўғлунга бўлгай, дейди бешак бадал,
Бу эрур ҳукм худоий лам язол.
Эрта туруб юз канизакни тамом,
Айлади озод бўлди шод ком.
Бўлди Абдуллоҳга бу жумла фидо,
Айлади мақбул бу ишни худо.
Они озод ўлмоғиға маргдин,
Бўлди бонс нур хатмул мурсалин.
Бу сабабдин ўзларин, эй некном,
Дейдилар Ибни Алзабиҳин, эй киром.

**Абдуллоҳ эр либосини кийгонларидин сўнг
ҳодисалар зуҳурга келгони**

Чун ки Абдуллоҳ, яъни кони нур,
Қиблагоҳ дўст Рабби Ғафур.
Махфил дунёда бўлди нур шамъи,
Партавидин баҳра олди ушбу самъи.
Жабҳасида нур хуршид жаҳон,
Баҳр анвардек бўлур эрди аён.
Қиблагоҳи тарбият айлар эди,
Анга беҳад марҳамат айлар эди.
Охири қўйди балогатга қадам,
Бора-бора ҳуснига ҳусн ўлди зам.
Ҳар замон афзун бўлиб ҳусн жамол,
Бўлди ҳусн азжида моҳ баркамол.

Ҳеч ким андоғ малоҳат тобмади,
Ҳусн бобида сабоҳат тобмади.
Ул Қурайшин жампки хотун-қиз,
Ҳасратда бўлди тинмай ашки рез.
Ошифта барча жамолига ашинг,
Қомати позик ниҳолига ашинг.

Яҳё наби Алайҳис-саломнинг шаҳид бўлгон- ларининг баёни

Нақлдурким, печа ахбору яҳуд,
Душман ҳаййи тавонон вадуд.
Шом шаҳрида эдилар барқарор,
Дини ботилда эдилар пойдор.
Бор эди бир жабҳаки ҳоййи қудир,
Қудрати бирла эди ҳам оқ ҳарир.
Лек ул вақтики, Яҳёйи Наби,
Қонини тўкти шақоват мажмаъи.
Яъни, каффор аҳли Яҳёйи Расул,
Улдириб, ҳақ наслига қилди вусул.
Ул ҳарир ул қон аро ботмиш эди,
Халқи ахбор аро ётмиш эди,
Ул сирри рў жумласи Таврот аро,
Шунчалик бўлгон эди рамз ошно.
Ҳарқачонким Ҳақни тақдири билан,
Ул ҳарир дилкушодин кетса қон,
Яъни, хун Ҳазрат Яҳё кетиб,
Қолса ўз ранги қадими очилиб.
Илгаригидек ҳарир бўлса сафид,
Қолмаса бир қатра хун шаҳид.
Ул замон мавлуд Абдуллоҳ эрур,
Вақт энгла жумла гумроҳ эрур.
Ул туғулса, туғулур андин ҳамон,
Бир ўғилким зотидур шамъ жаҳон.
Ном волоси Муҳаммад бўлгуси,
Жумла оламга саромад бўлгуси.

Дини ойиндин насоро яҳуд,
Миллати жумла музаллин унуд.
Барҳам андин тобғуси қўб хор ҳам,
Бўлғуси куффор эли азқор ҳам.
Кимга они нур шаръи ойинидур,
Бўлса реҳу суннат ила динидур.
Пешвои ўзга уммат бўлғуси,
Инжувор баҳри раҳмат бўлғуси.
Бул хабардин ул залолат пешалар,
Халқи бад, паржом бад андешалар.
Мизрўи дилға адоватдин уруғ,
Себдилар ул жумлаи чеҳра совуғ.
Қасд қилдиларки, Абдуллоҳ агар,
Қиблагоҳ Аҳмад хайрул Башар,
Таъи қилиб дашт биёбон адам,
Қўйсалар мулк вужуд ичра қадам.
Яъни ул бўстон давлат арари,
Боғи нахлистон иззат ну барий.
Қўб тароват зоҳир айлаб чекса бош,
Қилғали барггул раҳматни ош,
Маҳкам этмай мунда беҳ риштасин,
Чопамиз анга ҳалокат тешасин.
Токи дини мазҳабдир динимиз,
Роҳу расми суннат пешамиз.
Боз ўз жойида қолгай барқарор,
Токи бўлғунча қиёмат ошкор.
Бул сабабдин ул карда бадқаҳр,
Жабборга ҳардам қилур эрди назир.
Кўрдилар бир кун хун андин кетиб,
Қолмиш ўз асл қадамийга етиб.
Билдилар андинки, Абдуллоҳга ул,
Қиблагоҳ сарвар ҳар хез гул.
Келди дейдилар адамдин дарвужуд,
Бўлдилар ғамнок ул жумла яҳуд.
Шул орада ўтти айём неча,
Солу моҳу субҳи ила шом неча.

Бир куни шом ичра ул каффоралар,
Русиёху гиночи пужжоралар.
Тилларида зикри Абдуллоҳ эди,
Ул сияшбарлардек фикри моҳ эди.
Бир неча савдогар аҳли Қурайш,
Шом аро қўйди қадам азбахр айш.
Ул сия дийдор бад паржомлар,
Сажд ало васона ало санамлар.
Келдилар аҳли Қурайш ичра бу ҳал,
Ҳоли Абдуллоҳдин этгайлар савол.
Дейдилар, эй аҳли Қурайш одамлари,
Маккада иззату шариф маҳрамлари.
Бизга Абдул Муталлибдин денг хабар,
Кўрдиму шул кеча-кундузда писар?
Дедилар, орий, тугилди бир писар,
Хуснидин шармандадур Шамсу Қамар.
Оти Абдуллоҳ суръат ушбу хил,
Барча одамдин жамолидур жамил.
Юзида бир нур бўлмиш ошкор,
Барча они ҳасратида дилафгор.
Дедилар, ахбор, эй тужжорлар,
Эштинг биздин ажойиб ахборлар.
Ул кўринган нур Абдуллоҳ эмас,
Ҳар киши бу рамздин огоҳ эмас.
Ул кўринган нур, нури Мустафо,
Гавҳари ноъб маҳбуби худо.
Ким тугилгай андин ул мақсуд Хумой,
Тобқай андин икки олам обрўй.
Эшитиб савдогар аҳли ул замон,
Барчаси сувқанд ичиб очди забон.
Ким, қасам айларам раббига ким,
Ҳарна сўзним дедилар аҳли жаҳим.
Ростдур албатта, бешаку гумон,
Тугқой Абдуллоҳдин шоҳи жаҳон.
Чун батаҳқиқ, ул ҳама ахбор, Шом,
Тобти Абдуллоҳдин ахбор тамом.

Аҳди паймон айлади Ҳафтод тан,
Рост айлаб Қутуоту пурҳасан.
Барчамиз Макка сарига юрамиз,
Бориб, Абдуллоҳни ўлдирамиз.
Бу ҳаслот фасод олуд ила,
Ушбу ҳабисга шиддати бесуд ила.
Роҳи Байтуллоҳга азм эттилар,
Қатли Абдуллоҳга жазм эттилар,
Кундузи ором олиб, аммо, кеча,
Юрдлар саҳро кезиб дарё неча.
То ниҳони муддао сир манзилин,
Таъй қилиб ҳал айлағайлар мушкулин.
Ушбу ранг ила юруб шому саҳар,
Макка атрофига қилдилар гузар.
Маккага кирмай биёбон аро
Қилдилар бир водий устида жо.
Соқлашиб фурсатни анда турдилар,
Кундузи ором олиб, тун юрдилар.
Токи танҳо сайди мақсудни тутуб,
Муддаои ҳосил қилурлар ўлтуруб,
Бу орода ўтти неча тун кун,
Турдилар тоғ ичра элдин ёшурун.
Бир кун Абдуллоҳ аз баҳр шикор,
Бўлди танҳо отиға ўзи сувор.
Кезди саҳро ичра кўб пасту баланд,
Токи бир сайдини қилгай даркаманд,
Охир ул водийга ул сайёдлар,
Яъни, ул каффор бад бунёдлар,
Манзил айлаб эрди ва оромгоҳ,
Солди бу сайёд ул манзилга роҳ.
Яъни, излаб ушбу водийда шикор,
Бўлдилар ахбор аҳлига дучор.
Ногаҳон қавм фасод огушлар,
Бахт пофармонга ҳамдушлар.
Қўриб Абдуллоҳни бошидин оёғ,
Билдиларким мақсуд ўтиға чирроғ.

Тундбод осо тамоми отланиб,
Уртага олдилар ул муддао келиб.
Муддао булким кўчургайлар анинг,
Мурғ руҳини учиргайлар анинг.
Тиг ҳар ёндин ҳавола қилдилар,
Ултурурни қасд этиб интилдилар.
Ногаҳон, ул дам Ваҳоб Ибн Манноф,
Ҳозир ўлди, анда ҳангом масоф.
Кўруб ушбу ҳолни аччигланиб,
Бир неча ёр ани бирла отланиб,
Қасд қатли душман нур эттилар,
Кучлари етгунча зўр этдилар.
Ушбу ҳолат осмондин фавж-фавж,
Келдилар бир зумраҳ ҳамкўшу мавж.
Одам аҳлига алар монанд эмас,
Нафс шаҳват домига нобанд эмас.
Ул касофат аҳлига ул тоифа,
Урдилар ўзни чу барқ соьқа.
Барчасин хошакжон ила ташин,
Қилдилар аҳқар вужуди хирманин.
Чун Ваҳоб кўрди бу ранг асрорни,
Ғойибдин етгон бу кору борни.
Тушти Абдуллоҳга ишқи ҳамон,
Бетаваққуф уйиға бўлди равон.
Барра отлиг аҳл байти бор эди,
Анға беҳад мушфиқ, дилдор эди.
Дедиким, эй меҳрибоним, ушбу дам,
Сўйи Абдул Муталлиб қўйил қадам.
Мендин айғил беҳисоб арзи паём,
Бениҳоят арзи ихлоси салом.
Сўнгра айғил, эй Қурайш аҳлини шоҳи,
Бизда бордур авж сиймони моҳи.
Анға Абдуллоҳни завж айлагил,
Бурж икки шамсин бир авж айлагил.
Ғар қабул этса бу сўзин тамом,
Бетаваққуф айлагил мунда хиром.

Чун Ваҳоб сўзини Барра эштиб,
Суйи Абдул Муталлиб келди етиб.
Келди-ю арзи Ваҳобни сўзлади,
Сўнгра кўйи муддаога юзлади.
Яъни, ҳар сўзини, деб эрди Ваҳоб,
Арз қилди як-баяк ул гунча лаб.
Деди Абдул Муталлибга ҳушқадам,
Яхши келдинг, қилдинг изҳор карам.
Ман қабул эттим, қабул этсанг агар,
Санда бордур духтар, бизда писар.
Углима яхши муносибдур қизинг,
Сизни мақсад муддаойимиздур бизнинг.
Ушбу сўзлардин тобиб айтди тараб,
Барра борди суюнуб суйи Ваҳоб.
Ҳарнаким Абдул Муталлиб деб эди,
Ҳарфи ҳарфин жойида бир-бир деди.
Бу хабардин шод ўлуб ул дам Ваҳоб,
Тўйини асбобини қилди талаб,
Чунки шул тўйдин тобқай фароғ,
Қўйдилар мақсад чироғи ичра ёғ.
Омина, яъни ўшал маҳбубани,
Духтари маҳбубаю марғубани,
Ақди Абдуллоҳга киргуздилар,
Шарти ақд шаръини биткуздилар.
Эмди назрдек ўлдиким нур Ҳабиб,
Айлагай равшан жаҳонни нур очиб.
Истасангиз ҳарқаю гамдини нажот,
Ишқ ила, дард ила айтинг салавот.

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё РАСУЛАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё ҲАЙРХАЛҚИЛЛОҲ.

Ажойибларики, ул икки ахтар гавҳари қаро-
риндин сўнг пардаи адамдин чиқиб вужуд
чорсусида хиром этгонининг баёни

Чунки икки нури раҳмат маъдани,
Гавҳару ёқут қурбат маҳзани.
Яъни, Абдуллоҳ бирла Омина,
Бўлдилар машъал саодат шомина.
Ул икки мунурдин шом зафоф,
Бўлди равшанликда рашк субҳ соф.
Дўстлар шод ўлди душманлар эли —
Гулшанин тарож қилди гам сели.
Бу орода ўтти неча рўзгор,
Рўзгор айш-ишрат ошкор.
Қиссан кўтоҳ, чун ки нур сармади,
Шуълан шамъи вужуди Аҳмади.
Зот Абдуллоҳдин беқил, қол,
Омина хотунига қилди интиқол.
Ул кеча кўб ҳодиса қилди зуҳур,
Билдилар инсу мулк навъи тиюр.
Ер юзида қанчаким бутхопалар,
Бор эди, бўлди ҳама вайроналар.
Барча бутлар эгилиб қилди сужуд,
Бўлди ҳайрон барча аъдоди вудуд.
Ҳам шайтон зумрасин банд эттилар,
Барчасин бир-бирга пайванд эттилар.
Ҳам Азозил тахти бўлди сарингун,
Пора-пора бўлди, ул қолмай бутун.
Ўзини дарё аро ташладилар,
Қирқ кун анда ғазаб бошладилар.
Чун алардин қочти Иблис Лаъин,
Бу қабис ичра кириб қилди камин.
Тоғ-тошларга уруб бошу кўзин,
Дод, деб тирноғ ила юлди юзин.
Лашкари фарёдини гўш эттилар,
Барчаси олдиға ул дам еттилар.
Ўз гуҳарига деди Малъунн Шум,
Эмди Иблис аҳлиға хушдур ўлум.
Чунки ушбу йил Муҳаммад туғулур,
Ҳеч шак йўқ, жумла оламни олур.

Дини ботил барчаси барҳам егаї,
 Барча эл тоат қилиб Ҳақни дегаї.
 Нури тавҳид ила бу зулмат саро,
 Рӯшнои тобқай у бўлгаї сафо.
 Равнақи кундин-кунга бўлгаї зӣд,
 Бора-бора боғланур роҳи фасод.
 Жумла инсу жин анга бўлгаї мутеъ,
 Аршдин ҳам рутбаси бўлгаї рафий.
 Кӯб надоматлар билан Малъун бад,
 Нела афғон чиқорди беадад.
 Ўз ишидин қолди ул кун коҳинон,
 Ҳушидин айрилди, барча соҳирон.
 Боз чиндин мўъжиза бўлди аён.
 Кӯб узун бўлгаї сухан қилсам баён.
 Бу орода беш ой баркамол,
 Ҳтди Абдуллоҳ ҳам тобти завол.
 Тўрт ой ондин кейин бўлди тамом,
 Бўлди тўққиз ой мажмуъа, кром.
 Тўққизинчи ой эди, Эй, навжувон,
 Ул раббиул аввал ойидин нишон.
 Эрди ўн иккинчи душанба шай,
 Тугдилар яшнаб шафоат кавкаби.
 Истасанғиз бўласиз гамдин нажот,
 Айтшиғиз пайгамбаримга салавот:

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
 АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
 АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАЙРХАЛҚИЛЛОҲ,

**Он ҳазрат Саллаллоҳу Алайҳи Вассаламни
 муборакбод этув баёни**

Марҳабо, эй сарвари ҳарду жаҳон,
 Саййид Олам Расули инсу жон.
 Марҳабо, эй подшоҳи коинот,
 Маснад аро эй, замину осмон.
 Марҳабо, эй, роздон қурб ҳақ,

Маҳрам ишрат саройи ломакон.
Марҳабо, эй, раҳматаллил оламни,
Шафъи аҳли гуноҳу осийн.
Марҳабо, эй гулшани раҳмат гули,
Бўстон қурбга сарвиравон
Марҳабо, эй чеҳраи меърожинга,
Арш аълодур камина остон.
Марҳабо, эй, булбули боғи беҳишт,
Шаҳбозн Қуддус Қурбат ошиён,
Марҳабо, эй манзилат сарчашмаси,
Марҳамат дарёсида оби равон.
Марҳабо, эй зот покнинг гавҳари,
Олам раҳматда баҳри бегирон.
Марҳабо, эй шамъи диннинг нуридин,
Хона хуршид қалби муъминон.
Марҳабо, эй сидқи хоки руҳинг,
Ҳур гулмону беҳишт жовидон,
Е Расулаллоҳ, қасди Хилватий,
Шулки бергай йўлингизда хаста жон.

ҲАЗАЛ ЗИКРИ

Бу фано дайри ичра, эй нури худо, хуш келдингиз,
Мабдан нури зиё кони сафо, хуш келдингиз.
Шуълаи шамъи рисолат, партави хуршид қурб,
Ахтари буржи нубуват, Аҳмадо, хуш келдингиз,
Лайлатул меърожда қилмоқ учун сизга Буроқ,
Қуддусларни дийдасига тўтиё, хуш келдингиз.
Кишвари иззат аро маснад нишини подшоҳ,
Шаҳсувор боргоҳу кибриё хуш келдингиз,
Бадр тобон синеҳр олам анвори Ҳақ,
Чарх сафид авжида шамс зиё, хуш келдингиз.
Машъали шони замин шамъи фонус фалак,
Яъни, меҳр анвор арзу само, хуш келдингиз.
Бурж, дарёи шафоат жўш баҳри марҳамат,
Маъдани шафқатда лаъли пурбаҳо, хуш келдингиз.

Пешвойи кулли халқ раҳнамои жизу қул.
Муқтадои мурсалину анбиё, хуш келдингиз.
Сайид авлоди одам хотами пайғамбарон,
Подшоҳи барча халқи худо, хуш келдингиз.
Ҳилватийдек русияҳларни шафоат қилғали,
Рӯз маҳшар даштида ё Саййидо, хуш келдингиз.
Эйки истасангиз ҳама ғамдин нажот,
Айтингиз пайғамбаримга салавот.

АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё РАСУЛАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё ҲАБИБАЛЛОҲ,
АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Ё ҲАҲИРХАЛҚИЛЛОҲ.

Воқеаларики мавлуд кечаси зуҳурга келгани

Ул таваллуд кечаси кўб воқиот,
Рўй берди бениҳоя мўъжизот.
Андаги ондин ҳикоят айлайин,
Шамъи арз ривоят айлайин.
Омина добдурки, фарзандим Расул,
Сарвар олам шафиъ жузви гул.
Туғулур тунда замини осмон,
Бўлди равшан мисли хуршийд жаҳон,
Сўнгра Буроқ, қуш учуб томдин тушуб,
Келдию ёнимда ўлтурди қунуб.
Ғайбдин бир тоифа пайдо бўлиб,
Барчаси чун ошиқи шайдо бўлиб,
Манга туттилар қадаҳда шарбатин,
Меҳрибонлиғлар қилиб ҳам шафқатин.
Ташналик ўтин ўчурдим нўш этиб,
Роҳату ором кўб тобдим ичиб.
Ул замон бир неча хотинким, ҳама,
Осмон ҳусни оро неҳори,
Келишиб олдимда ўлтурдилар,
Суҳбат айлаб анжуман қурдилар.
Токи фарзандим туғулса, ул замон.

Боглагайлар хизмат айларга миён,
Дояликга барчаси тайёр бўлиб,
Ўлтириштилар суюнуб кулишуб.
Айдилар манга башоратлар бериб,
Ҳам башорат, ҳам иморатлар бериб.
Омина, сизга муборак бу кеча,
Лутф субҳону таборак бу кеча.
Ким таваллуд тобқуси сиздин бутун,
Бир ўгулким, чеҳраси чун ойу кун.
Жомакон ичра худой бегичун,
Маҳрамшдур барча элдин ёшурун.
Ушбу ҳолат эрди суйи осмон,
Боқтиму кўрдим неча сирри ниҳон,
Парда кўрдимки, дебон ҳарир,
Оқлигда эрди бемислу назир.
Тутқон эрди ул ҳарир дилниншин,
Қатталиқда осмону то замин.
Биринда келдики, айланглар ниҳон,
Кўрмасун Аҳмадин чашм инс-жон.
Бўлди пайдо ул замон бир тўда қуш,
Нуридин зойил бўлур идроки хуш,
Кўк зумраддин худованд жаҳон,
Барчасин мунқорини қилмиш аён.
Ҳам қизил ёқутдин бол парин,
Айламишдур халқ раббил оламин.
Ушбу соат қилди Халлоқни жаҳон,
Кўб ниҳон асрорни манга аён.
Шарқдан то ғарб бу рўйи замин,
Жилвагар бўлди кўзумга Руму Чин.
Ногаҳон бўлди пайдо уч олам,
Ҳарна таъриф айласам қаддини кам.
Бирини машриқда барпо қилдилар,
Ҳам бирини мағрибда боло қилдилар.
Тикдилар бирини Ҳарамни томига,
Барчаси эрди Муҳаммад номига.
Баъдазон олдимдаги барча хотун,

Айланишдилар бошимдин мисли кун.
 Шул замон тобти таваллуд Аҳмадим.
 Ҳам Муҳаммад, ҳам Ҳабибим Сармадим.
 Туғулиб ул дамки келди вужуд,
 Бетаваққуф айлади Ҳақга сужуд.
 Тутти ангиштини суйи осимон,
 Бўлди бир пора булут анга аён.
 Ул булут кетти Муҳаммадини олиб,
 Ингладим мен кўн таваҳхумга қолиб,
 Баъдазон етти қулогимга нидо,
 Бўлма гамгин, Эй Муҳаммадга оно.
 Ким жигарбандингни Ҳабиолоямут,
 Амри бирла айлади пинҳон булут.
 Мақсади булким, ҳама атроф аро,
 Кездуруб ўтлуни ҳама акноф аро,
 Барчага ному сифоти суратин,
 Шаклу ҳуснуи бош-оёғу ҳаминишин,
 Кўрсатур манзур айлаб, билдуруб,
 Жумла оламини табаррук қилдуруб.
 Келтуруб бергой санга дилжам бўл,
 Сўнгра сан парвонаю ул шамъ бўл.
 Бу нидо устида Халлоқи жаҳон,
 Ҳукми бирла ул булут бўлди аён.
 Баъдазон ул абр бўлди, нопадид,
 Бўлди пайдо сўнгра дебоси сафид.
 Эрдн ул дебо мулоим оқ ҳарир,
 Ҳам эди хушбўй, чун атри абир,
 Анга ўғлуни ўраб келтурдилар,
 Иззатин олам аро билдурдилар.
 Бўлди пайдо боз катта бир булут,
 Катталиқда тоғдек, оқлиғда сун.
 Андин одамлар нидосини онгладим,
 Узга ҳайвонлар садосини онгладим.
 Бир нидо етти қулогимга бу дам,
 Ким Муҳаммадга Карим зул карам.
 Софут одамни эҳсон айлади,

Ғафти Нуҳ ила меҳмон айлади.
Хилъати Иброҳим ила қилди шод,
Ҳам Забиҳуллоҳ лисонин берди ёд.
Ҳусни Юсуфни иноят айлади,
Савт Довудни каромат айлади.
Лутф қилди жуду эҳсон Масиҳ,
Чехрасин қилди субиҳу ҳам малиҳ.
Хуллас, шул жумла пайгамбарки бор,
Барчасин васфида қилди барқарор.
Бу булут ҳам кўз юмуб, очқунча боз,
Бўлди пожайдолик ичра жилвасоз.

**Таваллуд кечаси бир бева зан ҳар нимарса
ҳодисалардин кўруб, онинг баёни**

Ул таваллуд кечаси бир бева зан,
Омина хотунга эрди ҳамватан,
Дерки, ул дамки, Расул оламин,
Бўдилар нур, руҳи, рўйи замин.
Зулмати шаб барча бўлди бир тараф,
Гавҳар сифотга даҳр ўлди садаф.
Ҳар тарафким, ул кеча қилдим назар,
Хона хуршид бўлди жилвагар.
Равшанлиқга тўлуб, эрди сипеҳр,
Гўё бўлди жаҳон бир курси меҳр.
Манга юлдузлар чунон келди яқин,
Фикр қилдимки, келиб ўпгой замин.

**Таваллуд кечаси яна бир хотун ҳар нимар-
сани мушоҳида қилиб эрди, онинг баёни**

Боз бир хотун демишким, ул кеча,
Ман эдм хизмат гузори Омина.
Ул замонким моҳ шаър авжидин,
Шуълаи шамъ шабистон яқин.
Йъни нури ҳақ шафъи осиең,

Тугулуб тутти бу оламда мақом.
Юзларини нуридин нур чироғ,
Хира бўлди, ҳамчинон ранг доғ.
Ул кеча олти аломат кўрмушам,
Ақл-идроким била ўлтирмушам.
Бири, булким, дафъатан қилди **сужуд**,
Ед айлаб Ҳазрат Ҳайи Довуд.
Бириси, лафзи фасиҳ ила ҳамон,
Сарвар олам иззина инсу жон.
Ло Илоҳа, деди, Иллаллоҳ боз,
Ман Расулulloҳман, эй аҳли роз.
Бири бўлдурким, қилай деб шашт **шу**,
Бўлдим ул нур худога рўбарў.
Хотиф қилди индоким, эй, заиф,
Тоҳир покизадур нур шариф.
Об-рахматда вужудин пок этиб,
Ушбу дунёга ани келдик олиб.
Сан анга овора бўлма зинҳор,
Пок қилгондур они парвардигор.
Бири булким, билгали қиз ё ўгул,
Қўб адаб бирла узатдим анга қўл.
Қўраман хатна қилинган нофи ҳам,
Кесилиб, тайёр ўлуб қўймиш қадам.
Бири булким, пардаға олгон замон,
Ул муборак орқасин кўрдим аён,
Хотами меҳри нубуватға кўзум —
Тушти, бўлди мунаввар бул юзим.
Анга қудрат хомаси бирла худо,
Айламиш тавҳид нақшини бино.

ҲИКОЯТ

Лайлатул мавлуд Абдул Муталлиб,
Казба атрофида эрди музтариб.
Айланиб ҳар дам тавоф айлар эди,
Дилни меръотини соф айлар эди.

Дедиким, вақтики, бўлди ишф шаб,
Рўй берди манга кўб амр, ажаб.
Ногоҳон ул хона рабби вудуд,
Қилди Иброҳим мақомига сужуд.
Ҳам яна АЛЛОҲУ АКБАР, Миръотин
Тўш қилдим ул замон эй, нур айн.
Сўнгра бир овоз эшиттим ул замон,
Қабадин етти қулогимга ҳамон.
Ул нидо булким, худоён биру бор.
Халқи солуму лайл, наҳор.
Энди пок эттим сани ҳар чиркдин,
Хоки пойи аҳли куфру ширкдин.
Сўнгра барча бут йиқилди жойиндин,
Бўлди якбора ҳама нақш нигин.
Бир нидо етти қулогимга яна,
Бу кеча туғди Муҳаммад Омина.
Ғайбдин гўш айлагач ушбу нидо,
Қўйдум оҳиста қадам сўйи сафо.
Борсам анда шўриш гавго эрур,
Шўриш рўзи жазо барпо эрур.
Гўё барча булут бирла тюр,
Маккага ҳащр айламинш Рабби Ғафур,
Сўнгра сўйи Омина қилдим сафар,
То ани аҳволидин олғум хабар.
Бордум, кўрдум, эшик занжир экон,
Оч эшик, деб ичкари қилдим фиғон,
Омина эшикга келгоним билиб,
Шошилиб дарвозани очди чиқиб.
Деди, Эй бобо Муҳаммад, ушбу дам,
Туғулиб, қўйди жаҳон ичра қадам.
Ман дедим, келтир жамолин кўройин,
Моҳ рўйи баркамолин кўройин.
Деди, келтиргони йўқтур, жавоб,
Ғар олиб чиқсам кўрорман кўб итоб.
На учунким, ғайбдин етти манга,
Бир ажойиб ҳайбат ила бу нидо.

То адо бўлгунча уч кун бу писар,
 Ҳеч кимга қилмагил мад назар.
 Омина бу сўзин уқуб, аччигланиб,
 Ичкари қўйдум қадам шамшир олиб.
 Бир киши кўрдим илгида қилич,
 Кирголи ичкарига қўймади ҳеч.
 То малоликлар Муҳаммадни тамом,
 Тавоф этиб қилсун Муҳаммадни хуррам.
 Ларза ондомига тушти ул замон,
 Тиг ила тошқарига бўлдум разон.
 То Қурайш аҳлини хабардор айлайин,
 Воқиф бу рамзу асрор айлайин.
 Шу замон бўлди забоним гунгу лол,
 Гуфтугў қилмоқ бари бўлди маҳол,
 Етти кун ўтгунча бўлдум безабон,
 Бўлмади тил ҳарф айтурга равон.

**Ушал кеча Нўшравоннинг зийнатлиқ айвони-
 ни йиқилгани баёни**

Эй, жамъи уммат хайрил башар,
 Эшитинг, айвон касиридин хабар,
 Сарф этиб кўп сийму зар ул подшоҳ,
 Қилгон эрди бир иморатни бино.
 Гунбаз аҳзарга чеккан эрди бош,
 Саҳнисига нури қуёш эрди фаррош.
 Турса юз минг йил агар ўлгунча,
 Бўлмагай эрди адам ичра фано.
 Ул кечаким ҳазрат Хайрил Расул,
 Сарвари Олам шафъий жуззу-қул,
 Даҳр айвонида бўлди жилвагар,
 Бўлди ул олий бино зеру забар.
 Ҳам яна оташпараст аҳл ўти,
 Оташ дўзахча эрди шиддати.
 Минг йил эрдик, ёнар эрди ҳануз,
 Шуълаи дудни чекиб, гардунга юз.

Ул кеч якбора ўчуб бўлди кул,
Аҳлини бўйнига ғамдин тушди гул.
Сода дарёси оқар эрди мудом,
Мавж уруб ором тобмай субҳ шом.
Нуҳ тўфониға ҳам огуш эди,
Шўр дарёси била ҳам жуш эди.
Ул кеча ер ютти қолмай қатраи,
Қатраи бил, шамъи бил зарраи.
Боз неча ҳодиса қилди зуҳур,
Барча аҳл оламға маълум эрур.
Гар баён улса оли явмил жазо,
Сўз узун бўлғай, вале, бўлмас адо.

**ҲАМ ШУЛ КЕЧА БИҲИШТ
МАҲФУЛ ОРОЛАРИ,
ЯЪНИ РУЗВОНИ ҲУРУ ҒУЛМОН
ОРОЙИШЛАРИНИ МАЪМУР БУЛМОҚЛАРИ**

Ул кеча амр этти ҳақ рузвон сари,
Жаннат ичра ҳур ила ғулмон сари.
Ким беҳишт ичра ҳама оролашинг,
Зийнату зеб ила кўб раънолашинг.
Тўй этинглар жаннат ичра бу кеча,
Бўлунгизлар роҳат ичра бу кеча.
Ҳар неча қасрики, жаннатда эди,
Ҳақ ани оройишига ишдади.
Молик дўзаҳқа фармон айлади,
Аҳли дўзахларга эҳсон айлади.
Ҳеч кимни бу кеча қилма азоб,
Варна кўргунгдур итоб узра итоб.
Ким бу кеча тугулур, маҳбубиман,
Дилбари маҳбубиман, маргубиман.
Раҳмата-л-лил оламиндур ул Ҳабиб,
Онинг учун жумла раҳматқа қариб.
Раҳматим дарёси тошган бу кеча,
Аршдин амвожи ошган бу кеча.

Бу кеча ул кечаким, раҳмат уйи,
 Очилиб бўлгай жаҳон аҳлини тўйи.
 Бу кеча ул кечаким, мақсудман,
 Шамъи безум қурбати бедудман.
 Бир тўйдин ер-кўк равшан бўлур,
 Нури раҳматқа жаҳон хирмон бўлур.
 Бу кеча ул кечаким, маъшуқман,
 Дарбар айлаб раҳматимдан пираҳан.
 Жилвагар бўлгон жаҳон айвонида,
 Нақл нур бергум жаҳон бўстонида.
 Бу кеча ул кечаким файз футуҳ,
 Бўлғуси арз, само жисмига руҳ,
 Бу кеча ул кечаким баҳри карам,
 Ҳоди гул Ал-мазоҳиб вал сабил.
 Бу қоронғу даҳр аро бўлгай чароғ,
 Қўйғуси душманларин бағрига доғ.
 Бу кеча ул кечаким баҳр карам,
 Жўш уруб, мавжи бўлур бир бирга зам.
 Бу кеча, ул кечаким, зулмат саро,
 Нур ила мамлу бўлуб тобқай сафо.
 Бу кеча, ул кечаким, ҳар қусур,
 Жаннат ичра айлағай айш сурур.
 Бу кеча ул кечаким, аҳли жаҳим,
 Аҳқар роҳат уза бўлғой муқим.
 Истасангиз ҳар қаю ғамдин нажот,
 Айтингиз пайгамбаримга саловот.

**АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е РАСУЛАЛЛОҲ,
 АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ҲАБИБАЛЛОҲ,
 АССАЛОТУ ВАССАЛОМУ АЛАЙКА, Е ХАЙР-ХАЛҚИЛЛОҲ.**

**Ҳазрат Жаброил Алайҳис-салом Он Ҳазрат
 Саллоллоҳу Алайҳи Вассаламга нома
 келтиргони**

Туғулиб ул Ахтари буржи шараф,
 Гавҳарига қилди одамни садаф,
 Бора-бора нур ила ушбу жаҳон,
 Айлади равшан ўшал шоҳи жаҳон.
 Қисса қўтоҳ, охир ул баҳри киром,

Қирқ ёш устига қўйдилар қадам.
Чунки қилди ҳукм Раббил оламин,
Ваҳий келтурди анга Руҳил Амин,
Айдилар ул дам Расулга Жабраил,
Қўп салом айди санга Рабби Жалил.
Бошига қўйди нуббуват тажини,
Арш уза таъини меърожини.
Ҳам яна Қуръонни нозил айлади,
Ҳарна мақсудингни ҳосил айлади.
Лутф қилди бениҳоя муъжизот,
Айлади беҳаду гоят илтифот.
Айлади ҳар дам ривожингни баланд,
Жумлани динингга қилди мустамнад.
Қилди ому хосни анга гулом,
Бўлдилар хизматларида субҳу шом.
Шон оиларики, ҳақ жалли аъло,
Этди ул кони шафоатга ато.
Ҳожат изҳор эмас маълумдур,
Меҳр нури барчага мафҳумдур.
Чунки андек тобди мавлуд баён,
Муъжизотин айлалук вирд забон.
Айлалук ондин ҳам андек қисса,
Зарра-зарра — еттидин бир ҳисса.
Гар ўқурсиз бўласиз ўтдин нажот,
Ишқ ила, дард ила айтинг салавот.

**Он ҳазрат Саллаллоҳу алайҳи вассаламнинг
муъжизаларни шамсини баёнининг фонусига
ёқмоқ**

Эйки, умматсиз ўшал дилдорга,
Ҳақ Ҳабиби чеҳраси гулзорга.
Муъжизотига дами сомъи бўлунг,
Фаҳму хуш ақлига жомъи бўлунг.
Онгаким берди анго «ҳаййи» қадим,
Муъжизот иззату ноз-наъим.
Бермади, ўзга Набига мутлақо,

Эрди махсус Муҳаммад Мустафо.
Аввали буқим, тап, вужудини,
Ул муборак жисм нур олудини,
Ерга тушмас эрди ҳаргиз сояси,
Кўрмас эрди соясин ҳам пояси.
Соя деган жисм зулматда бўлур,
Нурда, эй ёр, соя на қилур?
Қайда ким борса туради бошнда,
Зоҳир ўлғайди ҳамиша қошнда.
Ул муборак кўзларидин муъжиза,
Эшитинг, эй дўстлар, айтай, сиза.
Кўргай эрди ошкор у ниҳон,
Орқаси олди каби эрди аён.
Муъжиза эрди қулоғида чинин,
Эшитар эрди йироқни чун яқин.
Лабларн вақт такаллумда агар,
Тобса гар таҳрир, эй, нур басар.
Тебранур эрди фалакда қаср меҳр,
Меҳр тапҳо йўқки бил, моҳ спехр
Кечалар дур тишлари бўлса аён,
Кундузидек равшан ўлғайди жаҳон.
Ҳам нубуват муҳри зуҳрида чу моҳ,
Равшан эрди тун аро, эй, аҳли роҳ.
Зулфиға текса агар бод сабо,
Мушки анбарга тўлуб эрди ҳаво.
Дона-дона терлаюб тўкса фарқ,
Ҳар бири бир гул бўлурди мутфақ.
Зарран туфроқ агар душман сари,
Сочса ул баҳри рисолат гавҳари,
Барча нобино бўлурди ул замон,
Бу суҳанга қилмағил шак. гумон.
Чун ишорат қилди ул маҳбуби Ҳақ,
Бармоғи бирла қамарға бўлди шақ.
Жумла аъзосида бор минг муъжиза,
Барчасини айтмак эмас мумкин биза.

Сўзласак ҳарқанча андин, кам эрур,
Чунки ул пайғамбару хотам эрур.
Истасангиз бўласиз ғамдин нажог,
Айтингиз пайғамбаримға салавот.

**ИККИ ФАРИШТАИ МУҚАРРАБ
ОН ҲАЗРАТ САЛЛАЛЛОҲУ
АЛАЙҲИ ВАССАЛАМҒА ИМТИҲОН
УЧУН МУРҒЛАР СУРАТИДА КЕЛҒОНИ**

Бир куни ул сарвари ҳарду жаҳон,
Раҳматал-лил-оламин ном-нишон.
Ултуруб эрди чу моҳ баркамол,
Айлаб оят худодин қилу қол.
То бири келди, учиб қўнди анго,
Айлади филҳол афғону наво.
Деди ул қуш, ё русули оламин,
Камтарин чоғиринг руҳ оламин.
Шул замон бизга шафоат вақтидур,
Шафқату лутфу мурувват вақтидур.
Ким, манга қасд айламиш бир қарчиғай,
Қўймас асло айласам фарёду вой.
Бўлди уч кун ким, мани тинмай қувар,
Гоҳ боғу, гоҳ саҳроға сурар.
Андин озод айлангиз, деб келмишам,
Сизни бу дардимға дармон билмишам.
Гар мани бу қарчиғой этса шикор,
Ошёнимда кичик уч жўжа бор.
Барчаси очлик била бўлғай ҳалок,
Бағрим ушбу қасддин бисёр чок.
Гар мани соқламанг, беринг жаваб,
Учойин, ё Ҳазрат олижаноб.
Ушбу қуш арзин эшитгоч, нури Ҳақ,
Ранги раҳматдин юзи бўлди шафақ.
Гавҳар сероб тўкти кўзидин,
Ешлари бўлди равона юзидин.
Қилди ул дам қушни энгига ниҳон,

Дедиким, гам ема, қолгунгдур омон.
Келди ул дам қарчигай парвоз этиб,
Қасдида чапгали оғзин боз этиб.
Айди, ё пайғамбар, барҳаққи ман,
Бўлди уч кун баски оч, ташиаман.
Сайдими манга беринг, таъма қилай,
Очлиғни дафъига луқма қилай.
Олти жўжам ошёним ичрадур,
Ошёним йўққи жоним ичрадур.
Барчаси оч гирёна ўлтирур,
Сайдимнинг қонига ташна ўлтирур.
Еш болалар очлиғидни ўлғуси,
Ўлсалар ҳолим паришон бўлғуси.
Айдилар ул дам анга нури Худо,
Сарвари Олам Муҳаммад Мустафо.
Манга бахшиш қил муни, эй, қарчигай,
Санга ўзга таомни айларман ато.
Қарчигай қилмай қабул этти талаб,
Ўз шикоримга эрурман ташна лаб.
Қарчигайга айдилар ул дам Ҳабиб,
Гар қабул этсанг берай, этим кесиб.
Ул қабул айлаб, анга бўлди ризо,
Тиг охтарди ўшал дам Мустафо.
Келдилар асқоблар бир тиг олиб,
Токи жисмидин анга бергай кесиб.
Солди ул дам жисмига фахри Расул,
Кесгали қилмас эди ханжар қабул.
Нега кесгайким, худо қилмиш хитоб,
Кесма, деб жисми ўшал олижаноб.
Кўрди икки қуш Муҳаммад шафқатин,
Айлагон мазлумларга ҳимматин.
Бириси силкинди, бўлди — Жаброил,
Бир — Мекоил, кўрунг, ҳукму Жалил.
Дедиларким, ё Расул, ишсу жон.
Сизга бўлсун садқа бу жон, жаҳон.
Муъжиза бирла шафоат билгали,

Ҳам шафоат, ҳам мурувват билгали.
Бу тариқа сизга бўлдук беадаб,
Узримиз айланг қабул, эй, гунча лаб.
Ҳақни фармони била, ё Мустафо,
Ушбу ранг ила аён бўлдук, санго.
Эй, шафоат маъдани, кони киром,
Арши аъзам, шафқатинг олдида кам.
Ул нков ондин олиб ул дам дуо,
Боз парвоз этдилар суйи само.
Андаки оз муъжиза эй, аҳли хуш,
Айлангизлар жон қулоғи бирла хуш.
Эмди меърожидан айлай бир суҳан,
Лутф қилса гар Худойи ду оламин.
Эйки, истарсиз ҳама ғамдин нажот,
Алтингиз пайгамбаримға салавот.

МЕЪРОЖ АЛ-НАБИ САЛАЛЛОҲИ АЛАЙҲИ ВАССАЛАМ

Бир кеча ул топри нур сичён,
Булбули хушгўй раҳмат гулистон.
Боғ раҳмати гул нуристаси.
Ҳам гул нуристаю гулдастаси,
Албиёлар рамзасига тож сар,
Чарх иззат авжида нур Қамар.
Яъни, маҳбуб худованд таол,
Ул Муҳаммад Мустафо нури Жалол.
Уммиҳони уйида ётгон эди,
Нуридин бистар аро ботгон эди.
Жабранлга амр қилди гар дигор,
Бетаваққуф ушбу тун жаннатга бор.
Бир мурсаъ тож ила нуридин камар,
Ҳам Буроқ бодпой тез пар.
Хуллаким, тору пуди нур эрур,
Кимки дарбор айласа масрур эрур.
Ушбу мажмуани саролаб, соз этиб,

Бор Ҳабибим қошига парвоз этиб.
Анга еткурғил паёмим, эй Амин,
Сайр қилсун бу кеча арш ерин.
Ломакон ичра менга арзин десун,
Неъмат қурб висолимши есун.
Етголи бу ранг фармон Жалил,
Айлади парвоз ул дам Жабраил.
Турфати оламин ичра жаннатил наим,
Бўстонига бориб бўлди муқим.
Ҳуллау тож мурешин тобиб,
Жўсту жў қилди Буроқни охтариб.
Сабзасориға қадам қўйди ҳамон,
Кўрдиким, юзминг Буроқ ўтлар экон.
Ул Буроқлар ичра кўрди бир Буроқ,
Емишидур сабзаи дашти фиरोқ.
Ўзгалар ўт ўтлашиб сув—сувлашур,
Изғишуб, ўйноқлашуб, уйқулашур.
Бу алар ичра сув ичмас, ўт емас,
Ўту сувга майл қилмас, изғимас.
Кўзини тинмай сирешки оқадур,
Тоқат этмай ҳар тарафга боқадур.
Жонини ҳижрон часни чақадур,
Бағриға ҳар лаҳза ўтлар ёқадур.
Кўриб ул бечорани Рўҳил Амин,
Жонибига қўйди шафқат мақдамин.
Жабраил айдн анга, эй безабон,
Манга ўз кайфиятинг этгил баён.
Нега ўт емай, сув ичмай юрасан,
Еш ила икки кўзунг тўлдурасан?
На сабабдурким бу янглиғ зорсан,
Нотавон-хастаи афгорсан?
Ўзга йўлдошинг ҳамма шод об эрур,
Ўт билла тўқ, сув билла сероб эрур.
Деди ул дам ул Буроқ нотавон,
Ешини айлаб икки кўздин равон.
Кон малоик аҳлини пайғамбари,

Барча Қуддуслар азизи сарвари.
Қирқ минг йил бўлдим ҳол ушбудур,
Сиз гумон этмангки, аҳвол ушбудур.
Бонси шулким, эшитдим бир нидо,
Ё Муҳаммад, деб нидо қилди Худо.
Чун қулогимга етуб ул ном пок,
Ҳажри ишқи ила бағрим бўлди чок.
Дам-бадам ишқим ўти афзун бўлур,
Дийдадин қон ёшларим Жайхун бўлур.
Ул замондин ту бу дам авораман,
Соҳибул ном пок охтараман.
Зоҳиран гарчи мақошимдур беҳишт,
Ботинан дўзах ўтига сийна тишт.
То висол сабззоридин алоф,
Емасам, эй соҳиби ямин шараф,
Бешак жаннат ўти менга ҳаром,
Йўқ манга мундин бўлак мақсуд ком.
Жўйи бор васлидин сув ичмасам,
Сухбат анҳоридин бир кечмасам,
Ичмагайман об сой салсабил,
Кавсар таним ҳам эй, Жабраил.
Эштиб товус сидра ошиён,
Бўлди арш гуфтгўда паришон.
Яъни, Жабраил-Амин арз Буроқ,
Эштиб дедки, Эй зори фироқ,
Шод бўлким, бу кеча маҳбубини,
Қўнглинг олгон дилбар, марғубини,
Васлига лутф худо восил қилур,
Ҳарна мақсудингки бор, ҳосил қилур.
Шунча йиллардин бери чеккон ғаминг,
Кетгаю дилдор бўлғой ҳамдаминг.
Эй кўнгил, ҳар кимда бўлса ишқ соф,
Дилларин васлиға етгай беҳилоф.
Ишқ пок айла талаб шому саҳар,
Токи бўлғой дилбаринг нур басар.
Чунки ул дамнинг раббил оламин,

Анбиёлар элчиси Рухил Амин,
Мисрдалар бирла Буроқни шод этиб,
Барча дарду гуссадни озод этиб.
Бир қизил ёқутдин айлаб эгар,
Қим анга нақш айлаган лаъл гуҳар.
Жумла жабдуғи билла тизгини этиб,
Бошидин то ёй нур офини этиб.
Хуллау тож, мурсаъ ҳам камар,
Қим ҳама тобқон гуҳардин эсб пар.
Барчасини омода айлаб ул замон,
Ул Буроқни олдию бўлди равон.
Уммуҳони уйинга келди этиб,
Ё Муҳаммад, деди ул дам қичқириб.
Қирғали борму ижозат, эй Ҳабиб,
Журм исён дардиға ҳозуқ табиб?
Ҳақ салом айтти наҳоятдин фузун,
Ҳам паёми ҳадду ғоятдин фузун.
Сўнгра айдиким, Ҳабибим бу кеча,
Нур раҳматқа қарибим бу кеча,
Аршу курсини томошо айласун,
Етти осмонни қадам жо айласун.
Мунтазирдур барча ҳурон беҳишт,
Ҳур ила ғулмон, рузвон беҳишт.
Арш курси сидра бирла на фалак,
Ҳомолон арш мажмун малак.
Айлагайлар орзу, ё Мустафо,
Ҳок пойингни қилурлар тўтиё.
Бу кеча ул кечаким муштоқлар,
Васлинг ахтаргон ҳама ушоқлар.
Сурма айлар ҳок-пойинг кўзига,
Ҳам назора айлагайлар юзига.
Ҳақ паёмин етқуриб Рухил Амин,
Деди, эй моҳ фалак, меҳри замин.
Бу кеча зоҳир бўлур асрори дўст,
Шамъи базминг бўлғуси дийдори дўст.
Бу кеча овозаким фаҳри жаҳон,

Бонси ижод орзу осмон.
Арш аъло устида жавлон этар,
Ҳақ ани дийдорига меҳмон этар.
Ғулгула саккиз беҳишт ичра тўла,
Тушти Қуддуслар ишига гулгула.
Барча жаинатин эшигин очтилар,
Иўлуиғга дурру жавоҳир сочтилар.
Жумла сенга муштазирдурким қачон,
Айлагай ташриф шоҳ ду жаҳон?
Деб, бу сўзларни ўшал дам Жабраил,
Арз қилди ҳаддию рабби Жалил.
Яъни тутди ҳуллаю тожи камар,
Ҳам Буроқ бодпой тез-лар.
Хуллани дарбор қилиб, боғланг камар,
Бу Буроқ узра миниб, айланг сафар.
Бу башоратдин бўлуб шод ул замон,
Жойиндин нур Худо турди разон.
Хуллаю тожу камарини шод ўлиб,
Айлади дарбар тўлун ойдек бўлуб.
Сўнгра қўйдилар Буроқ узра қадам,
Саййид олам Расул муҳтарам.
Жабраил тушти жиловга чун ғулом,
Айлаб ул нур худони эҳтиром.
Шод ўлуб ул дам Буроқ барқрў,
Туман фикрига бўлди ҳам жилов.
Яъни, андоқ учдиким бод саҳар,
Тобмади гарди туғиндин асар.
Турфатил оламин ичра шоҳ муҳтарам,
Қўйдилар Байтул муқаддасга қадам.
Деди ул дам Жабраил, ё Мустафо,
Ҳок-пойингга ҳама олам фидо.
Масжиди Ақсонин айланг жилвагоҳ,
Бу тариқа бўлди фармон олиҳо.
То Буроқинг гардидин ушбу макон,
Ҳок бўлсун нур сифот ошиён.
Туштилар анда Буроқдин шоҳсувор,

Мавжи баҳр раҳмати парвардингор.
 Қўйдилар Ақсога муқаддам шамъидив,
 Бошида парвонадур Рухил Амин.
 Анда арвоҳи тамоми анбиё,
 Бўлдилар ҳозир бафармон худо.
 Қилдилар ул дам Муҳаммадни тавоф,
 Зумраи равшанди-лон спйна соф.
 Чун Муҳаммад бўлдилар анда имом,
 Иқтидо қилди пайгамбарлар тамом.
 Қилдилар жумла икки ракаат намоз,
 Амр қилгон эрди шоҳи бениёз.
 Айлашуб барпо чу аркон салот,
 Фотиҳа қилди ҳама неку сифот.
 Сўнгра айлаб анбиёларга видо,
 Ул сифеҳр нур меҳрига шаъо.
 Саҳрани устига топтилар қарор,
 Бўлдилар сўнгра Буроқ узра сувор.
 Нуридин анга қўйюлмиш нардбон,
 Нардбон узра Буроқ бўлди равон.
 Саҳра ҳам эргашди ул соат анго,
 Дедилар, Аҳмад, ижозат йўқ санга.
 Сўнгра ул ерда муаллақ қолди ул,
 Кўк сори парвоз қилдилар Расул.
 Терладилар ушбу йўлда ул учов,
 Шод хотир ҳам Буроқ инерў.
 Ҳар арақким мися маржому гуҳар,
 Айлади пайдо тап хайрил башар.
 Андин оқ гулни дарахти бош чиқиб,
 Яшнади бир соат ўтмай очилиб.
 Ҳурларким Жабраилдин бўлди фош,
 Сабз ўлуб наҳл қизил гул чиқди бош.
 Ҳарнаким чиқти Буроқдин ул замон,
 Ул гули раъно кўкарди бегумон.
 Ушбу уч гул учовдин ёдгор,
 Жумла умматга қолди пондор.
 Чарх аввалга етушуб шул замон,

Оч эшик, деб Жабраил қилди фиғон.
Анда дарбонлар эшикни очдилар,
Мустафо бошига гавҳар сочдилар.
Марҳабо, ё нур ҳақ, деб Қуддусиён,
Тавоф қилдилар Муҳаммадни равон.
Қўрдиларким, барчаси тоатдадур,
Бир фаришта йўқки ул ғафлатдадур.
Баъзи доим саждада айлаб хушун,
Баъзиси тоати доим руқун,
Баъзилари тоати доим қиём,
Қаъда айлар баъзиси ҳар субҳу шом.
Баъзиси тақдис ила тамжид ўқур,
Баъзиси тасбеҳ ила тавҳид ўқур.
Баъзиси мустағроқ мадҳуш эрур,
Доимо ҳақ ёдида беҳуш эрур.
Зикридин гофил эмаслар субҳу шом,
Ул малониклар хоҳ хос, хоҳ ом.
То қиёмат барчасини кори шул,
Пешани ашфоли қору бори шул.
Дедилар, онлар, аё маҳбуби зот,
Раҳмати олам азизи коинот.
Сизга қуллуғдур, деб меърожингиз
Ҳам муборакдур Буроқу тожингиз.
Бу кеча беҳад кўрарсуз лутф ҳақ,
Мақтаб қурбатида олғайсиз сабоқ.
Қилсангиз ҳар муддао Ҳақдин талаб,
Дегай ул, қилдим ато, беком лаб.
Амр қилгой ҳам салавот савмингиз,
Мағфират қилгай жамъи қавмингиз.
Дедиларким, бу кароматни худо,
Раҳматидин айлади сизга ато.
Ўзга пайгамбарларга бергани йўқ,
Ҳеч қайси бу қарам кўргани йўқ.
Қайси кўкка чиқсангиз, эй, шохсувор,
Умматингизни тилангиз зинҳор.
Бу тариқа кўп башоратлар топиб,

Осмони аввал аҳлидин Ҳабиб.
Чарх дувум сорига сурди Буроқ,
Учди ул ҳам барқ киби бо иштиёқ.
Думинга чиқти ул жўйишдаваш.
Қолмади кўнгилда зарра ғулу ғаш.
Андаги барча малоиклар туруб,
Бўса қилдилар. оёғин суюнуб.
Қилдилар барча муборакбод анга,
Бердилар уммат тиларни ёд анга.
Анда ҳам беҳад ажойиблар кўруб,
Кўб ажойиблар, кўб ғаройиблар кўриб
Кўп башоратлар топиб маъбуддин,
Терди гуллар гулшани мақсуддин.
Чарх дувумдин зиёда шулу ўлуб,
Бениҳоя лутфи эҳсонлар кўруб.
Осмон сувумидин бисёрига банд,
Чопди ул пайғамбар пасту баланд.
Қисса кўтоҳ, охири ҳафт осмон,
Сайр қилди шоҳсувору ду жаҳон.
Барчасинди илтифот беадад,
Кўрди Ҳақдин кўб иноят ҳам мадад.
Аршу курси сидра лавҳу қалам,
Қўйдилар ул жумла бошига қадам.
Садрада қолди Буроқ, Жабранл,
Дедилар, бизга шудур ҳукм Жалил.
Анда пайдо бўлди раф-раф шул замон,
Миндилар анга ўшал шоҳи жаҳон.
Борди раф-раф то макониким худо,
Қилди ҳамроҳи Муҳаммад Мустафо.
Баъдазон ул ҳам қолиб, ул подшоҳ,
Ўзлари маҳбуб сори солди роҳ.
Охири ул Ҳазрат раҳмат об,
Ул кеча тар қилди етмиш минг ҳижоб.
Сўнгра бир жойга етди ул киром,
На макон бор, на замон, на субҳу шом
На юриш бор, на туриш, на ўлтуриш,

Етмагай бу маънига андек хуш.
Чорлади Ҳақ ёрини хилват сари,
Кирдилар анга жаҳонни сарвари.
Билмадим сўнгра на қилди кирдикор,
На тариқага бўлди барқарор.
Шунчалик билдики, маҳбуб Ҳабиб,
Бўлдилар хилватда бир-бирига қариб.
Сўнгра бе ҳарф забону сурати лаб,
Мустафога лутф ила сўз қилди Раб.
Дедиким, маҳбуб, матлубинг манам,
Икки олам ичра марғубинг манам.
Сан манга ошиқсану маъшуқ ҳам,
Айладим беҳад санга лутфу карам.
Ман эрурманким санга Қуръон бериб,
Айладим машрингни равшан, ё Ҳабиб.
Ман эрурманким сени борин бурун,
Қилдим икки олам ичра раҳнимун.
Сўнгра айтиди ҳақ Муҳаммадга, аё,
Сарвари олам азизу ду саро.
Бу кеча ул кечаким ҳар муддао,
Сен талаб қилсанг ман айларман ато.
Қил талаб ҳар мақсадки, санда бор,
Ман берай санга ниҳон-ошкор.
Дедилар ул дам Муҳаммад Мустафо,
Матлубим сандан будур, ё раббано,
Умматим исёнларин мағфур қил,
Тоат андакларин манзур қил.
Барчасига дўзах ўтидин паноҳ
Бергил, эй лутфу карамлик подшоҳ.
Жаннат ичра дехил айлаб, шод қил,
Бу Муҳаммад хотирин обод қил.
Боз кеча муддаоларин талаб,
Қилдилар ул Саййид олий насаб.
Ҳақ дедиким, барчасин бердим тамом,
Шод бўлгил, эй Ҳабиб, неку ном.
Сўнгра амр этти худо сумми салот,

Умматингга ушбудур роҳ нажот.
 Дедиким, сендин аларга тухфа шул,
 Ким бу ишдин очилур боб духул.
 Гар алар қилса бу ишларни тамом,
 Барчасини жойидур дорис-салом.
 Дедилар пайғамбар ул дам, эй худо,
 Санга бўлсун жисм ила жоним фидо.
 Санга икки ҳадя келтирдим бу кун,
 Эй, ҳакими ошкору ёширун.
 Бириси ўксук намозу тоатим,
 Бириси журм гуноҳи умматим.
 Мундин ортиқ барг сабзам йўқ мани,
 Сен эурсан барча оламдин гани.
 Ҳақ деди, тоатларинг қилдим қабул,
 Умматинг журмини ўттум, ё Расул.
 Барча умматларни раҳмат айладим,
 Манъилин гузор жаннат айладим.
 Баъдзавон анга ижозат айлади,
 Енгали дунёга рухсат айлади.
 Деди, бор, умматларингни даъват эт,
 Амр-фармошимни арзи уммат эт.
 Ҳақни фармони билла шоҳ жаҳон,
 Ломакондин садрага бўлди равон.
 Мунгазир эрди анга Рухил Амин,
 Келди олдига Расул оламин.
 Деди, қуллуғ бўлсин, эй, хайрил башар,
 Бу кеча кўрган каромат, сарбасар.
 Садрада минди Буроқ узра ўшал,
 Ошиқ-маъшук ҳойи, ламязал.
 Ушти ул дамда Буроқ барқирав,
 Жабронл илкида эрди жилов.
 Кўз юмуб очқунча Жабронл масъул,
 Боз саҳра устига қилди нузул.
 Андин айлаб сайр шоҳ муҳтарам,
 Уммиҳонн уйинга қўйди қадам.
 Чогиру от иккисин олди жавоб,

Ичкарига кирдилар олий жаноб.
Кўрдилар эшикни занжири ҳамон,
Олмамиш ором бешаку гумон.
Ҳам яна иссиғ экон жойи тўшак,
Қилмағил бу маънига эинҳор шак.
Яъни, кетмабдур тўшакни иссиғи,
То чиқиб тушгунча оламини беги.
Қудрати Ҳаққа бу иш осон эрур,
Кимки мункир, банди шайтон эрур.
Бир нафас ўтгунча ул шоҳ жаҳон,
Сайр қилди аршу курси ломакон.
Боз жойига келиб қилди вузуъ,
Ешидин қилди юзини гарқ сув.
То саҳар тағрига тоат айлади,
Етмай, ўлтирмай ибодат айлади.
Чун саҳар бўлди учуб мурғу сифеҳр,
Қилди оламини мунаввар, яъни меҳр.
Тонг намозини ўқуб, ул офтоб,
Воқеа юзидин олдилар ниқоб.
Яъни, асҳобиға ул меърожини,
Ҳуллай заррин Буроқу тожини.
Сарбасар берди хабар хайрил башар,
Қиссани қилди ҳикоят сарбасар.
Дедилар, жумла, муборак, ё Набий,
Шафқати лутфи худованд гани,
Шарҳ қилдилар салазоту савумини,
Айладилар шодмон ул қамини.
Дедилар, амри худони ё Расул,
Жон ила дил бирла айлармиз қабул.
Ҳарнакми айтса худованд карим,
Жон — дил бирла бўлурмиз мустақим.
Қисса меърождин асҳоблар,
Шод бўлдилар ҳамма аҳоблар.

ХОТИМАИЛ КИТОБ

Ё, илоҳо, хастаю бечорамиз,
Фисқу исён даштида оворамиз.
Маъсиятдур кеча-кундуз коримиз,
Қолмади шарму ҳаё ва оримиз.
Умр беҳудага сарф айладук,
Фикрбадға сийнани зарф айладук.
Бир нафас ёдинг қилиб, ё Зулжалол,
Бўлмадик чарх хаёл узра ҳалол.
Тоати шонста ҳаргиз қилмадук,
Узимизга зарра, ё раб, келмадук.
Сандин, эй Саттор, кўб шармандамиз,
Кўб хижолат бирла сарофандамиз,
Нафе шаҳват домига бўлдук асир,
Ондин ҳам журм исёнлар кабир.
Санга бир мақбул ибодат қилмадук,
Поклиғ бирла ибодат қилмадук.
Найлағаймиз ким ҳавола ҳавас,
Бўлди кўнгул андалибига қафас.
Гулшани тоатга қўймас учгали,
Ошиён маъсиятдин кўчгали.
Бор умидим ким, бир отингдур Раҳим,
Ҳам Алим, ҳам Ғафуру, ҳам Қарим.
Мағфират дарёсига еткурасан,
Журм ила исёнларим кетгурасан.
Варна бўлғаймиз илоҳи шармисор,
Тонгла бўлганда қиёмат ошкор.
Бул жаҳону ул жаҳонда ё илоҳ,
Айлагил имонимиз ҳамроҳи роҳ.
Раҳматал-лил-оламин ул шоҳимиз,
Рўз маҳшарда шафоат хоҳимиз.
Бизга қилғил илтифотдин насиб,
Айлама маҳрум дийдори Ҳабиб,
Бизни, ё раб, лутф ила мағфират қил,
Зумран магруф ила машҳур қил.

Волидинимизга, эй, раббил раҳим,
Қил насиба кавсар боғи наим.
Пиру устоду ҳама аҳбобимиз,
Ҳамдаму ҳам суҳбату асҳобимиз.
Ҳам яна кимки шафиул музнибин,
Мавлудига жамъи айлаб муслимин.
Сарф қилса ошу нону сийму зар,
Ҳақ Ҳабиби йўлида боғлаб камар.
Е, илоҳо, бу жамоатни тамом,
Хоҳ хос, ўлса алар, хоҳи авом,
Жаннатил Фирдавс аро масрур қил,
Журмин афу эт тоатин манзур қил.
Ҳам Ҳабибинг тамоми умматин,
Пир-у шаръи шариф суннатин,
Икки дунё обрўманд айлагил,
Хурраму шодобу хурсанд айлагил.
Хилватийдек осню дил хастани,
Журму исён домига вобастани,
Русиёҳ шармандан гумроҳни,
Фосиқ ҳам ноқису кўтоҳни,
Афу этиб журму хатосини тамом,
Неъматин дийдор бергил, вассалом.

Тамматил китоб боун, маликил Ваҳҳоб
1330 ҳижрий сана.
1870 мелодий.

Тошкент. Гулом Ҳасан Орифжонов босма-
хонаси. (Тошбосма).

«МАВЛУДИ НАБИ»ДА УЧРАЙДИГОН ҚИЙИН СЎЗЛАРГА ЛУҒАТ

А

- Абас** — беҳуда, фойдасиз, йўқ бўлиш.
Абр — булут.
Аврот — шариат ҳукми бўйича инсон аъзоларининг бер-китиш зарур бўлган қисмлари.
Адад — ҳисоб, миқдор.
Адам — йўқлик.
Ажам — Эрон мамлакати.
Ажр — инсоннинг бу дунёдаги яхши амаллари учув охиратда бериладиган мукофот.
Алайҳис-салом — унга, яъни, пайғамбарга салом.
Анжуман — йиғилиш.
Анбиё — пайғамбарлар.
Анвар — равшан, нузли.
Ансоф — насл-насаби.
Андалиб — булбул.
Андухнок — ғамли, ташвишли.
Анқариб — яқинда, тез кунларда.
Арш — етти қават осмоннинг юқориси.
Асрор — яширин сирлар.
Афлок — осмон.
Афзун — ортиқ, юқори.
Аъзам — энг буюк.
Ақд — никоҳлаш, боғлаш.
Ақрабо — яқин кишилар.
Аҳқар — ҳақир, камтарин
Арақ — тер

Б

- Байтул ҳарам** — Маккадаги ибодатхона.
Банда — Аллоҳга қуллик қилувчилар.
Баъдазон — шундан кейин.
Баҳр — денгиз.
Барқ — чақмоқ.
Ботин — ички кўрinish
Бузург — табаррук
Биҳишт — жаннат
Биру бор — яъни Аллоҳнинг ягоналиги
Бисёр — кўп.
Беадад — ҳисобсиз.
Бедуд — тутунсиз.

В

- Васф** — таърифлаш.
Валий — авлиё.
Валлоҳу аълам — худо билгувчидир.
Ваҳий —илоҳий хабар.
Воқиф — билувчи.
Вужуд — мавжудлик.
Вуқуъ — пайдо бўлиш.
Вирди — дуо, ният қилиш.
Восил — етишувчи.

Г

- Гумроҳ** — адашган, яъни диндан.
Гуфтигӯ — сўзлашмоқ.
Гуногун — хилма-хил.
Гӯш — қулоқ.
Гўна — хилват, жой.
Гузар — йўл, ўтиш.

Д

- Дарбор** — дарвозабон, эшик очгучи.
Даҳр — олам.
Даҳр айвона — олам осмони.
Довот — қалам.
Доҳил — киришиш.
Дом — тузоқ.
Дорулфано — ўткинчи олам.
Духтар — қиз бола.
Дуруд — яхшилик тилаб дуо қилш.

Ж

- Жаббор** — худонинг исмидан бири.
Жаброил — пайгамбарларга Оллоҳнинг хабарини тирган фариштанинг номи.
Жаҳим — ёмонлик келтирувчи.
Жониб — томон.
Жустижў — қидириш, ахтариш.
Журм исён — оғир гуноҳкор, шаккоклик.
Жовидон — абадий, мангу.

З

- Забур** — Довуд Алайҳис-саломга позил бўлган к
Забун — снглган, ожиз.
Зан — аёл.

Залолат — адашишлик
Забон — тил
Зоҳир — ташқи кўриниш.
Зухур — пайдо бўлиш
Зумра — тўда, гуруҳ.
Зулжалол —
Зулжамол —
Зулкамол — Оллоҳнинг исми сифатлари
Зеру-забар — остин-устун.

И

Ибтидо — бошлаш
Интиҳо — охири
Иблис — шайтоннинг исми
Иноят — марҳамат.
Интиҳол — ўлим, ўтиш, кўчиш
Инжил — Исо Алайҳиссаломга нозил бўлган китоб
Илик — қўл,
Илоҳ — худо

К

Карим — худонинг исмидан бири.
Кавсар — жаннат суви
Кабир — катта
Канизак — хизматкор аёл, қул.
Каффор — кофирлар
Кишвар — мамлакат
Киром — иззат-ҳурматга сазовор
Кўтоҳ — калта, қисқа
Коҳин — дуо ўқувчи
Кибриё — улуглик.

Л

Лайлатул меърож — Осмонга чиқиш кечаси
Лайлатул мавлуд — туғилиш кечаси
Лоязал — абадий, барқарор. Яъни, Аллоҳ
Лаъин — лаънатланган, яъни, Шайтон.
Лавҳ — ёзув тахтаси.
Лайли — наҳор — туну тонг
Лоилоҳ — плоҳ йўқ, яъниўзга
Ломакон — макони, ўрни йўқ.
Лисон — тил.

М

Мабдаъ — бошланиш жойи
Мажмуаи вужуд — вужуднинг жамлиги
Маҳзан — хазина
Маъдан — кон
Маҳрам — яқин киши
Маҳбуб — яқин дўст
Марғуб — ёқимли
Маддоҳ — мақтовчи
Мастур — пок
Мавлуд — туғилиш
Маъбуд — яъни, Оллоҳ
Маҳшаргоҳ — қиёмат куни йигиладиган жой
Мардузан — эр-хотун
Малак — фаришта
Малоик — фаришталар
Матлаб — исталган
Маснад — мартаба ўрни, тахт
Маҳв — йўқ бўлиш
Мальун — лаънатланган, яъни Шайтон
Меърож — кўкка кўтарилиш
Мутъ — қарам, бўйсунувчи
Мурғ — қуш

Маъжус — ўтга сипинувчи.
Музайян — зийнатланган
Мустамнад — кўзда тutilган, чорланган.
Мустафо — қалби пок
Муфтоҳ — калид
Муслимин — мусулмонлар
Муршид — йўл кўрсатувчи
Муқарраб — бош фаришталар, яъни, Жабраил, Меконл,
Исрофил ва Азроил.
Мустақим — тўғри турувчи, рост йўл тутувчи
Молик — эга
Мушфиқ — меҳрибон
Мансух — бекор қилинган
Маркаб — улов (от, туя, эшак в. ҳ.)
Мағфират — кечириб, гуноҳидан ўтиш.

Н

Наби — худонинг элчиси, яъни пайғамбар
Навжувон — ёш йигит
Нардбон — нарвон, шоти
Насаро — Исо динига мансуб кишилар
Некуном — яхши ном
Некбахт — бахтли
Нору сақар — дўзах ўти
Ноқис — нуқсонли
Нигин — узук
Ниҳон — яширин
Нуктарез — сўзлар тизмаси
Насиб — нажот бергувчи
Нозил — осмондан тушган, яъни, Қуръон суралари
Нубувват — пайғамбарлик
Нурилайн — кўз нуридай суюкли
Ойин — расм, одат, ўхшашлик
Олуд — аралаш, ҳар хил
Орий — тўғри, рост
Осий — гуноҳкор

П

Партав — ёруғлик, нур
Пурфутуҳ — тўла очилиш
Пурбаҳо — баланд, юқори туриш
Покбоз — пок ишқ эгаси.

Р

Раҳматал-лил-оламин — Икки олам раҳматига эга
Рабиул-аввал-ҳижрий йилнинг учинчи ойи
Равза — боғ
Рутба — мартаба
Ракат — номоз ракатлари
Расул — элчи, пайғамбар
Руҳи қуддус — пок руҳ
Роҳ — йўл
Рўзмаҳшар — маҳшар кунни, яъни, қиёмат
Рўйи сиёҳ — юзи қора; **Рўсиё** — бу ҳам айнан юзи қора,
демакдир.
Рўзи маҳшарда шафиул музнабин — яъни қиёмат куни
умматларига шафоат кўрсатувчи наби
Раҳмон, Раҳим — Оллоҳнинг исмлари.

С

Сарвар — бошлиқ
Саййид — эгаси, яъни пайғамбар нисбаси
Сайд — ўлжа
Сафид — оқ
Субҳонал азим — Оллоҳ улугдир.
Сайд мақсуд — мақсад ўлжаси, яъни — Абдуллоҳ
Сажд ало ва сона ило санамлар — буерда бут, санам-
га сугинувчилар ҳақида гап кетяпти
Сужуд — сажда
Солиха — покиза аёл

сажда — помоздаги эгилиш
 Соҳибтамиз — ақл эгаси.
 Сувор — отлиқ киши
 Сиёҳ — қора
 Сухан — яхши сўз айтмак
 Субҳи шом — эртаю кеч
 Суй — уй хонадон, тараф
 Сипеҳр — бошланмаси
 Соҳир — сеҳр қилувчи
 Сомеъ — эшитувчи
 Соҳибқирон — икки сайёранинг, яъни, Зуҳал билан
 Муштарийнинг яқинлашуви даврида гу-
 ғилган ўғил соҳибқирон бўлар экан.
 Сайёралар ҳаракатидаги бу ҳол ҳар сак-
 киз юз йилда такрорланар экан. Айтиш-
 ларича, Оллоҳ таоло шу соатда оламни
 яратган эканким, Расули худонинг та-
 валлудлари ҳам бурж Ахтарга муносиб
 ва мувофиқдир, валлоҳу аълам.

Т

Тавҳид — худонинг бирлигига ишониш.
 Таврот — Мусо Алайҳис-саломга нозил бўлган китоб
 Тавсиф — таърифлаш
 Тавоф — зиёрат қилиш
 Таборак — худонинг исми
 Таважжуҳ — юзланиш
 Таваққуф — тўхташ, тек туриш
 Такбир — Оллоҳни улуғлаш, яъни, «Аллоҳ Акбар» де-
 моқлик
 Такрим — Оллоҳ исминин эҳтиром ила зикр қилмоқ
 Тобон — қуёш
 Тойиб — тавба қилиш
 Тужжор — савдогар
 Тулуъ — чиқиш, кўриниш

У

- Уммат — пайғамбарга эргашувчи кишилар.
Унсур — таркиб
Уқбо — баланд, юқори, машаққатли юксалиш.

Ф

- Фарз — Оллоҳнинг бандаларига буюрган амаллари
Фано — йўқлик
Филҳол — дарҳол
Фосид, фосиҳ — бузуқ ишларни қилувчи
Фўта — ипак белбоғ
Фузун — ортиқ, зиёда

Х

- Хайрил башар — одамларнинг яхшиси, эҳсонлиги
Халлоҳ — яратувчи
Холик — халқ қилувчи
Холисалиллоҳ — чин дилдан Оллоҳ йўлида
Хос ом — эътиборли кишилар
Хабис — ёмон
Хиром — юриш
Хома — қалам
Хуршид — ой

Ш

- Шамъ — қуёш
Шари — ярамас
Шаб — қоронғулик
Шоҳбоз — бургут
Шоиста — кўнгилга яқин
Шикор — ов
Шафоат — сўраб олмоқ, қўлламоқ

Шақоват — гуноҳ
Шаҳодат — гувоҳлик
Шуоъ — шуъла, ёруғлик
Шўр — ғавғо, тўполон.

Э

Эътидол — касал бўлиш
Эътимод — эътиқод

Қ

Қамар — ой
Қаҳҳор — худонинг исми
Қурб дарёси — марҳамат дарёси
Қабза — бир қисим, ҳовуч
Қойим — номозда тик туриш вақти, қиёмат куни ҳам қойим турилади.
Қурб, қурбат — марҳамат, яъни, Оллоҳнинг. Яқинлик, етишмоқлик.

Ғ

Ғайб — сир, яшириллик
Ғани — бойлик
Ғул — занжир, халқа.

Ҳ

Ҳабиб — суюмли дўст
Ҳашр — жам бўлиш, қиёмат
Ҳақир — хор
Ҳидоят — тўғри йўл кўрсатувчи
Ҳотиф — ғойибдан нидо берувчи
Ҳулла — безакли, ипак мато
Ҳавз кавсар — Жаннатда кавсар турадиган ҳовуз
Ҳамд — мақтов.

МУНДАРИЖА

Қалам	3
«Кўнгулни овутмоқ қасдида...»	5
«Овозини ютди митти қуш...»	6
Бедорлик	7
«Титрар олам...»	8
«Кўп йиллар изладим...»	10
Фурсат балладаси	11
Қимдир	12
Фучикнинг сўнги сўзи	13
Гуллар	16
Оқ каптарлар	17
«Юрагимда бир боғ яратсам...»	18
«Не-не заҳматларга...»	19
Фарзанд доғи	20
Чинор	21
Алишер Навоий	22
«Ялпиз бўйларига...»	23
Чили	24
Мартин Иден	25
Устоз	26
«Ўтган кунлар»	27
Соғиниш	29
«Дунёда қушлар кўп...»	31
Дуо	32
«Бир қўшиқ...»	33
«Қари тутнинг...»	34
Ҳайронлик	35
Ҳадича бегим	37
«Чавоқ...»	38
Садир акам	39
Деҳқон суврати	40
«Оқ заранг...»	42
Эътироз	43
«Гирдобаро битта чўп...»	44

Ўлдирилган имконият ёки мангулик армон	
ҳақида баллада	
«Енма-ён дарахтлар...»	
Шоир қисмати	
Дорбоз	
«Азизим...»	
«Еримиз томири...»	
Битик тошдан садолар	
Ўзбекистоним	
«Айдиша...»	
«Ойнага урилар...»	
Фурқат сўзи	
Наврўз	
Декабристлар	
Ҳазратни ўқиб	
«Қим таскин топмиш...»	
Қозон	
Тош қотган туғён	
«Сўз боис...»	
«Жоҳилу нодоннинг...»	
«Бани Башарнинг...»	
«Виждон каллимаси...»	
«Тинглашни унутиб...»	
«Қаттароқ очилади...»	
«Иўқотишларимиз...»	
«Оғир гуноҳларга...»	
«Ўз юртида...»	
«Ўлғайиб қолмаймиз...»	
«Ўжарлигимиз...»	
«Қадим битикларни...»	
«Кўчада кетаётиб...»	
«Умнатларнингизга нечун...»	
«Дейдиларки...»	
«Одамни ут...»	
«Елкасида қони...»	
«Қиллич қинида...»	
«У одамни ҳаҳма...»	
«Илк фарзанди...»	
«Ўқиган яхши-да...»	
«Сиздан бир...»	
«Унинг боласи...»	
«От»	
«Яссавий...»	
«Дейдилар...»	
«Маъсум...»	

«Жанубий...»	85
«Ҳақиқат...»	85
«Қўрққан...»	87
Сўров	88
«Шундоқ ҳам маълумдир...»	90
Хитоб	91
Маҳкама меваси	93
«Мен оча олмаган...»	94
Юрт соғинчи	95
Отажоним	97
Изтироб	101
1989 йил манзараси	102
«Лонни янчдик, деб...»	103
Эй, туркий эл	104
Надомат ёки мансаб қулбачаларига бадиҳа	106
Пўлатхон изтиробин	107
«Бирлик»ка	109
«Юлдуз учса...»	110
«Сени эсламоқнинг...»	110
«Товус ғамзасига...»	110
«Юз йил...»	111
«Иссик жон...»	112
Омадга	112
«Ҳаёт экан...»	113
Ҳазил	113
Ота макон. Саййид Маҳмуд Тарозий видоси	114
Тазарру	116
«Инсон фариштамас...»	117
«Ой чиқмаса...»	118
«Отланолмай...»	119
Қабоҳат пазандасининг айтганлари	120
«Ҳеч иш...»	122
Марадона	123
«Одамлар, намунча имплайсиз...»	125
«Наврўз чечаклари...»	126
«Бу боғда гуллар...»	127
«Ошпоқ сутга чайиб...»	128
Дилрозим	129
Баҳор билан мулоқот	130
«Бир осмон остида...»	131
«Эпителиб кетасан...»	132
«Беҳад туйгуларни...»	133
«Азизим...»	134
Қўшиқ	135
Алдама	135

Расул Ҳамзатовдан 137
Яна 138
«Бир нафас...» 139
Шоли ва Курмак 140
Масал 141
Зогнинг боласи 142
Ҳайвонот боғидаги бургут 143
Криловга 144
Тулкининг ҳақлиги 145
Чўян қорачиқ. Достон 146
Муҳаммад алайҳис-салом тугиллишлари 155
Лугат 216

Намангонлик қаламкаш Хайрулла Қосим ижодида адолат учун кураш, ватанпарварлик, миллатпарварлик, динпарварлик руҳи кучли. Зотан, имонли киши учун Ҳақ йўлидан ўзга йўл йўқдир.

Унинг шеърлари тоғдан тушиб келаётган тапти тез-оқар жилгаларга ўхшайди. Тоғ жилгаси текис оқмаганидек бу шеърлар ҳам равон ўқилмас, эҳтимол. Аммо унинг энг қайноқ сатрлари юракни тўлқинлантиради, бебаҳралик, лоқайдликни қоралаб, ота маконга меҳр ва муҳаббат уйғотади.

Шоирнинг Мулла Йўлдош Хилватий қаламга мач-суб «Мавлуди Наби» шеърий қиссасини араб алифбосидан жорий ёзувда нашрга тайёрлаши ҳам мўъмин кишилар учун камтарин тўхфадир.

Босмахонага 15 VI 91 йилда берилди. Босишга 29 XII 91 йилда рухсат этилди. Бичими 70x90/32 2-нав босмахона қоғози. Адабий гарнитура. Юқори босма 8,48 шартли босма тобоқ 8,77 бўёқ нусхаси 4,2 нашр босма тобоғи.

Жаъми 20000 нусха 9106 буюртма. Қелишилган баҳода сотилади. С 7591 рақамли шартнома.

Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт-матбаа бирлашмаси, 700129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

Наманган вилоят «Ударник» босмахонасида чоп этилди. 716000, Гагарин кўчаси 36-уй.

Литературно-художественное издание

ХАЙРУЛЛА КОСИМ ЭЛТУРК

АЙ, ТЮРКСКИЙ НАРОД

Стихи

Художник Д. Новиков

Ташкент, издательско-полиграфическое объединение
им. Г. Гуляма

На узбекском языке.

Гафур Гулом номидаги нашриёт матбаа бирлашмаси

Адабий-бадий нашр

ХАЙРУЛЛА ҚОСИМ ЭЛТУРК

ЭЙ, ТУРКИИ ЭЛ

Шеърлар

Муҳаррир М. Юсуф.

Расмлар муҳаррири А. Кива

Техн. муҳаррир Н. Сайдуллаева

Мусаҳҳиқ Н. Мўйдинов,

ИБ 5016